

Elektroencefalografie

Dobrý den. Prosím po přihlášení
vypněte své mikrofony a video.
Komunikujte přes ZOOM chat.

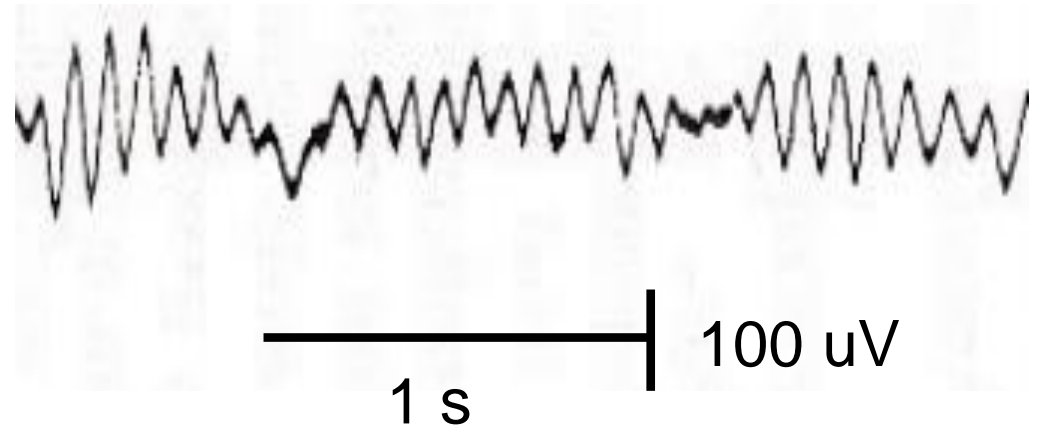
Elektroencefalografie

elektrická aktivita mozku

alfa oscilace (10 Hz)

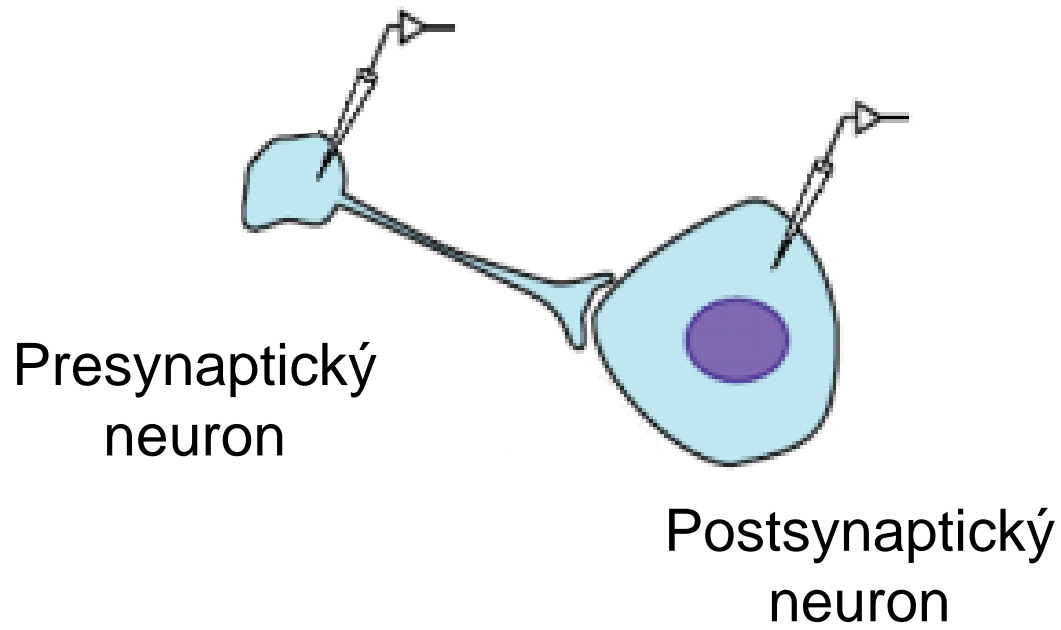
Hans Berger (1873-1941)

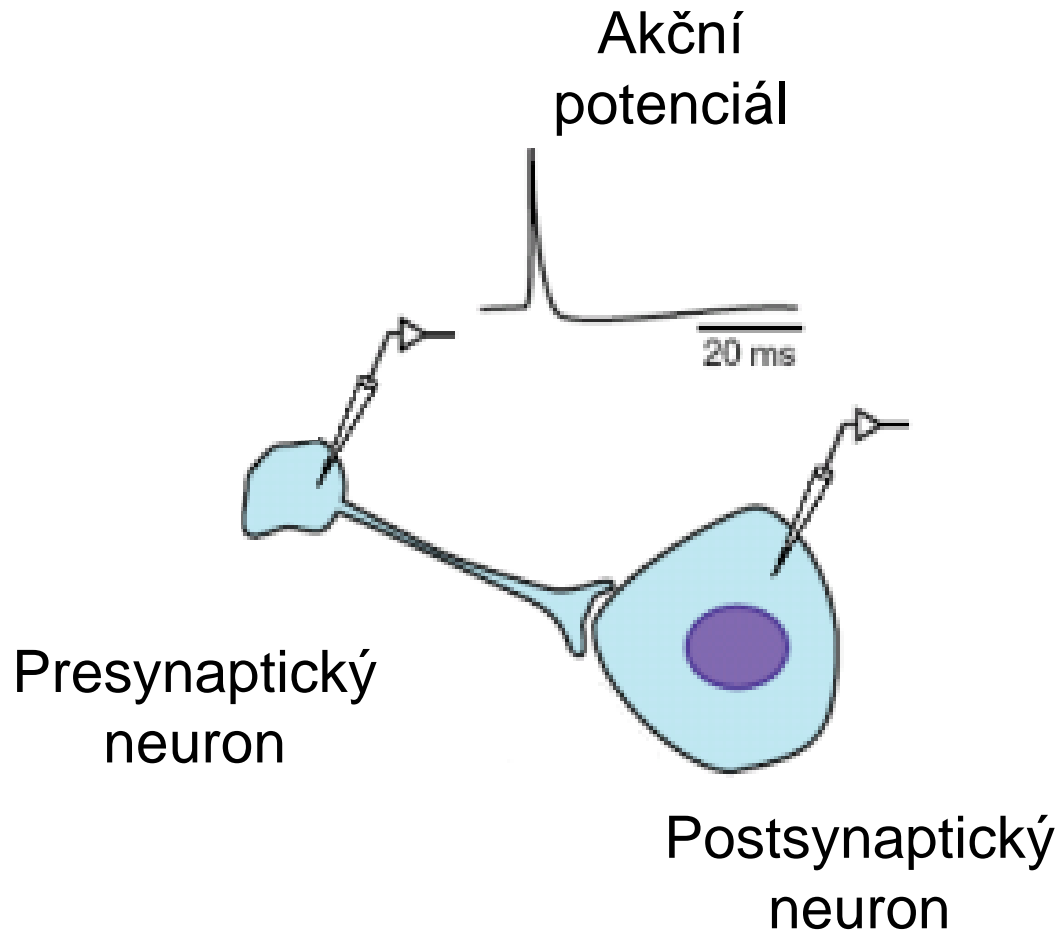
Elektroencefalografie

- Záznam výchylek potenciálů registrovaných z mozku pomocí elektrod umístěných na skalpu
- Povrchové EEG odpovídá aktivitě korových neuronů v blízkosti elektrody
- Funkční vyšetřovací metoda
  - Diagnostika poruch funkce mozku
  - Epilepsie
  - Poruchy spánku

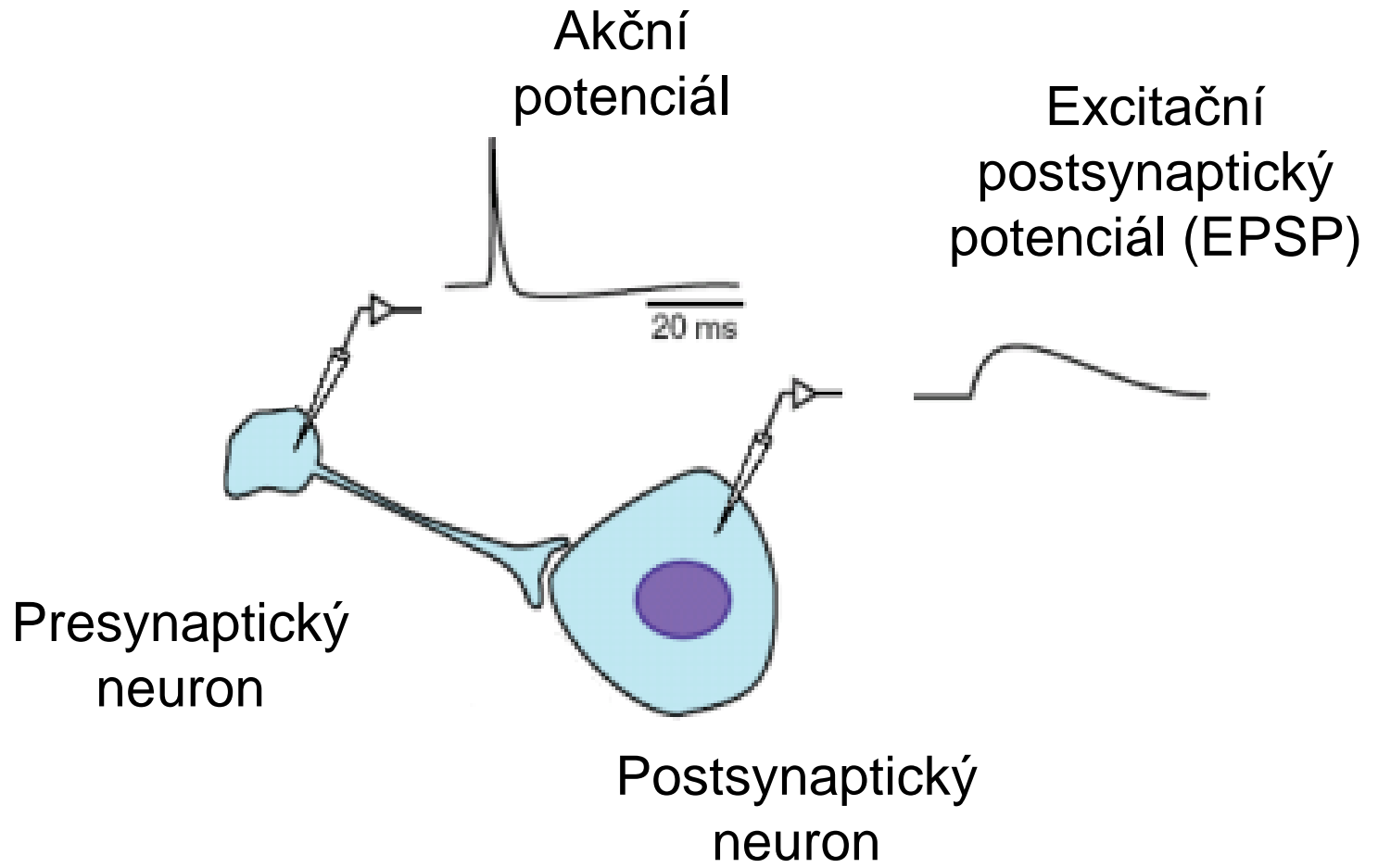
Neurofyzologie synaptického přenosu

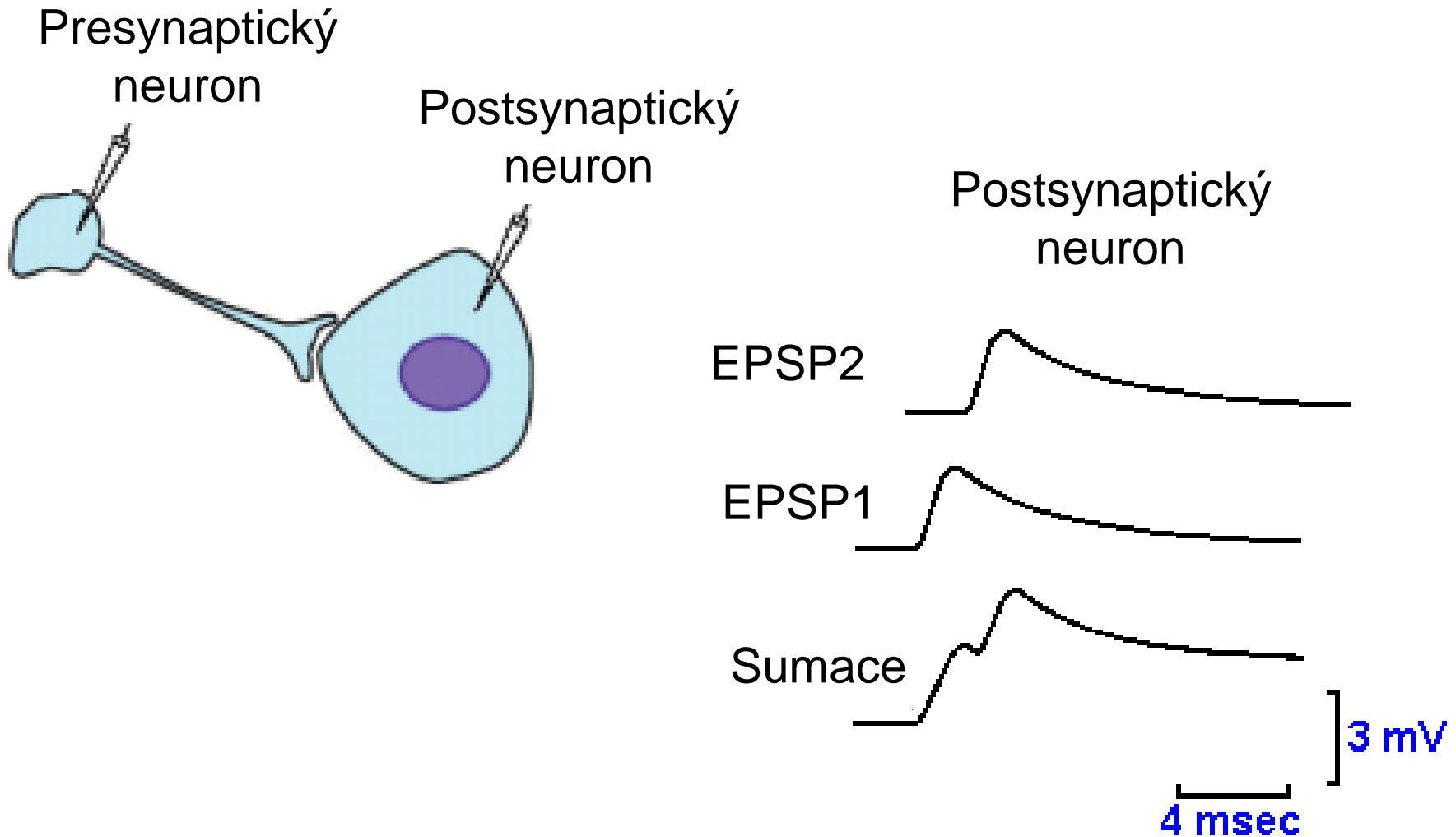
Neurofyzologie synaptického přenosu

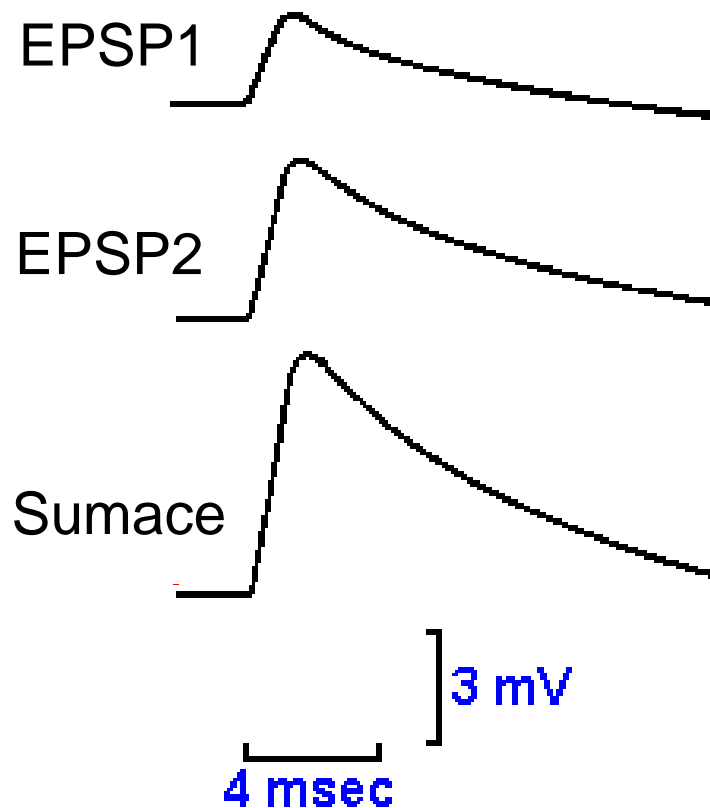
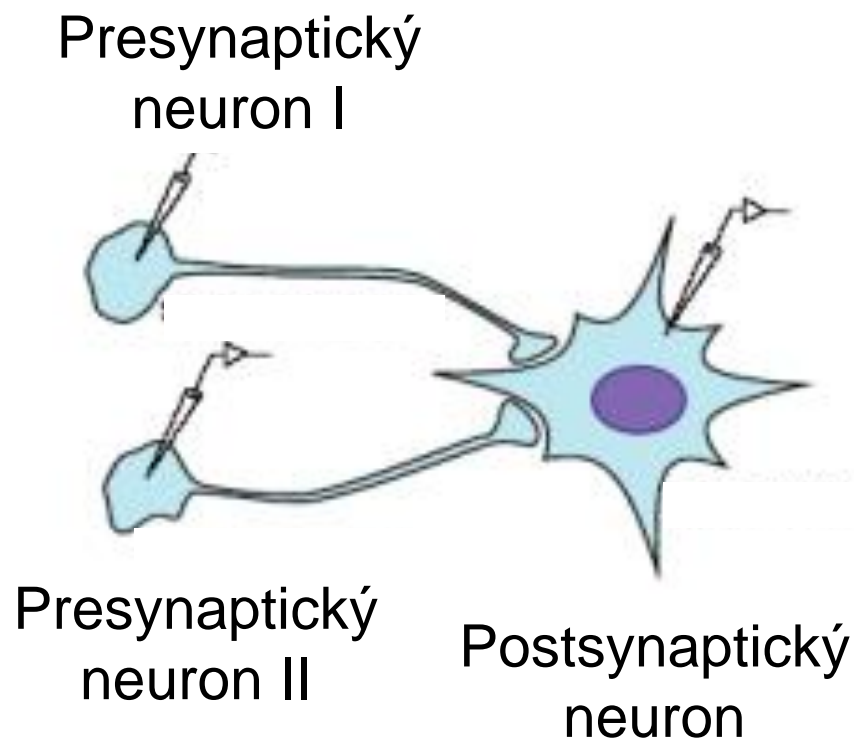
Neurofyzologie synaptického přenosu

Časová sumace postsynaptických potenciálů

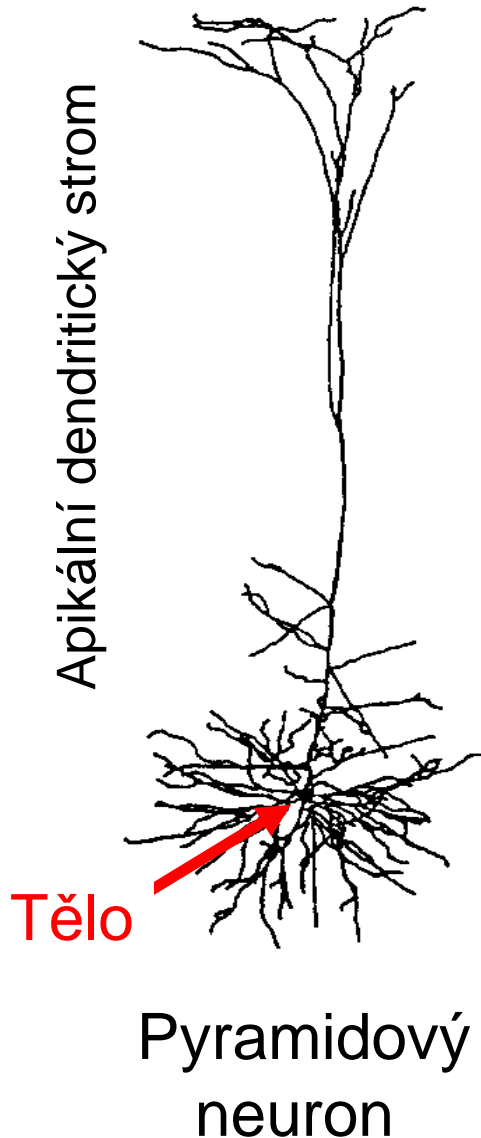

Prostorová sumace postsynaptických potenciálů

Buněčné mechanismy EEG

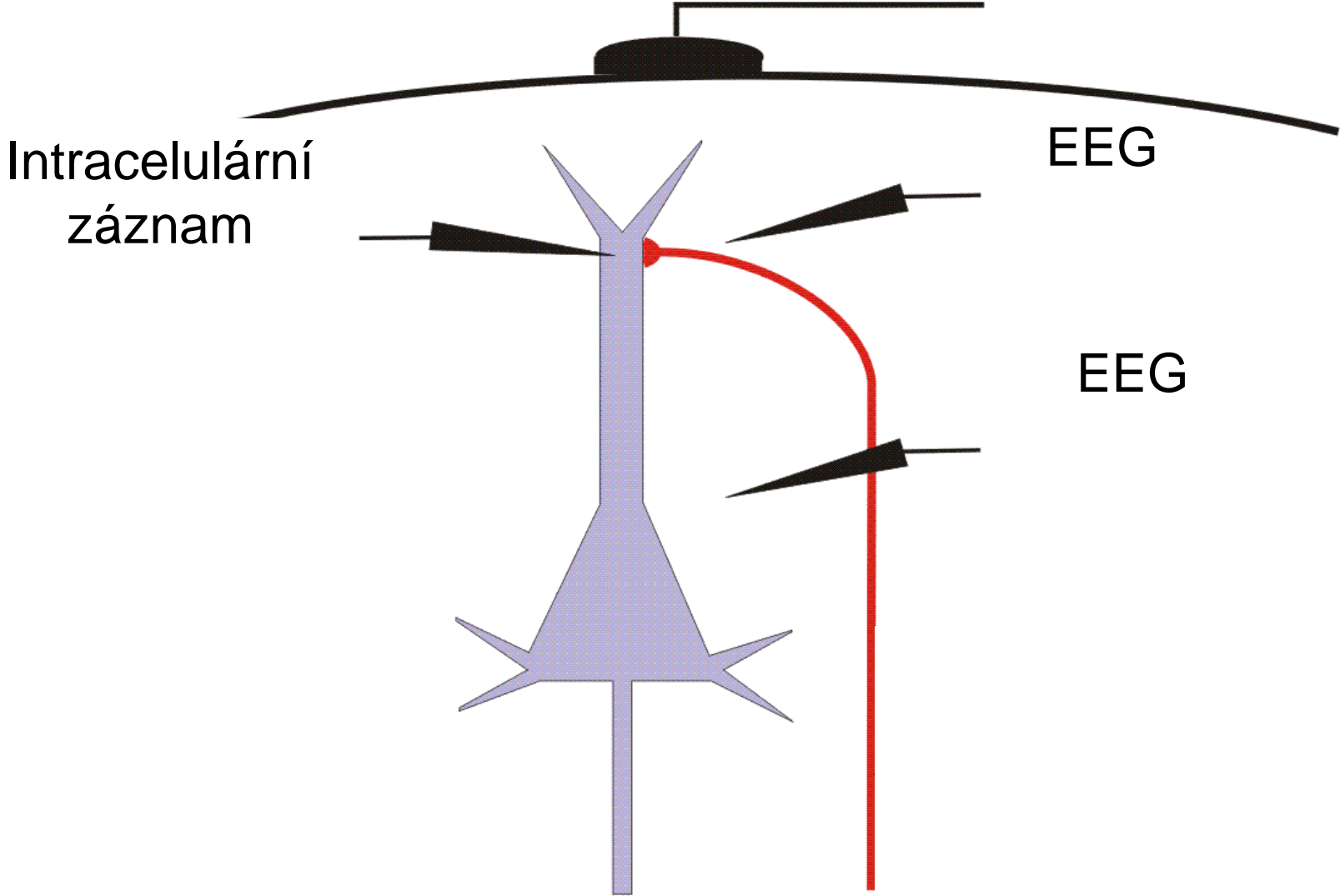
- Hlavní zdroj EEG
  - Synaptická aktivita na pyramidových buňkách
- Pyramidové neurony
  - Hlavní projekční neurony v kůře
  - Apikální dendrity orientované kolmo k mozkovému povrchu
- Synaptická aktivita
  - Vznik extracelulární proudů a elektrického pole vně buněk

Skalpové EEG

Intracelulární
záznam

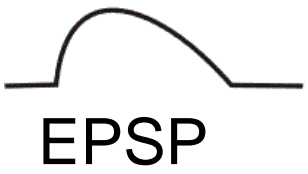
EEG

EEG

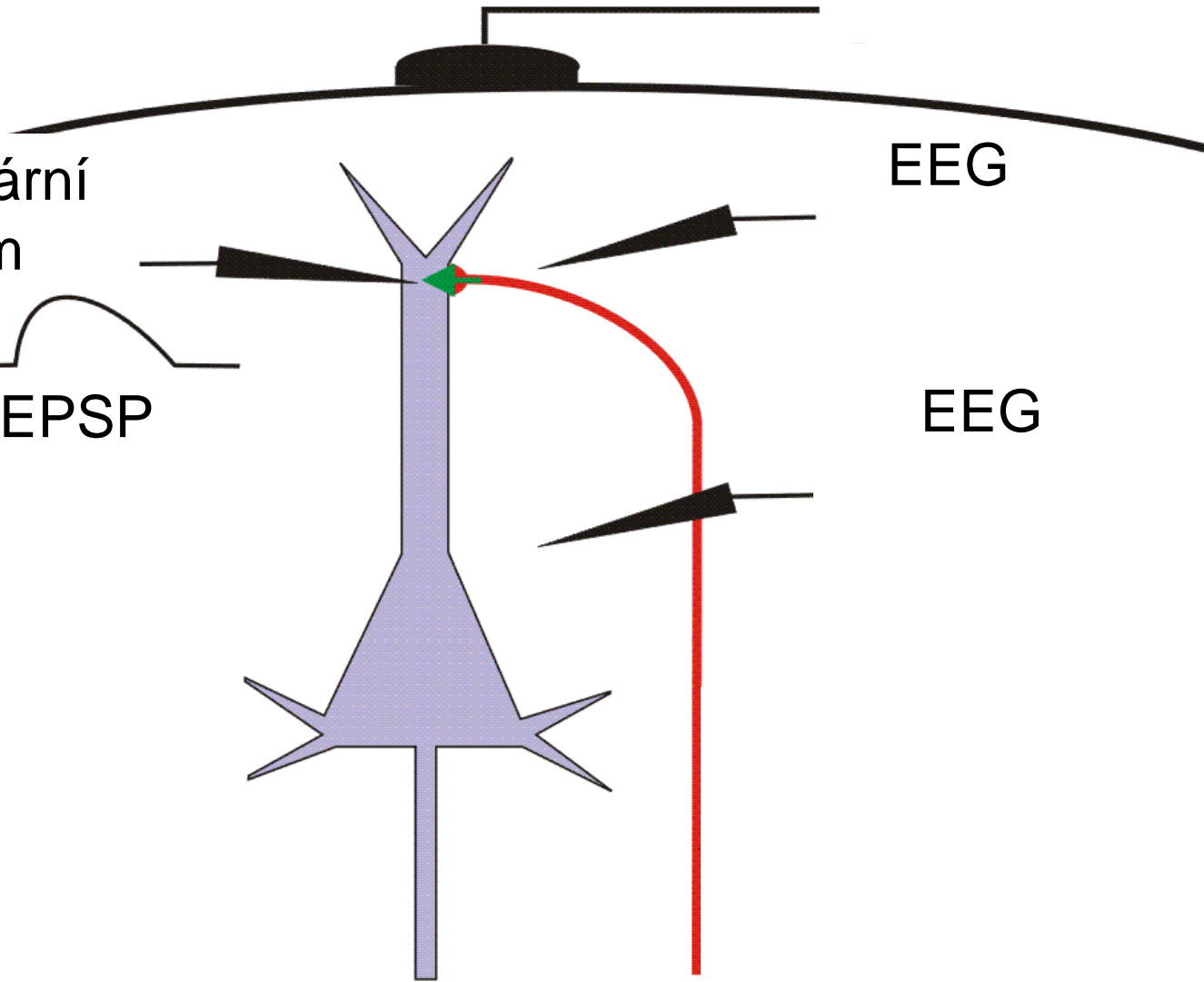
Skalpové EEG

Intracelulární záznam

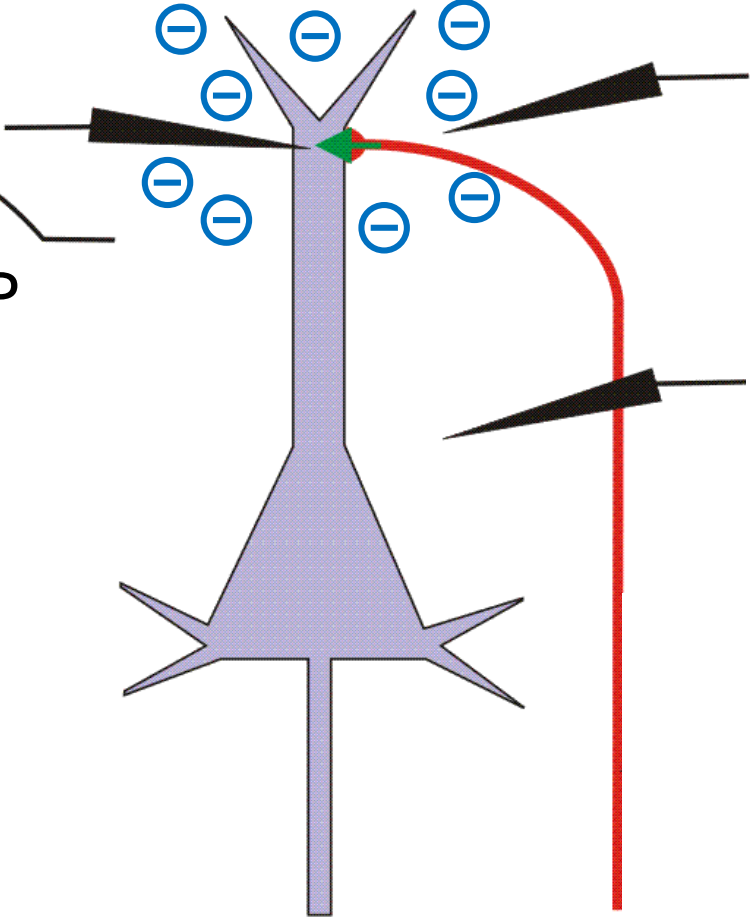
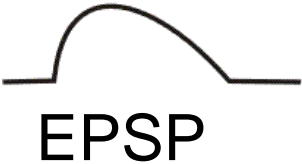
EEG

EEG

Skalpové EEG

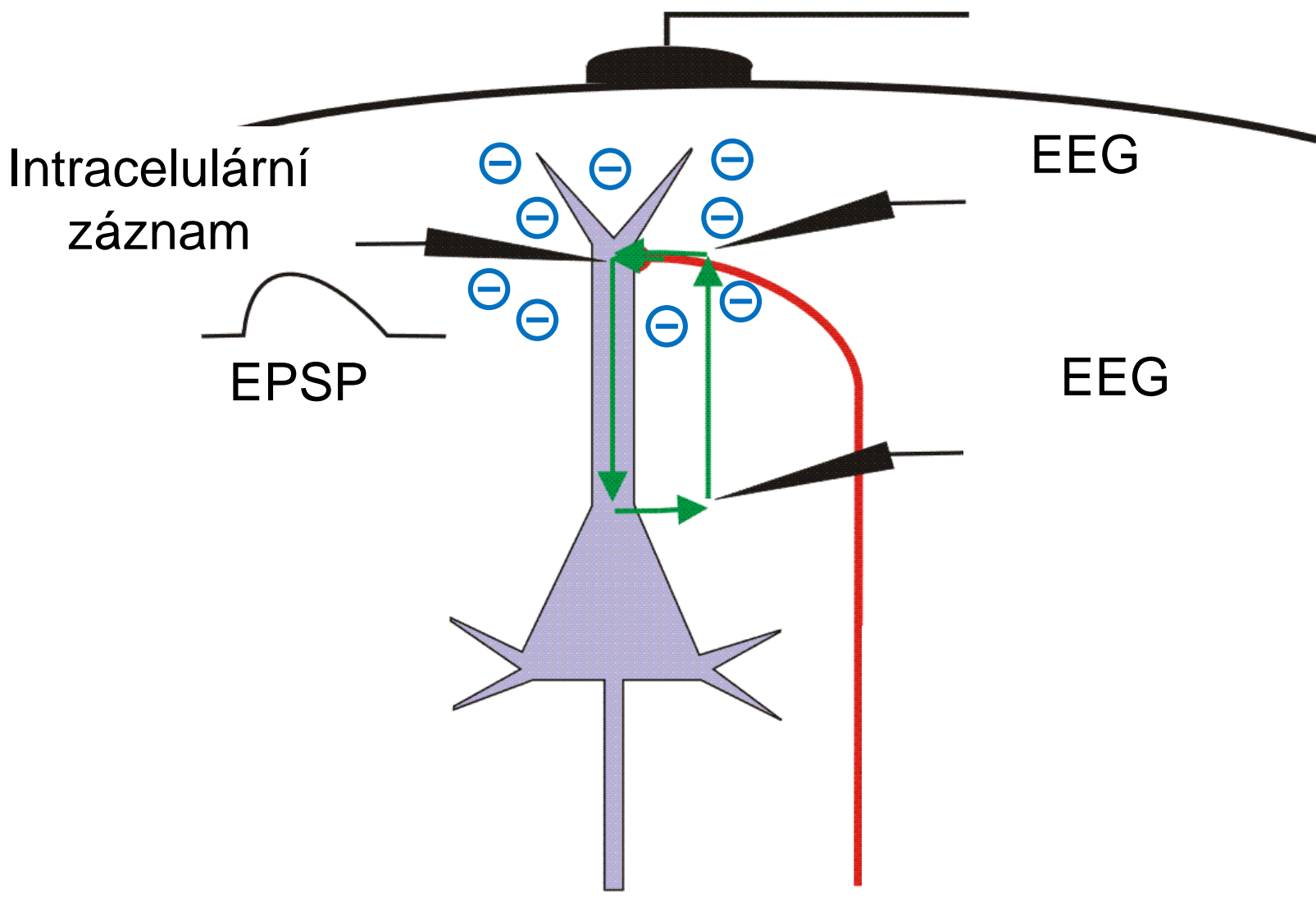
Intracelulární záznam

EEG

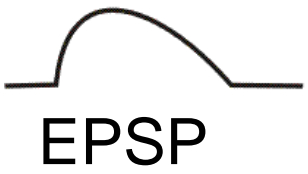
EEG

Skalpové EEG

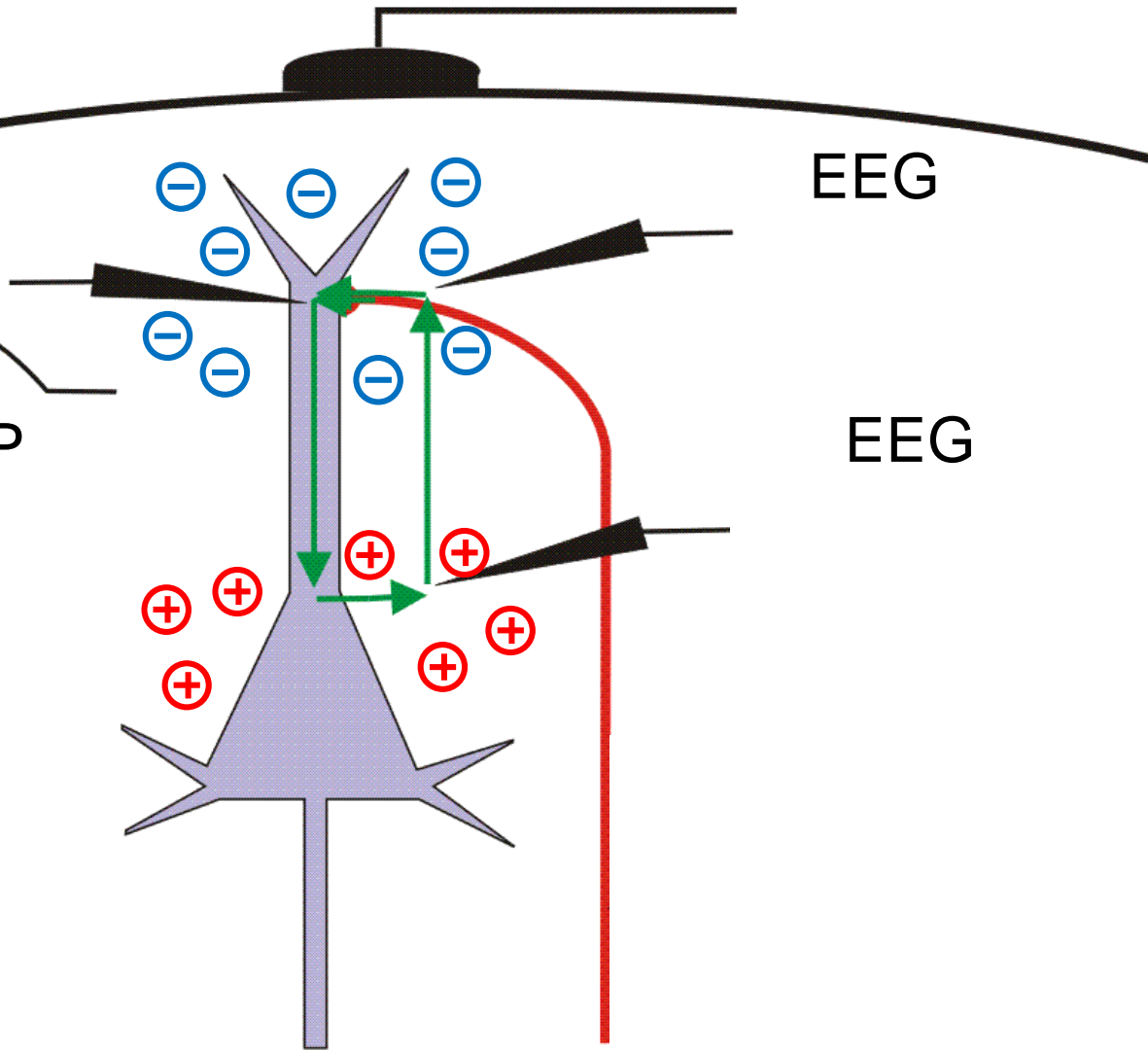
Skalpové EEG

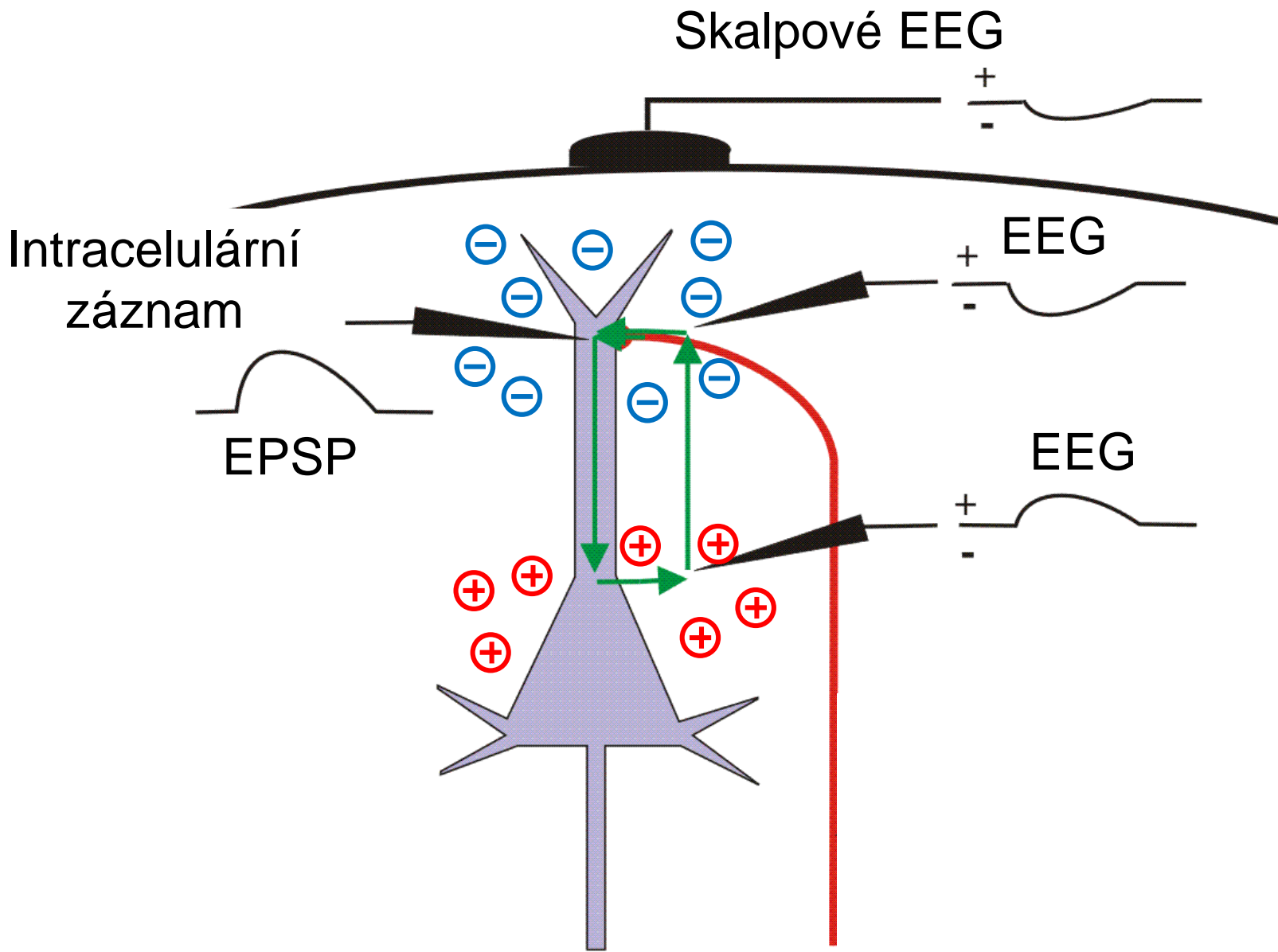
Intracelulární záznam

EEG

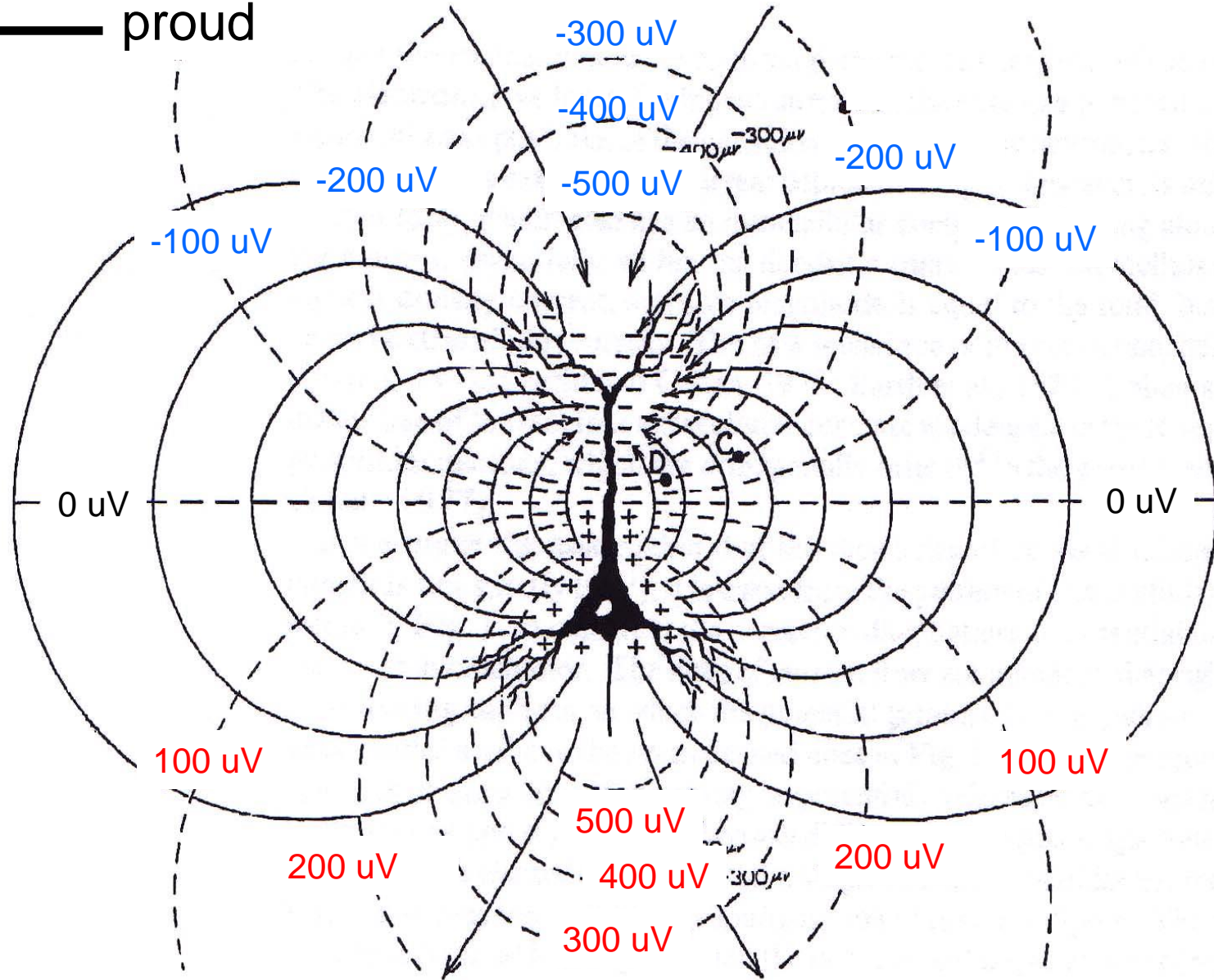
EEG

----- napětí

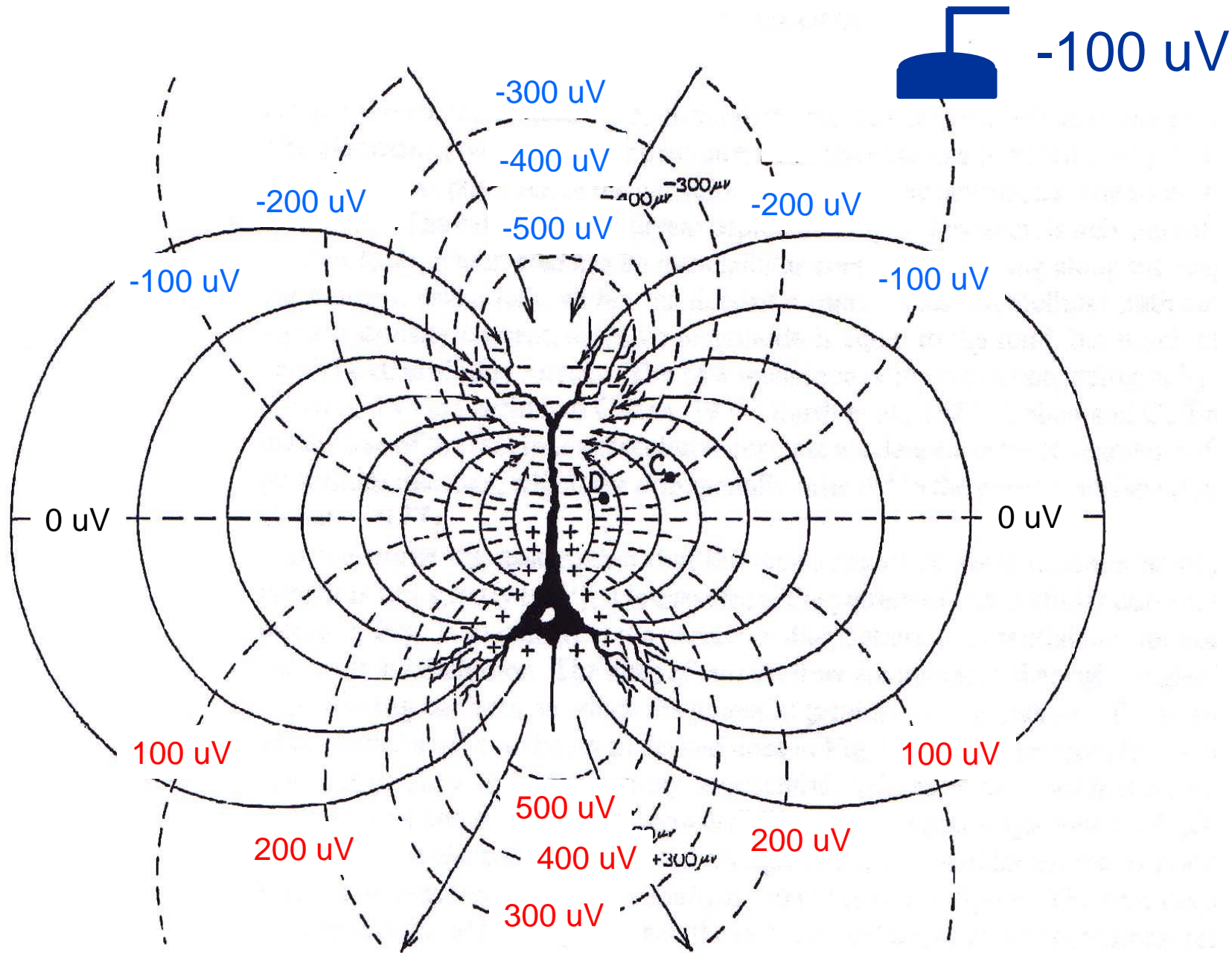
———— proud

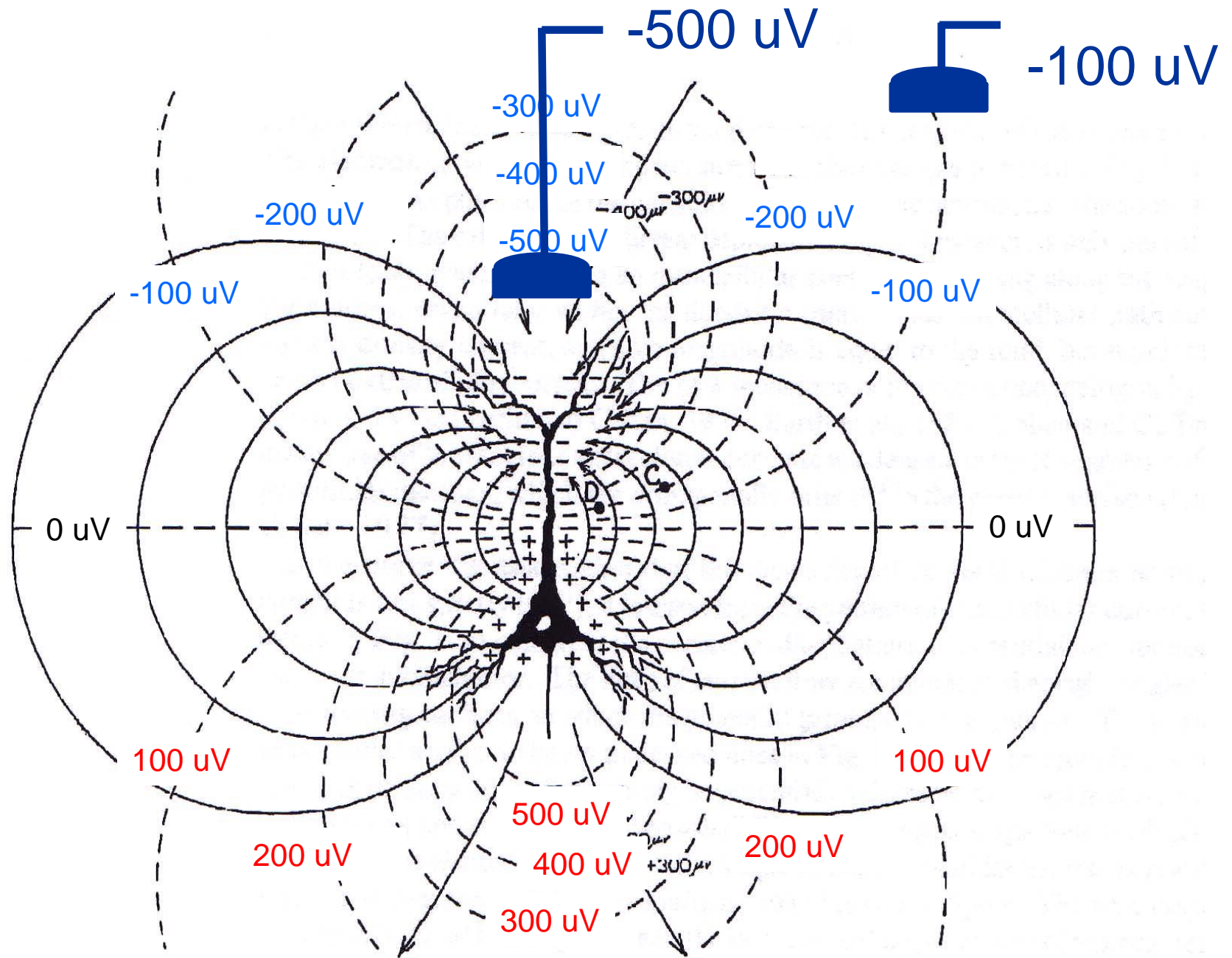

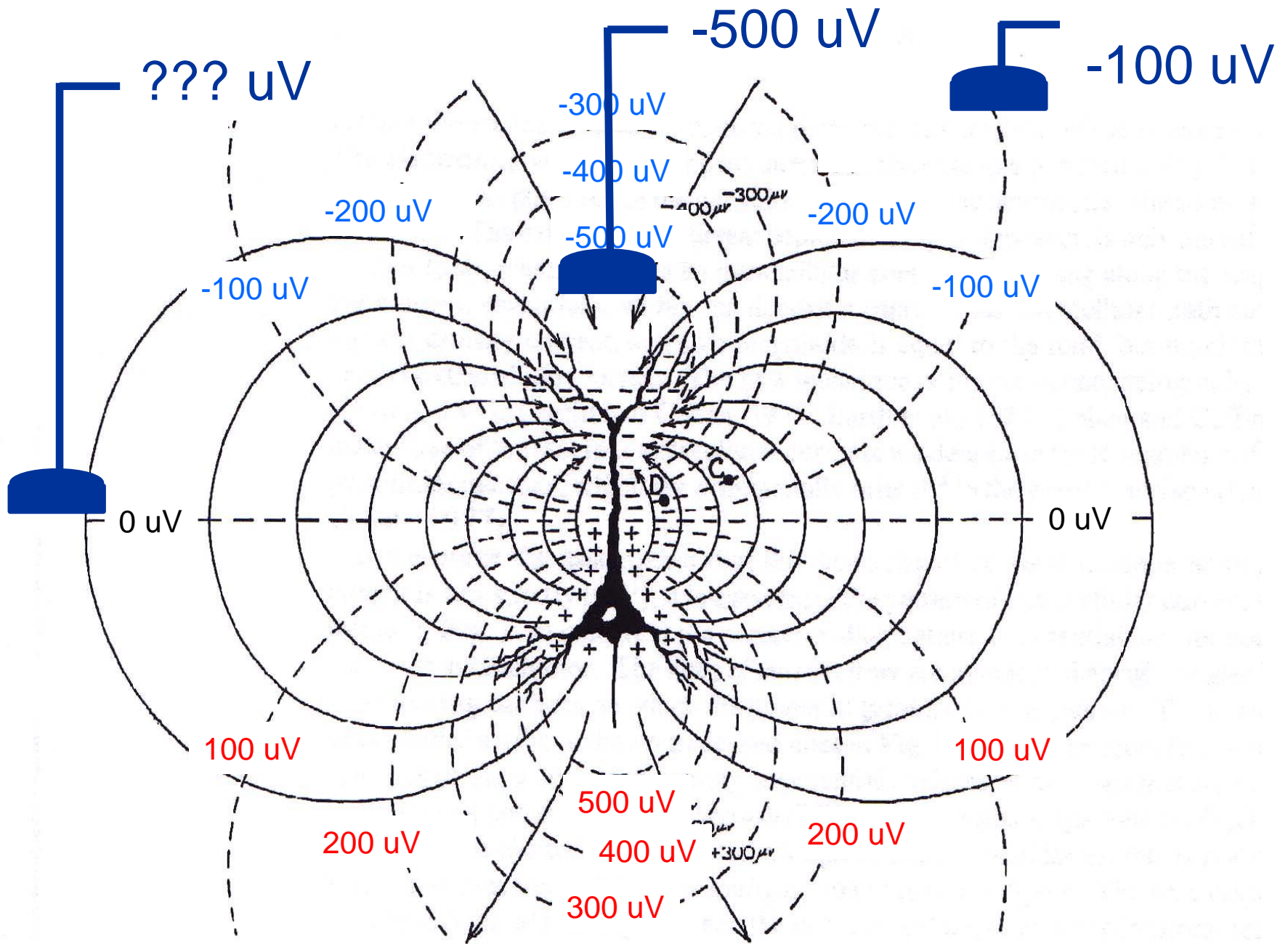

Morfologie, amplituda a trvání EEG vln

- **Vzdálenost elektrody od generátoru proudu**
- Trvání postsynaptických potenciálů
- Počet synchronně aktivovaných postsynaptických potenciálů
- Poloha elektrody ve vztahu ke generátoru proudu
- Anatomická orientaci vrstvy pyramidových buněk generujících proud

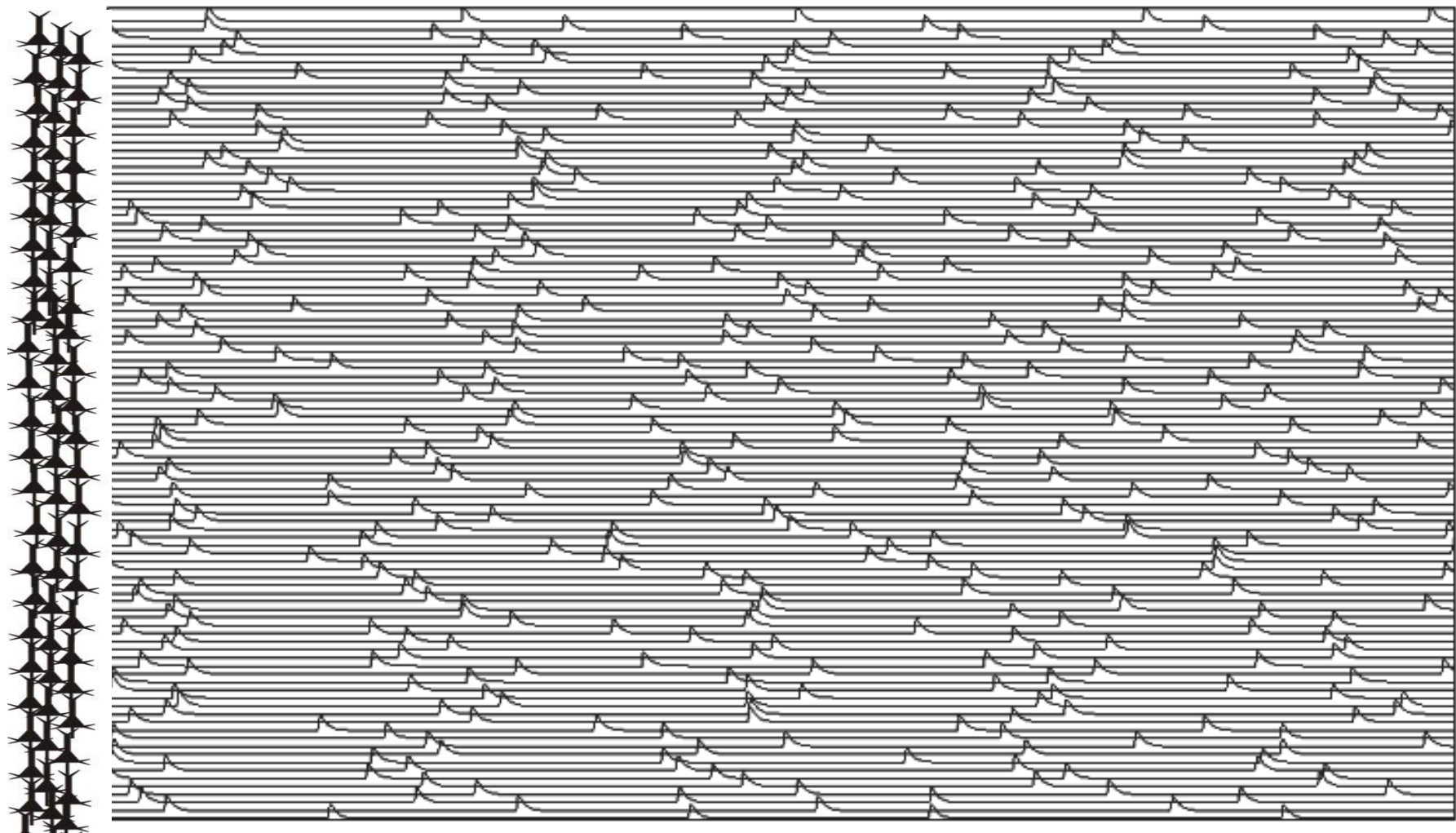

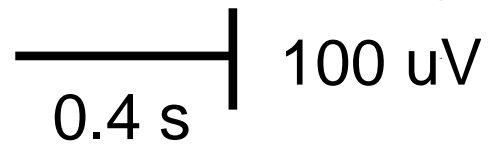

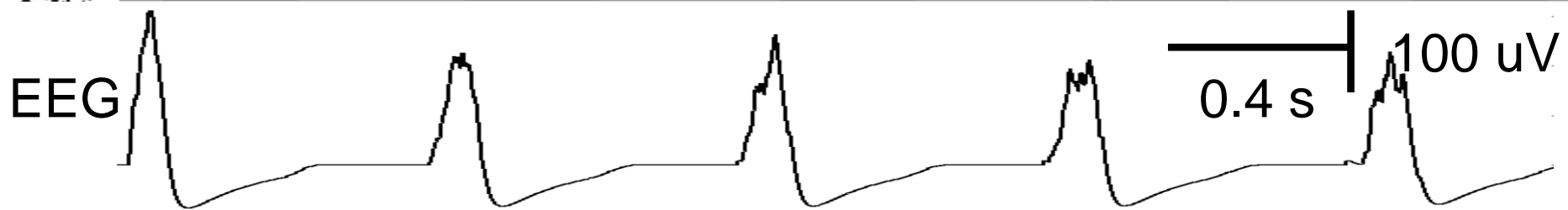
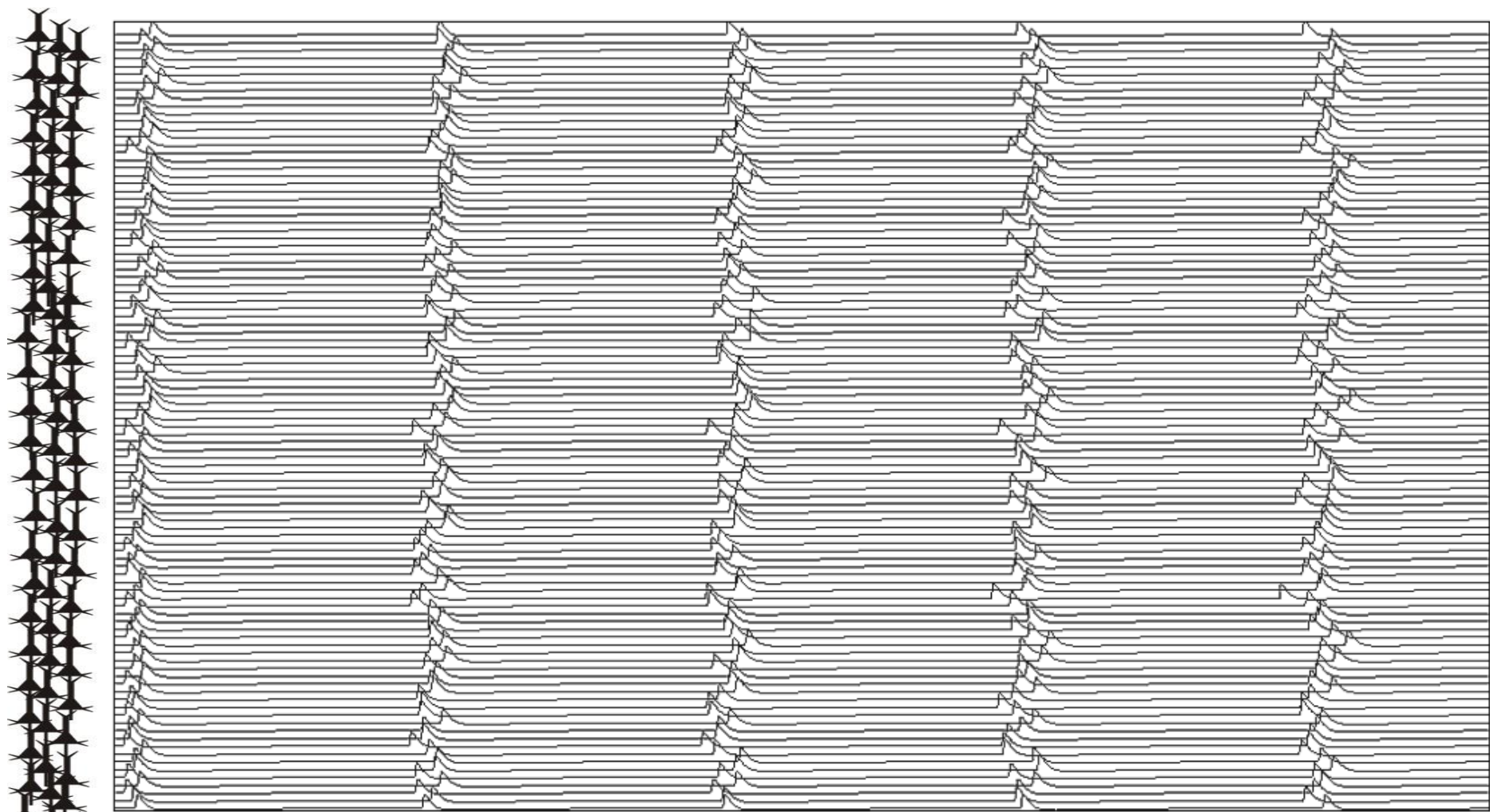
Morfologie, amplituda a trvání EEG vln

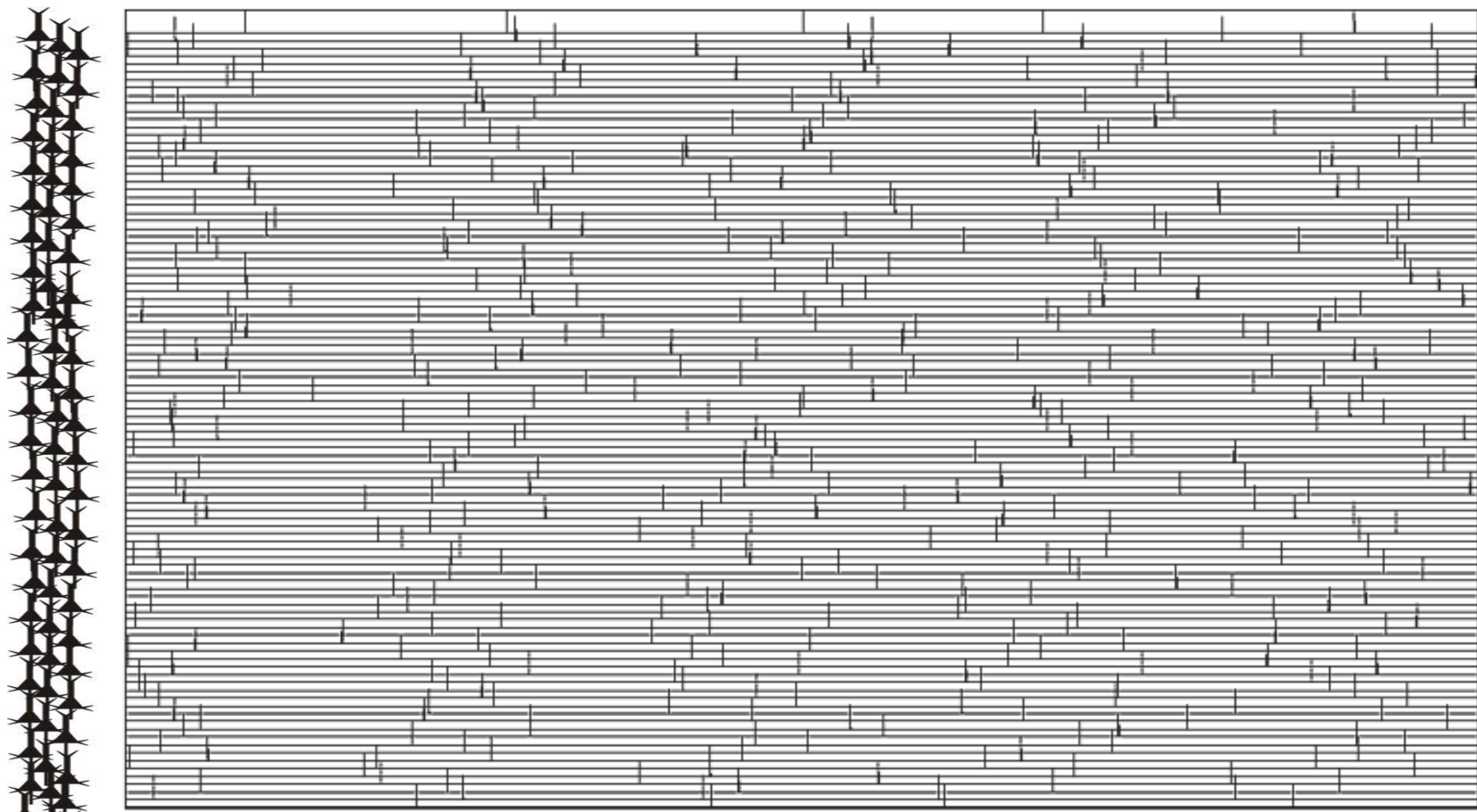
- Vzdálenost elektrody od generátoru proudu
- Trvání postsynaptických potenciálů
- Počet synchronně aktivovaných postsynaptických potenciálů
- Poloha elektrody ve vztahu ke generátoru proudu
- Anatomická orientaci vrstvy pyramidových buněk generujících proud

EEG

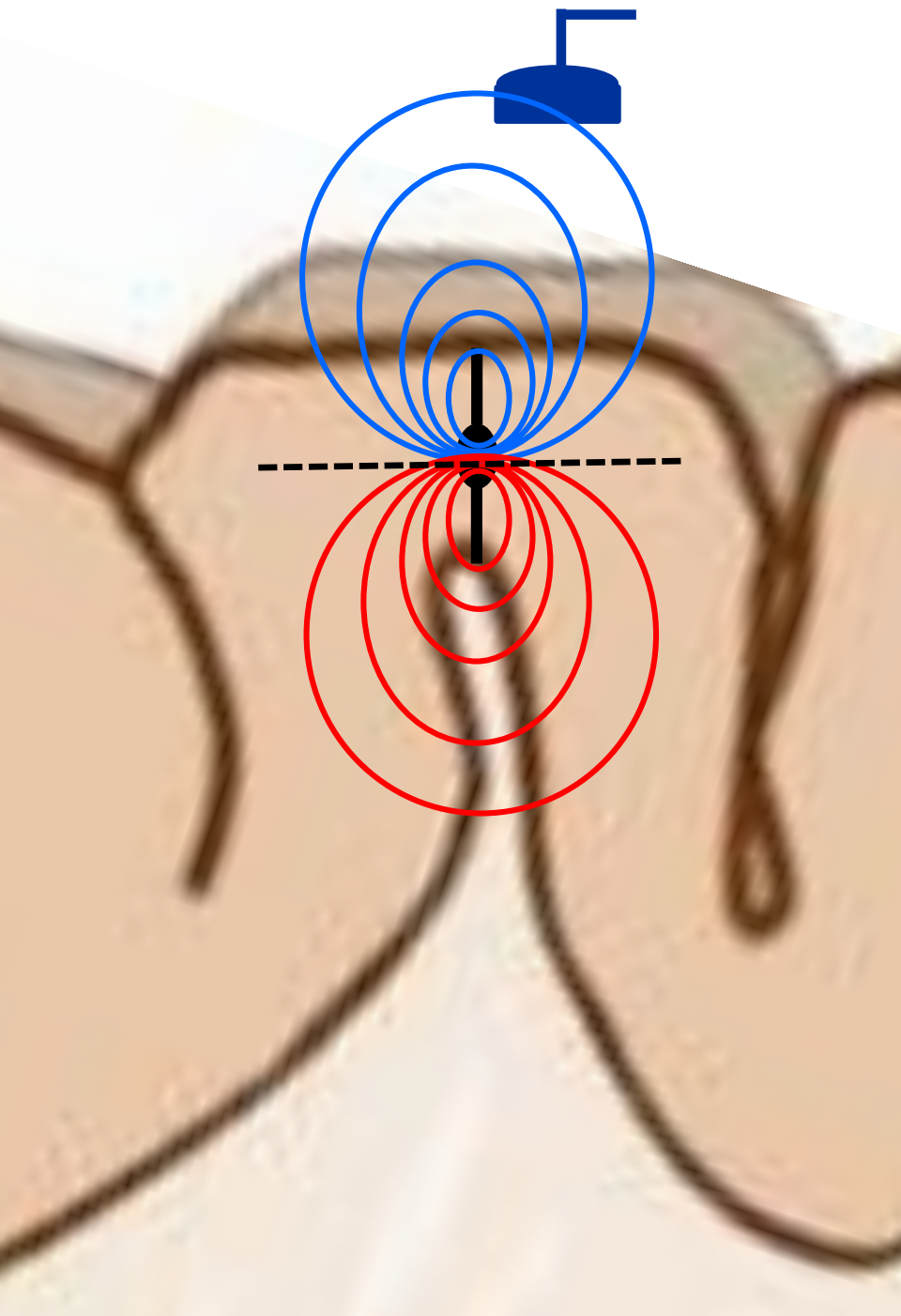
EEG

0.4 s | 100 μ V

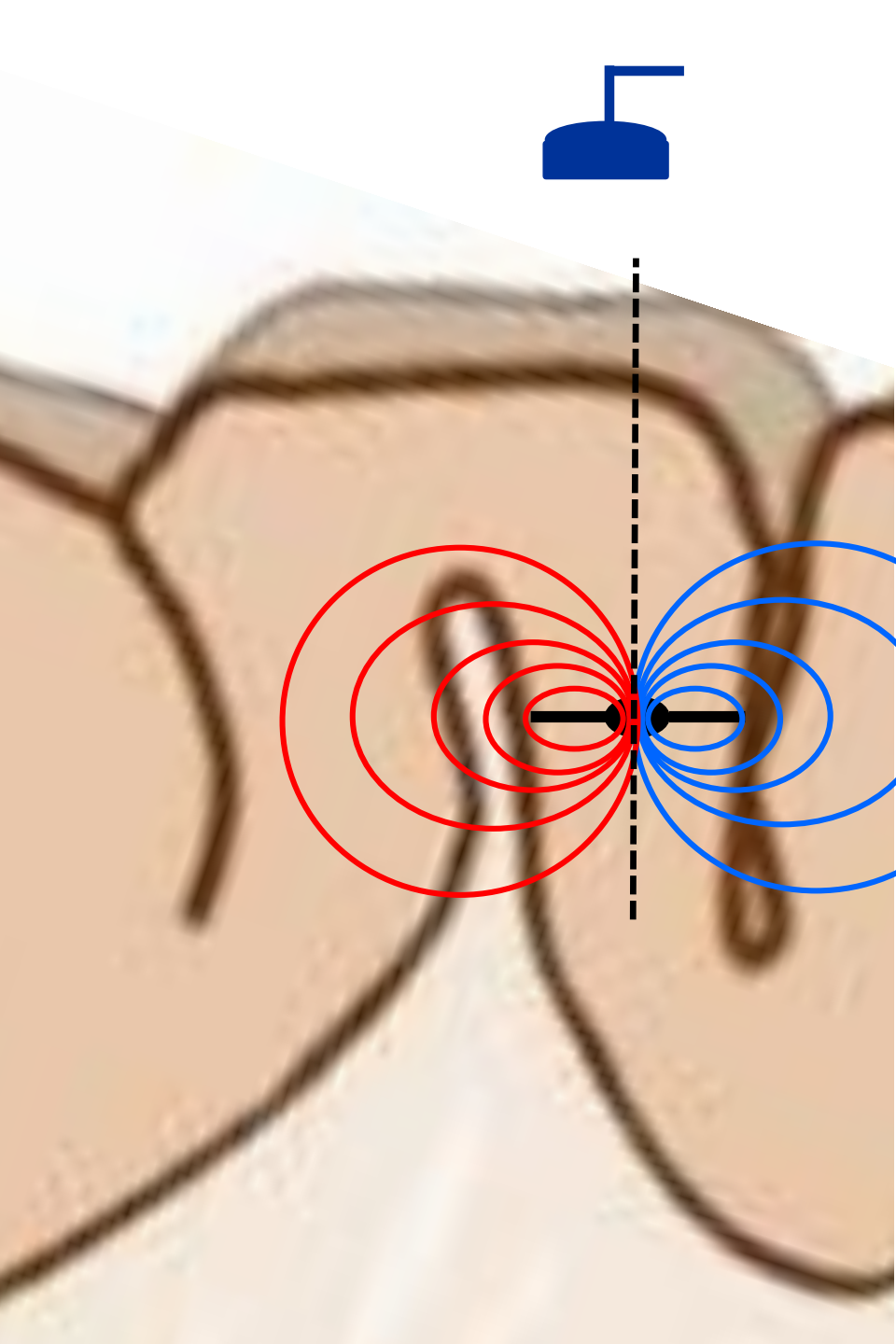

Morfologie, amplituda a trvání EEG vln

- Vzdálenost elektrody od generátoru proudu
- Trvání postsynaptických potenciálů
- Počet synchronně aktivovaných postsynaptických potenciálů
- **Poloha elektrody ve vztahu ke generátoru proudu**
- Anatomická orientaci vrstvy pyramidových buněk generujících proud

EEG
–
aktivita z
povrchu
mozkové
kůry

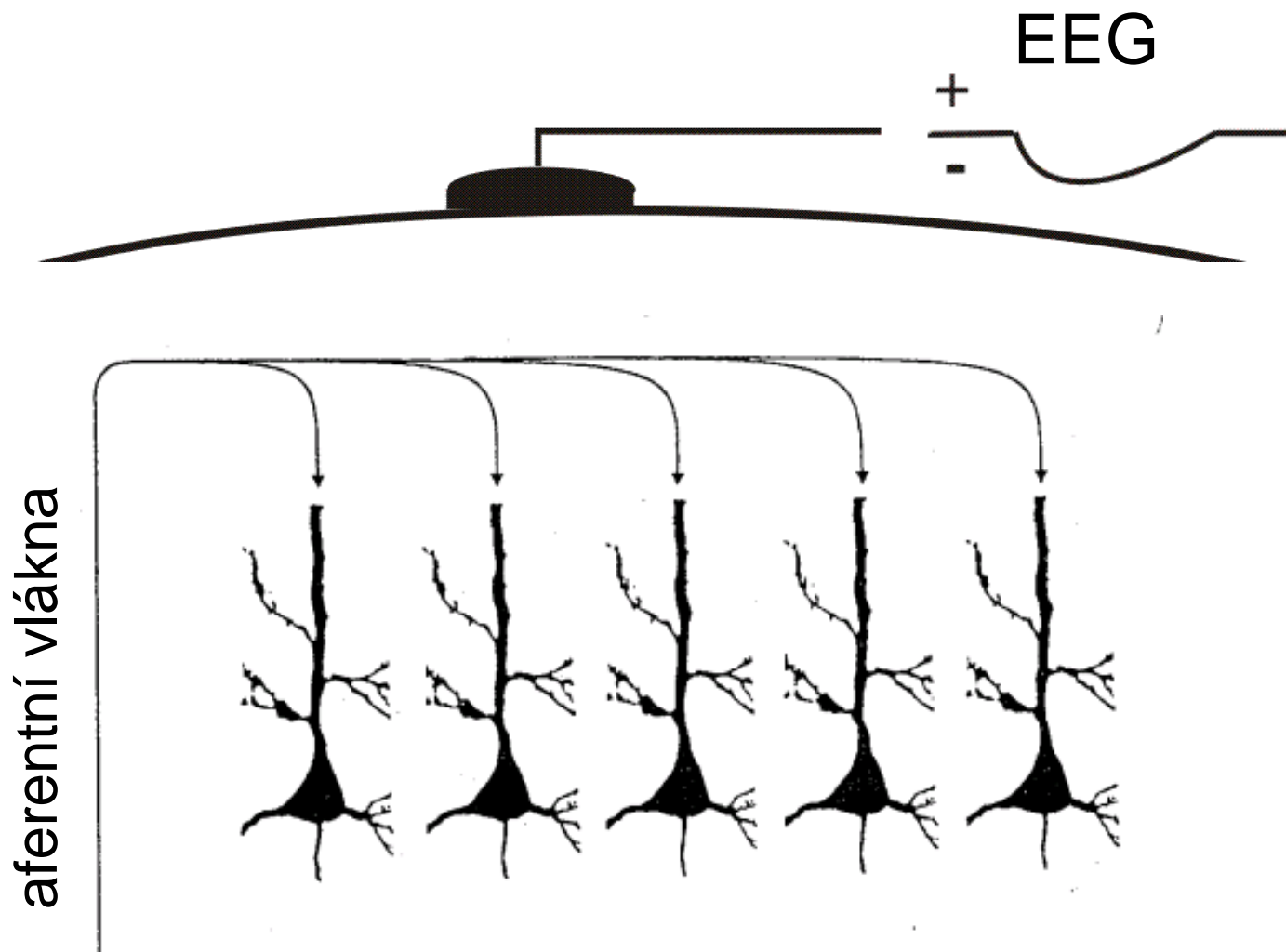

EEG
–
aktivita z
hloubky
závitu

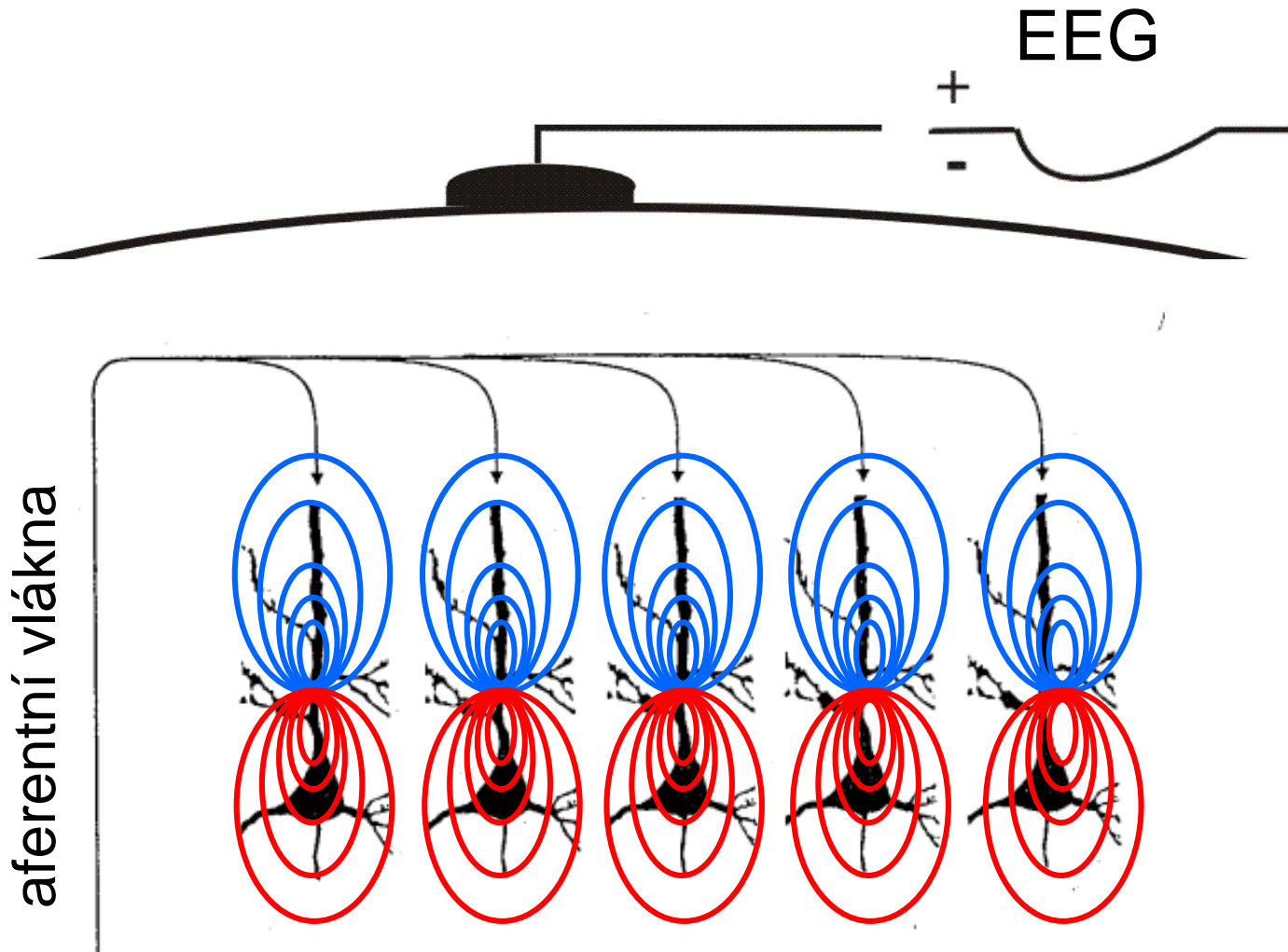
Morfologie, amplituda a trvání EEG vln

- Vzdálenost elektrody od generátoru proudu
- Trvání postsynaptických potenciálů
- Počet synchronně aktivovaných postsynaptických potenciálů
- Poloha elektrody ve vztahu ke generátoru proudu
- Anatomická orientaci vrstvy pyramidových buněk generujících proud

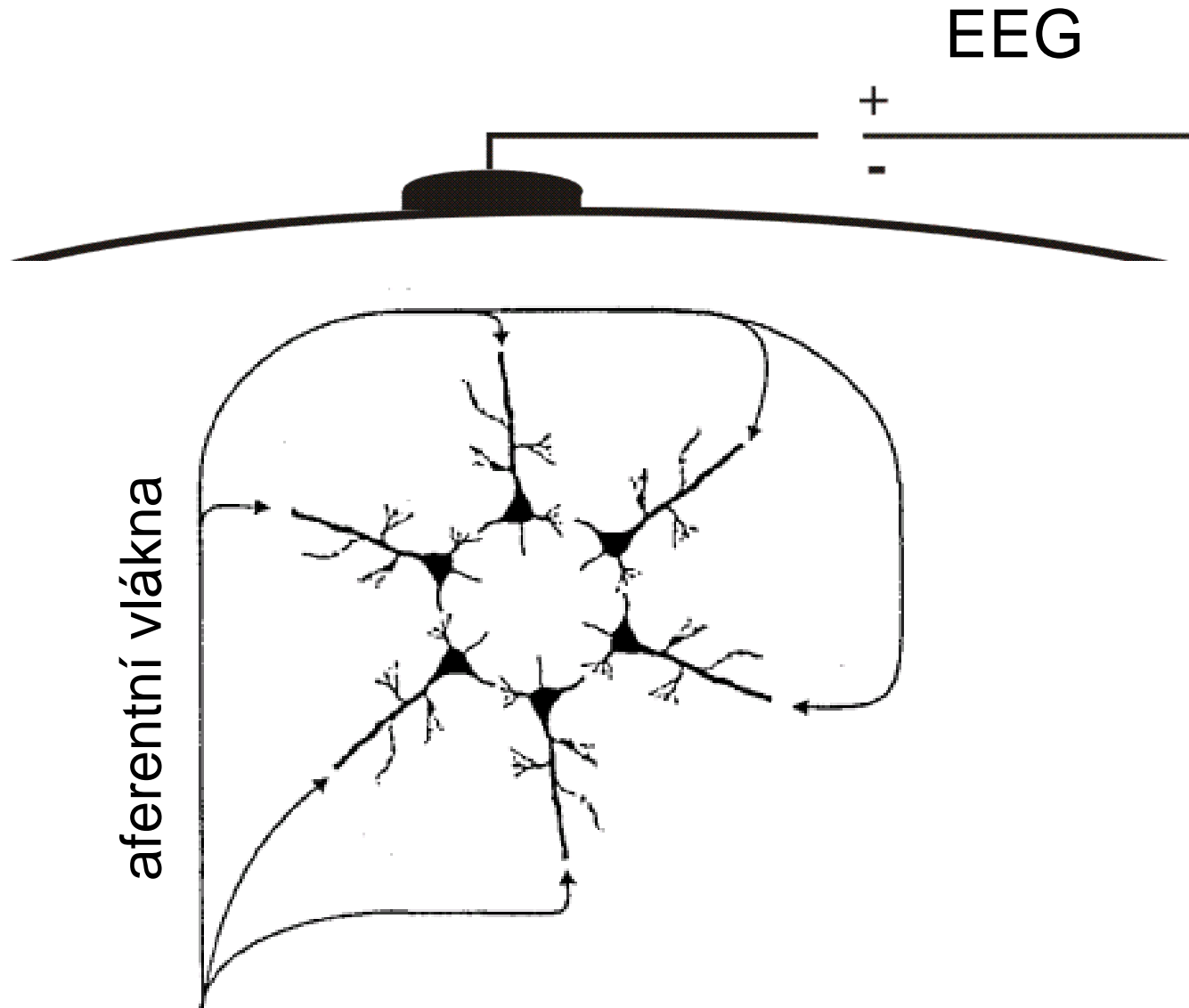
EEG – význam anatomického uspořádání

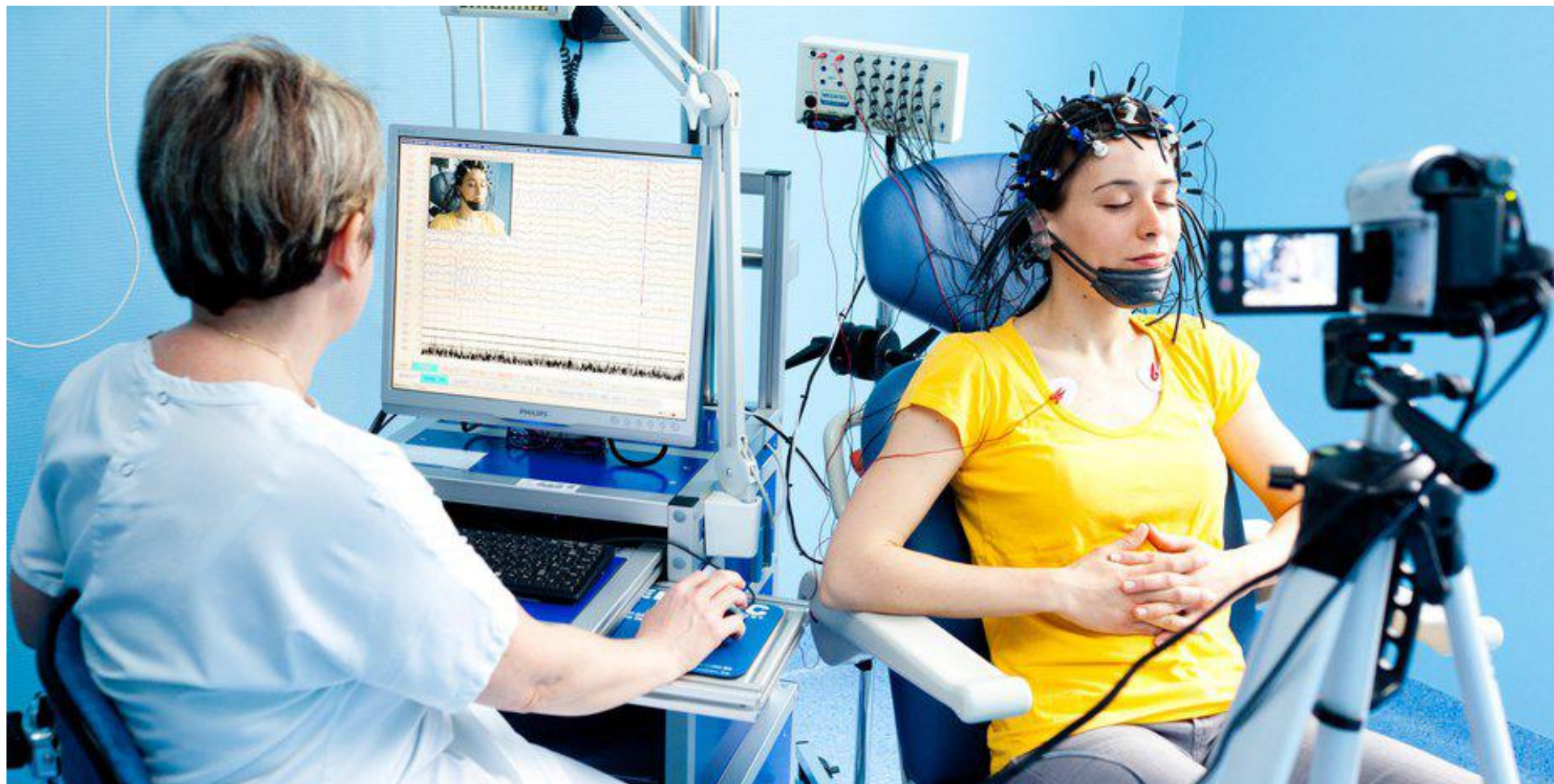
EEG – význam anatomického uspořádání

EEG – význam anatomického uspořádání

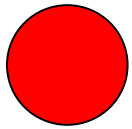
Skalpové EEG

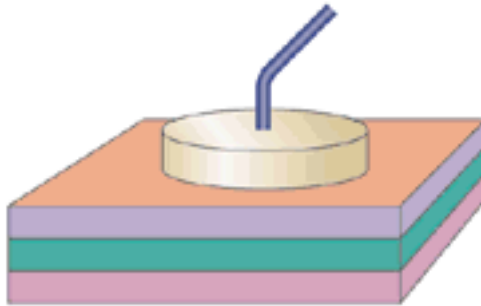

Elektrody

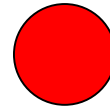
Skalpové EEG

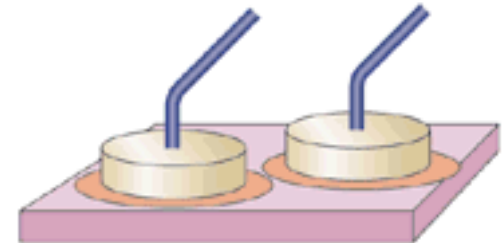
> 1 cm

Intrakraniální EEG

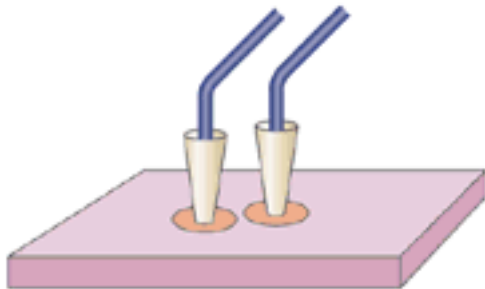
< 1 cm

Lokální potenciály

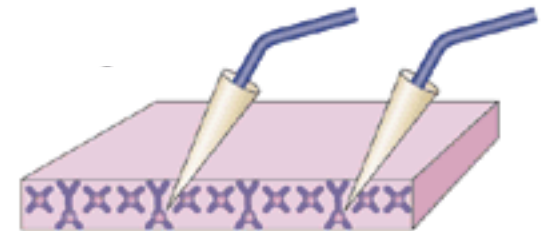
~ 1 mm

Extracelulární akční potenciály

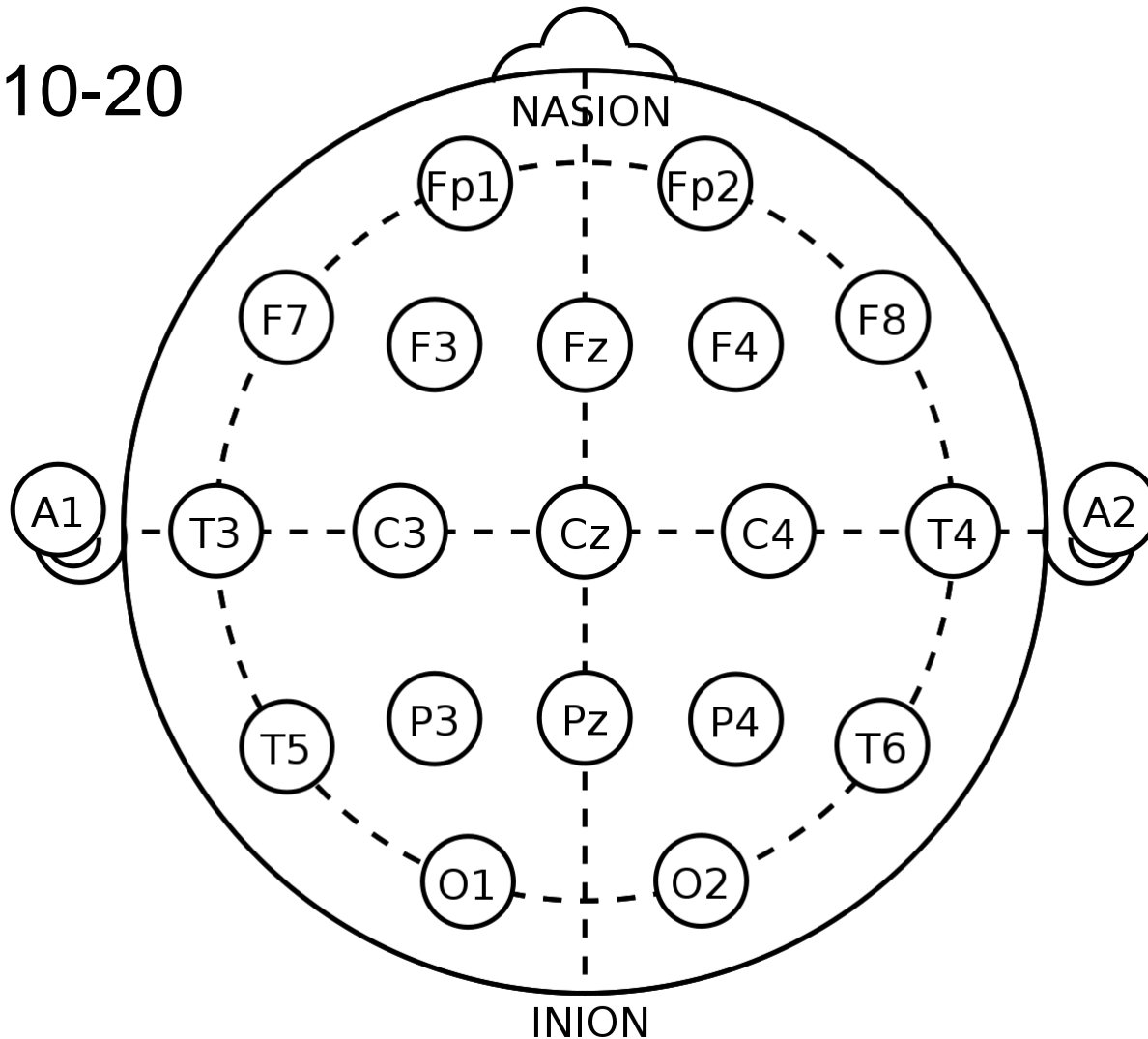

~ 1 μ m

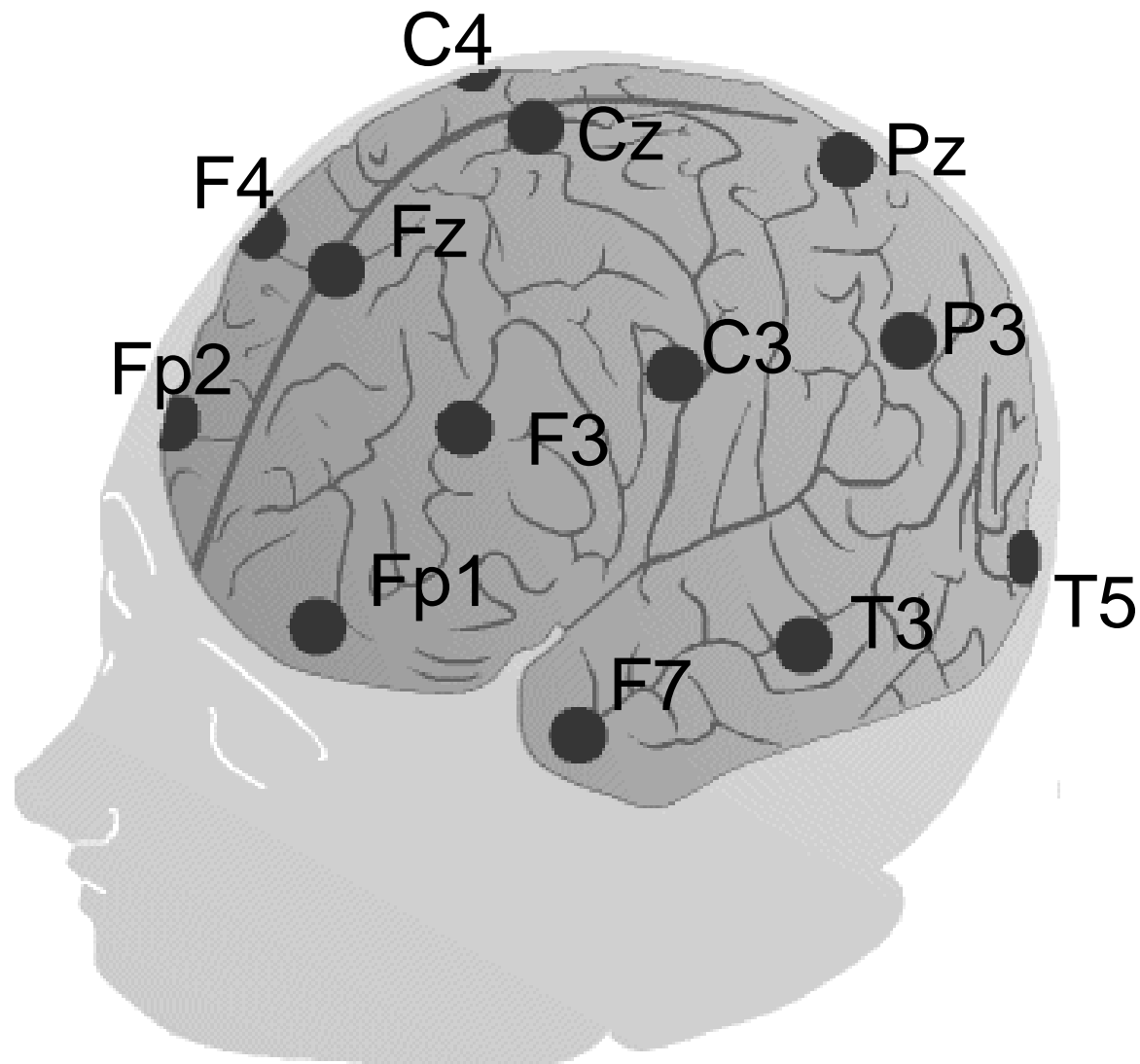

Skalpové EEG – rozmístění elektrod

System 10-20

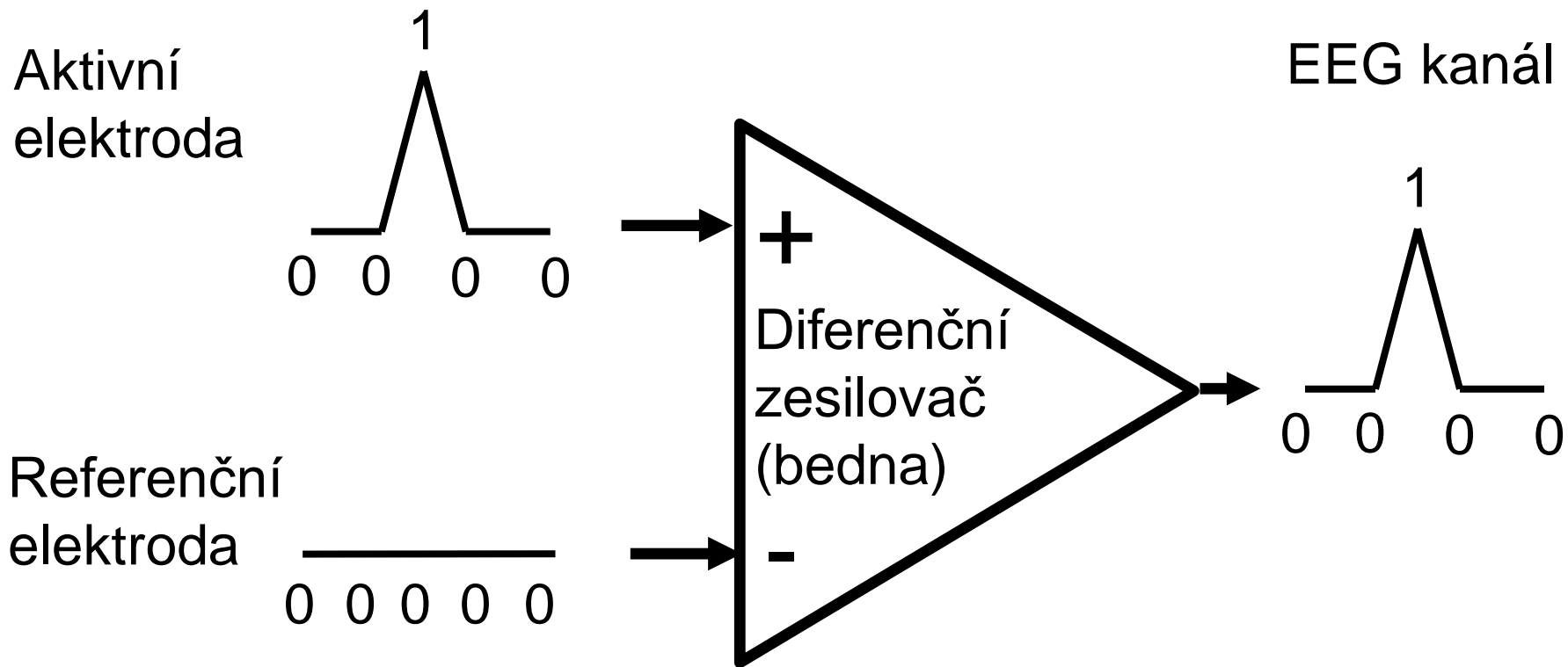
Skalpové EEG – vztah elektrod k mozku

EEG - registrace

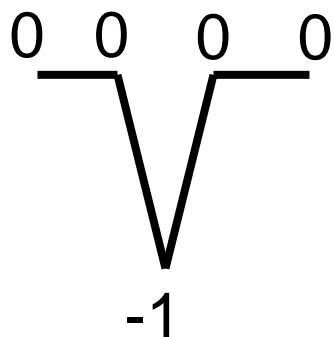
- Montáže
  - různá zapojení a poloha elektrod
- Referenční zapojení
  - Skalpová (aktivní) elektroda vůči referenční elektrodě
- Bipolární bipolární
  - Skalpová (aktivní) elektroda, vůči jiné skalpové (aktivní) elektrodě

EEG – referenční zapojení

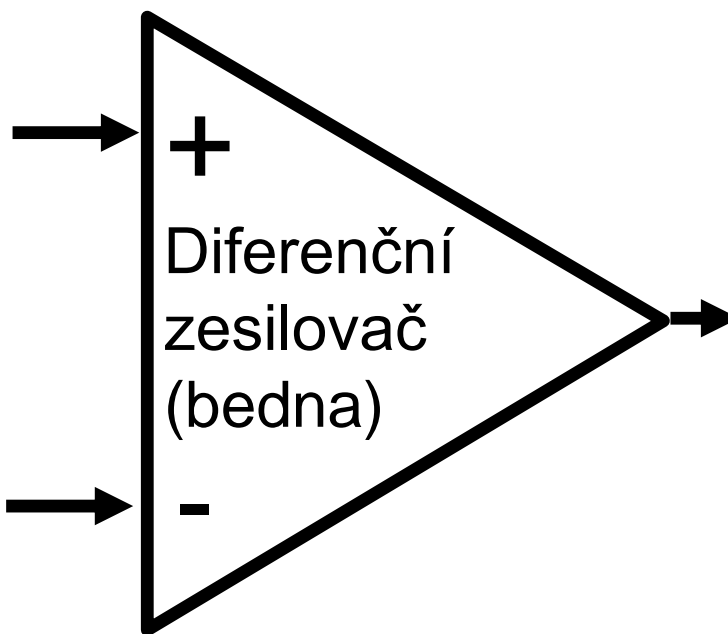
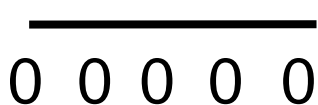

EEG – referenční zapojení

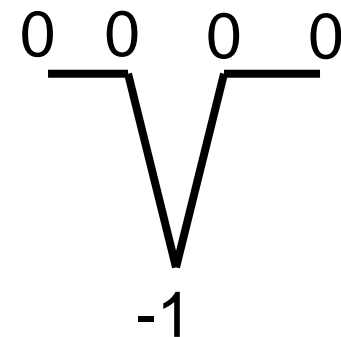
Aktivní
elektroda

Referenční
elektroda

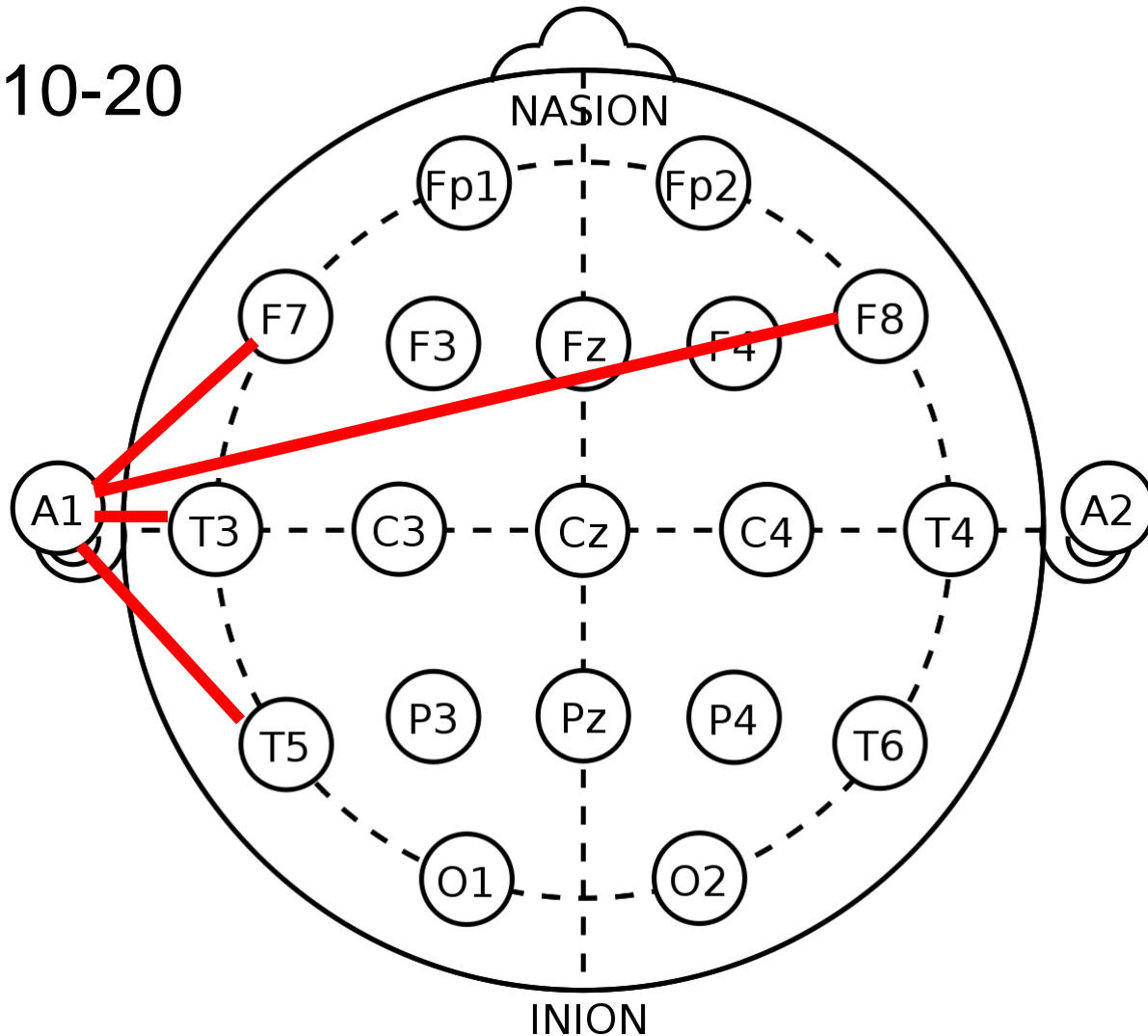

EEG kanál

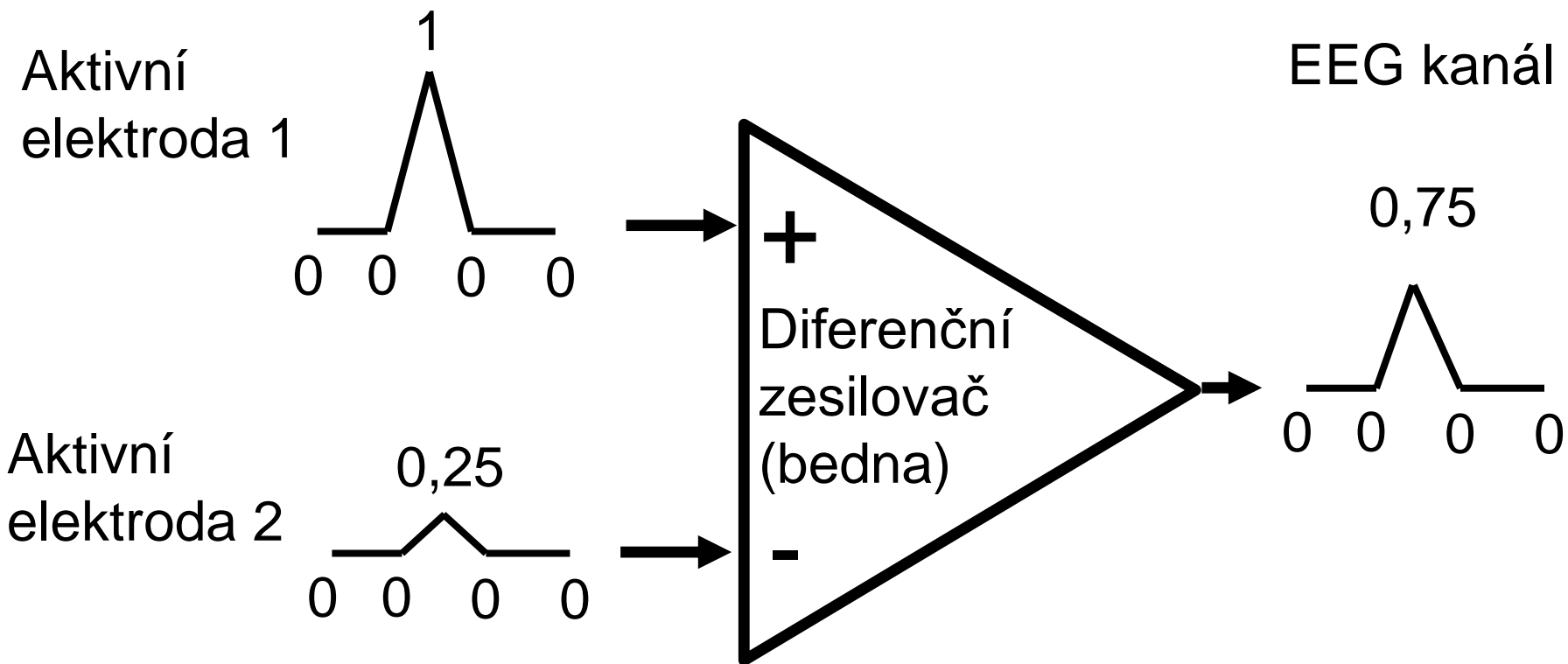

Skalpové EEG – referenční zapojení

System 10-20

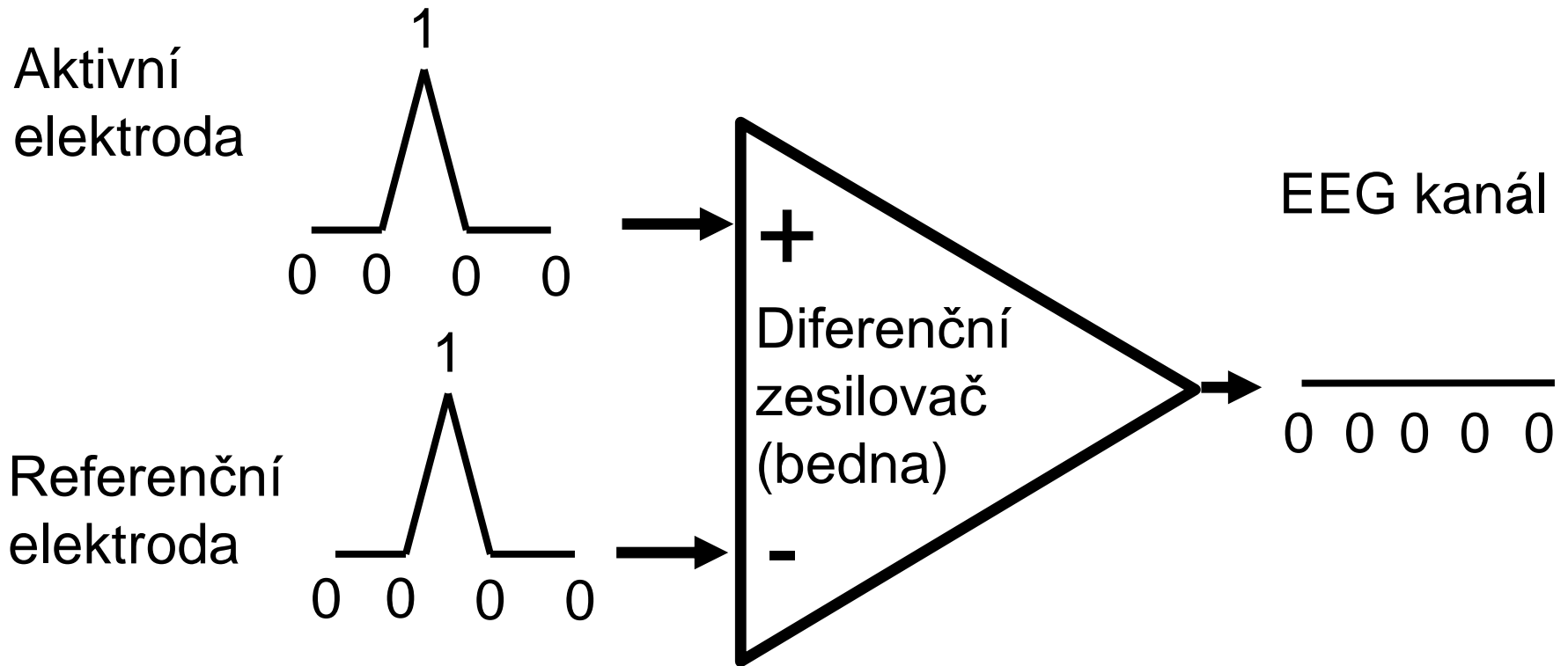

EEG – bipolární zapojení

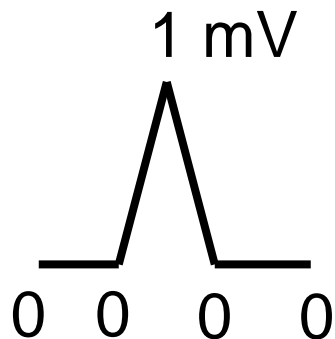

EEG – bipolární zapojení

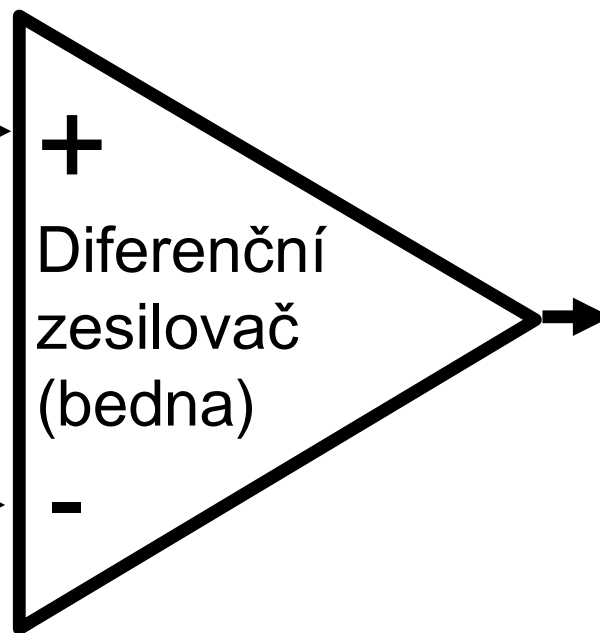
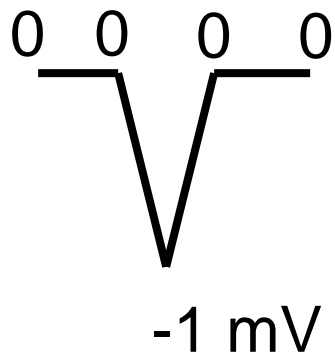

EEG – bipolární zapojení

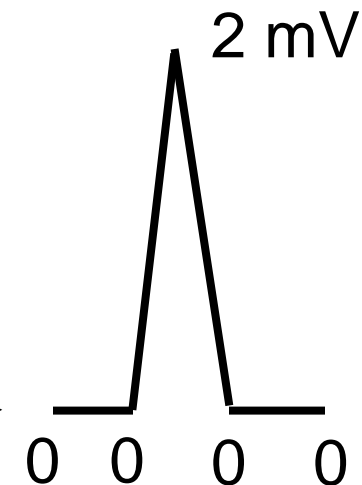
Aktivní elektroda

Referenční elektroda

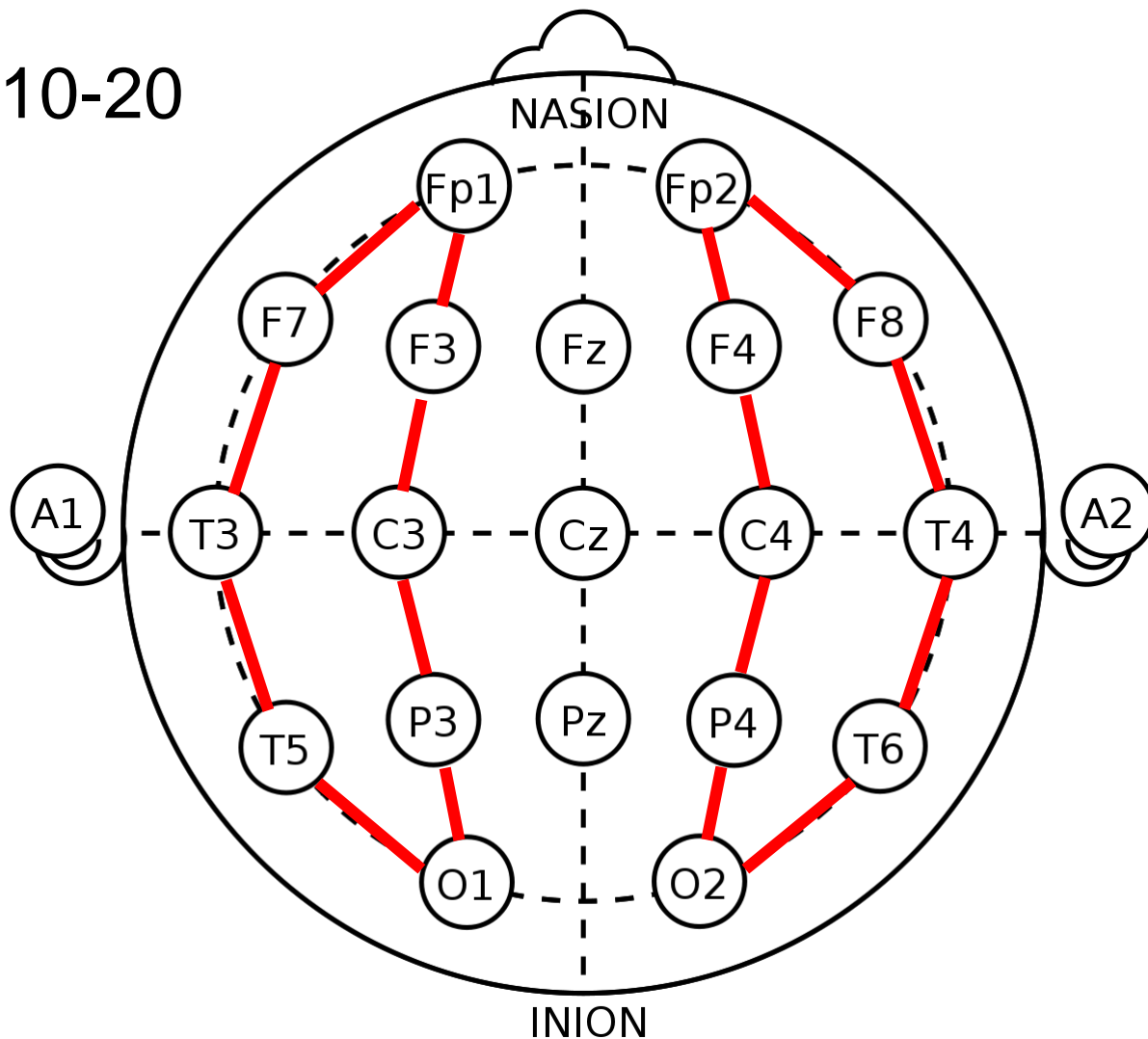

EEG kanál

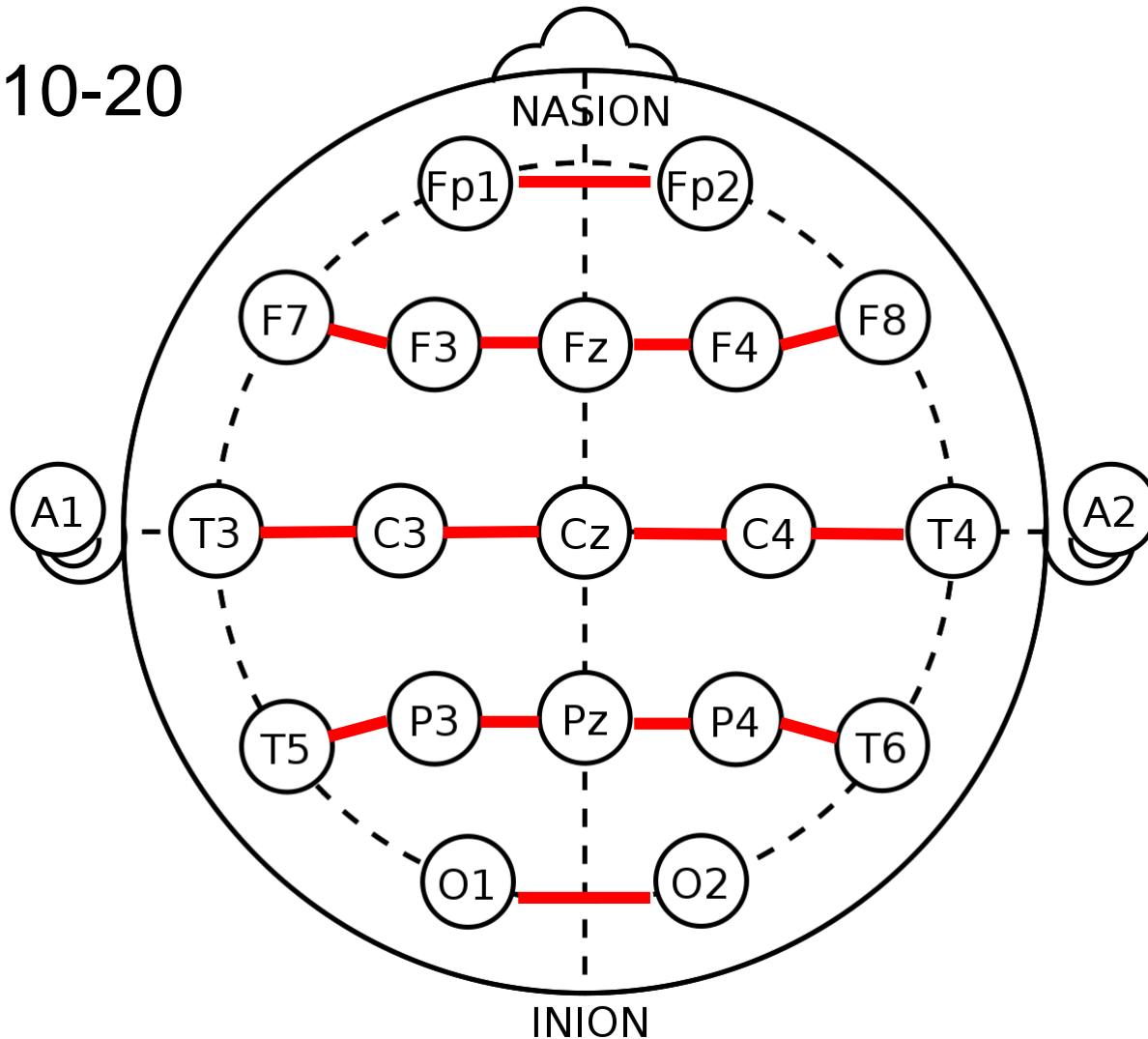
Skalpové EEG – bipolární longitudinální

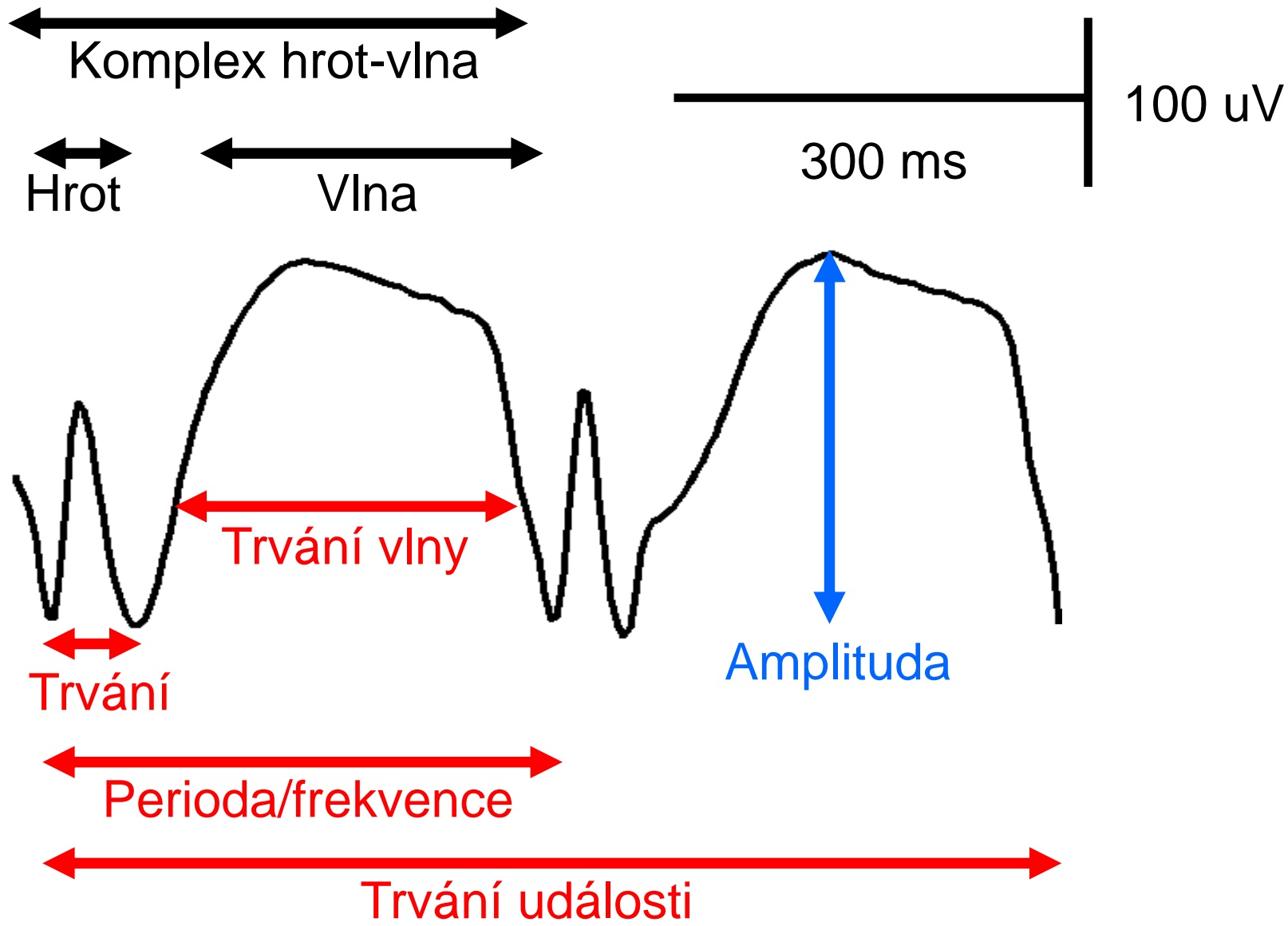
System 10-20

Skalpové EEG – bipolární transversální

System 10-20

EEG frekvenční pásma

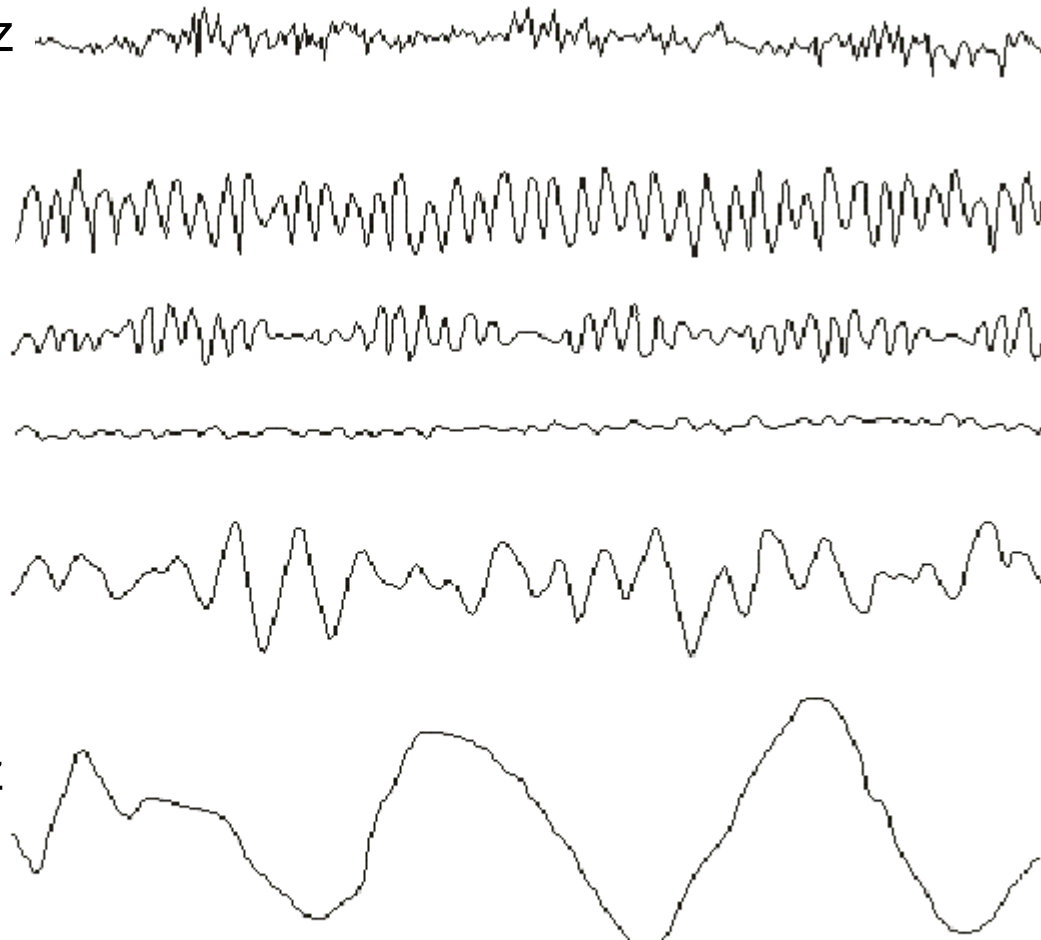
β 13-30 Hz

α 8-13 Hz

θ 4-8 Hz

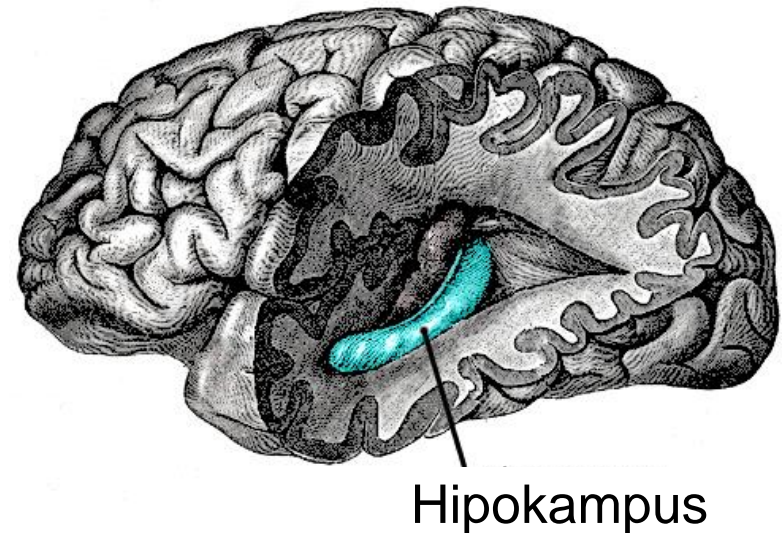
δ 0,5-4 Hz

1 s 100 μ V

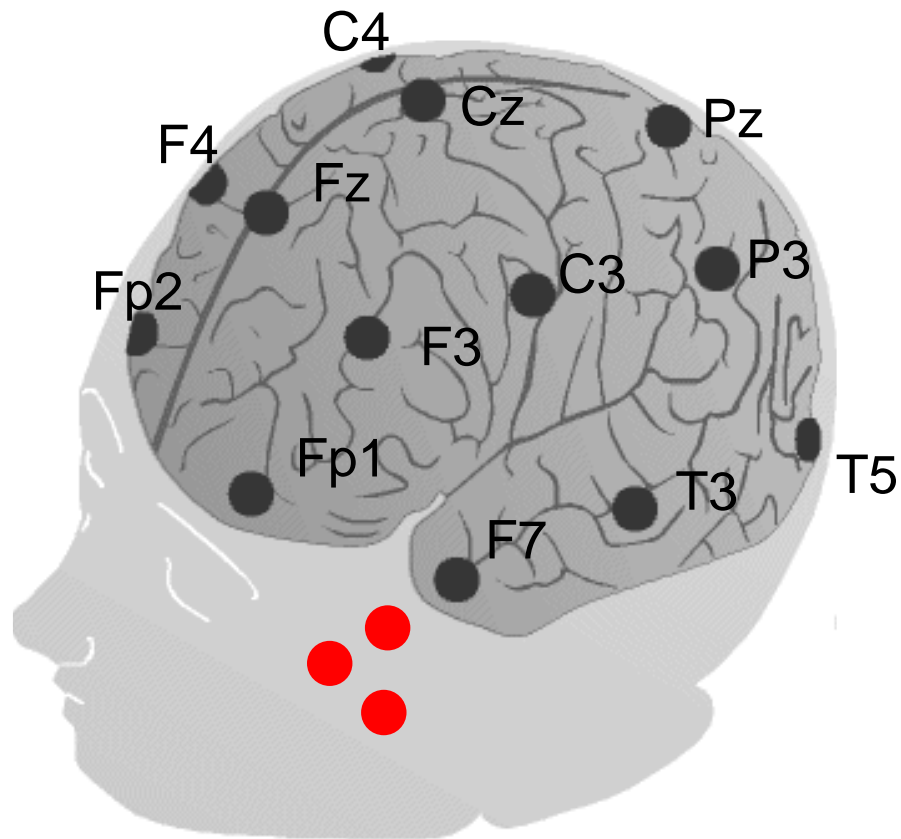
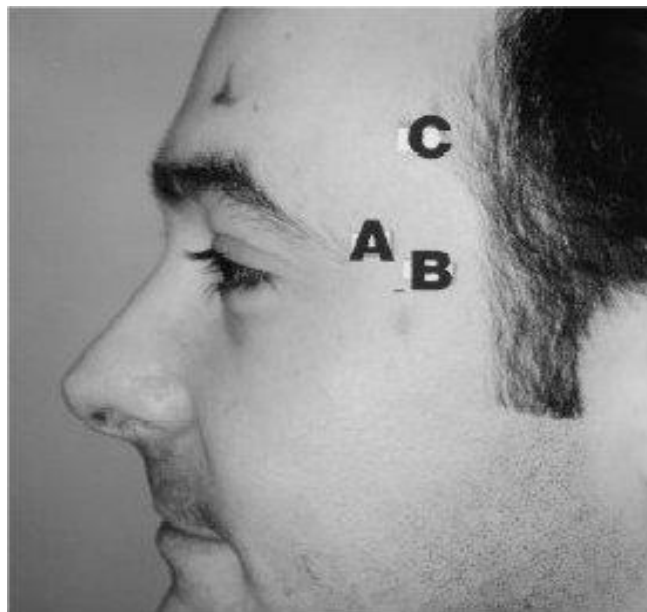

EEG - hluboké struktury

- Hluboké struktury
  - Hipokampus
  - Thalamus
  - Mozkový kmen
- Bez přispění do skalpového EEG
- Nepřímé ovlivnění EEG aktivity

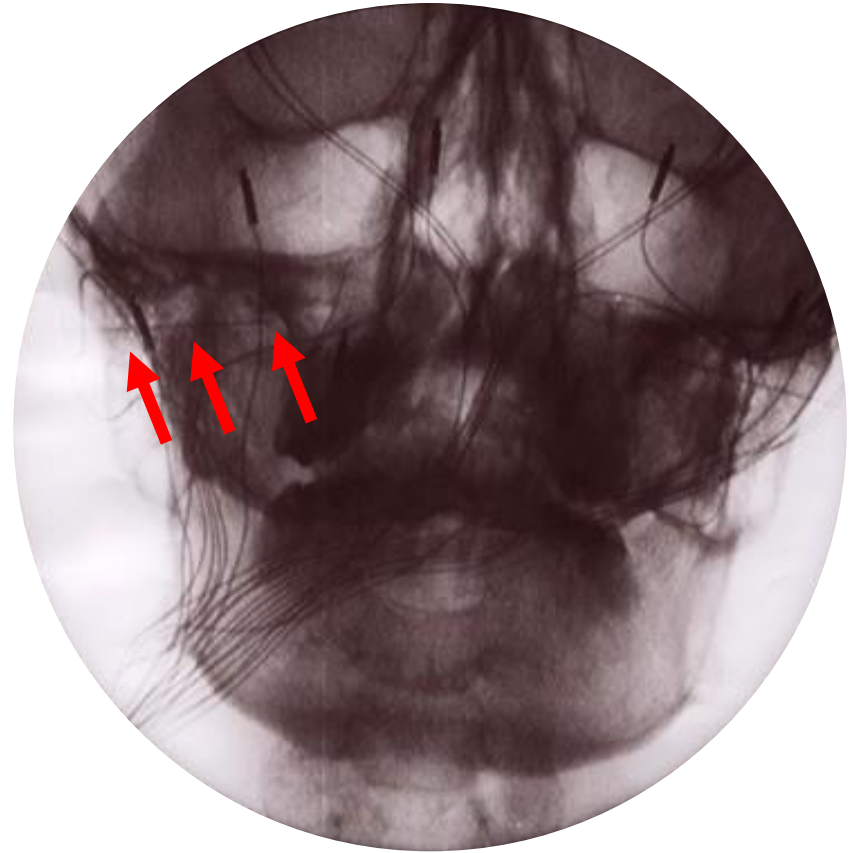

EEG - přídavné přední temporální elektrody

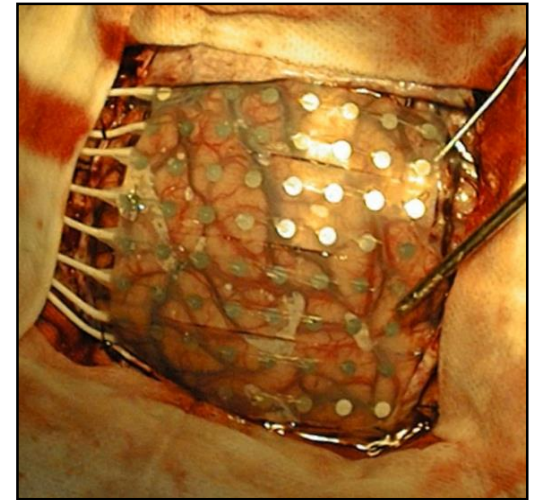
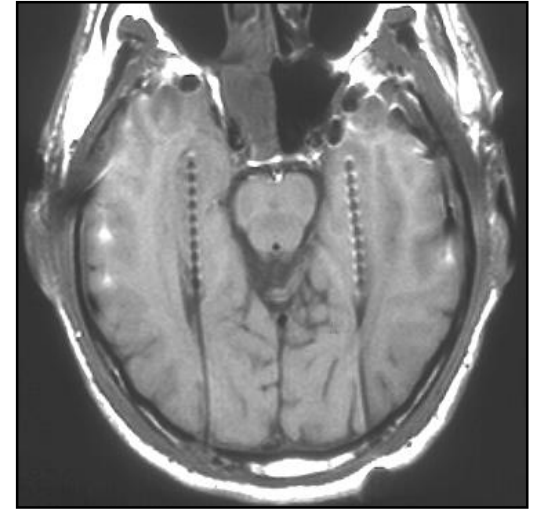
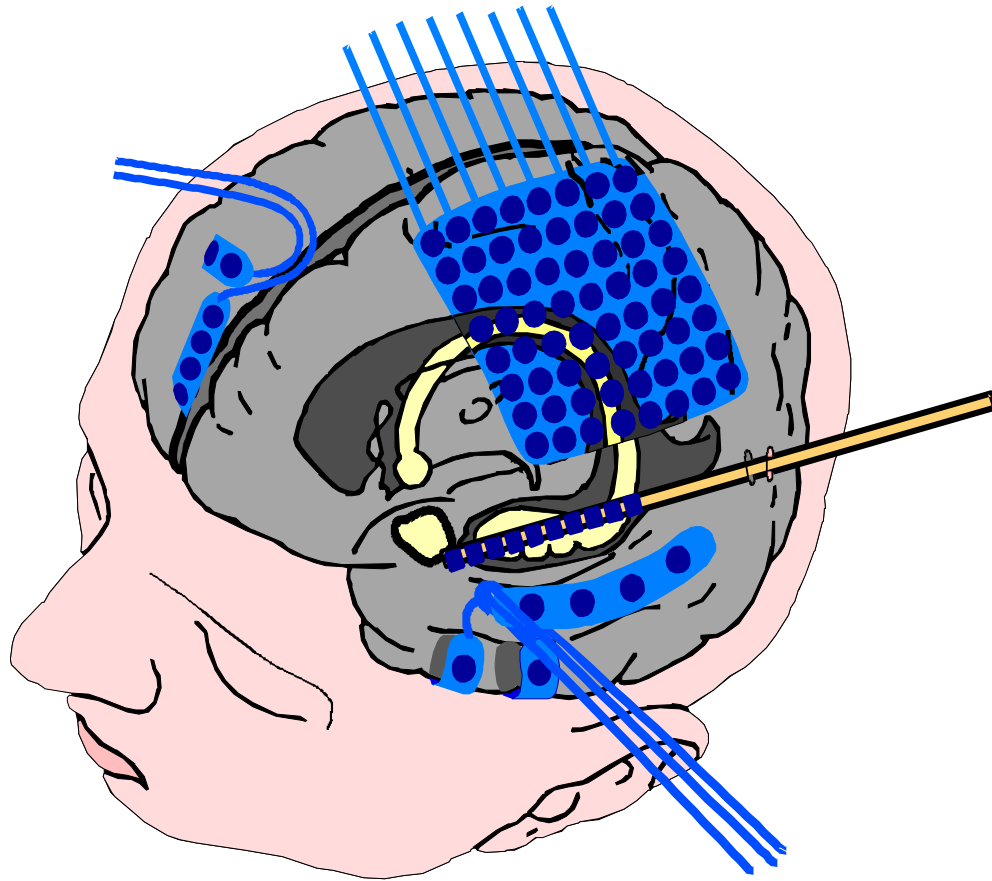

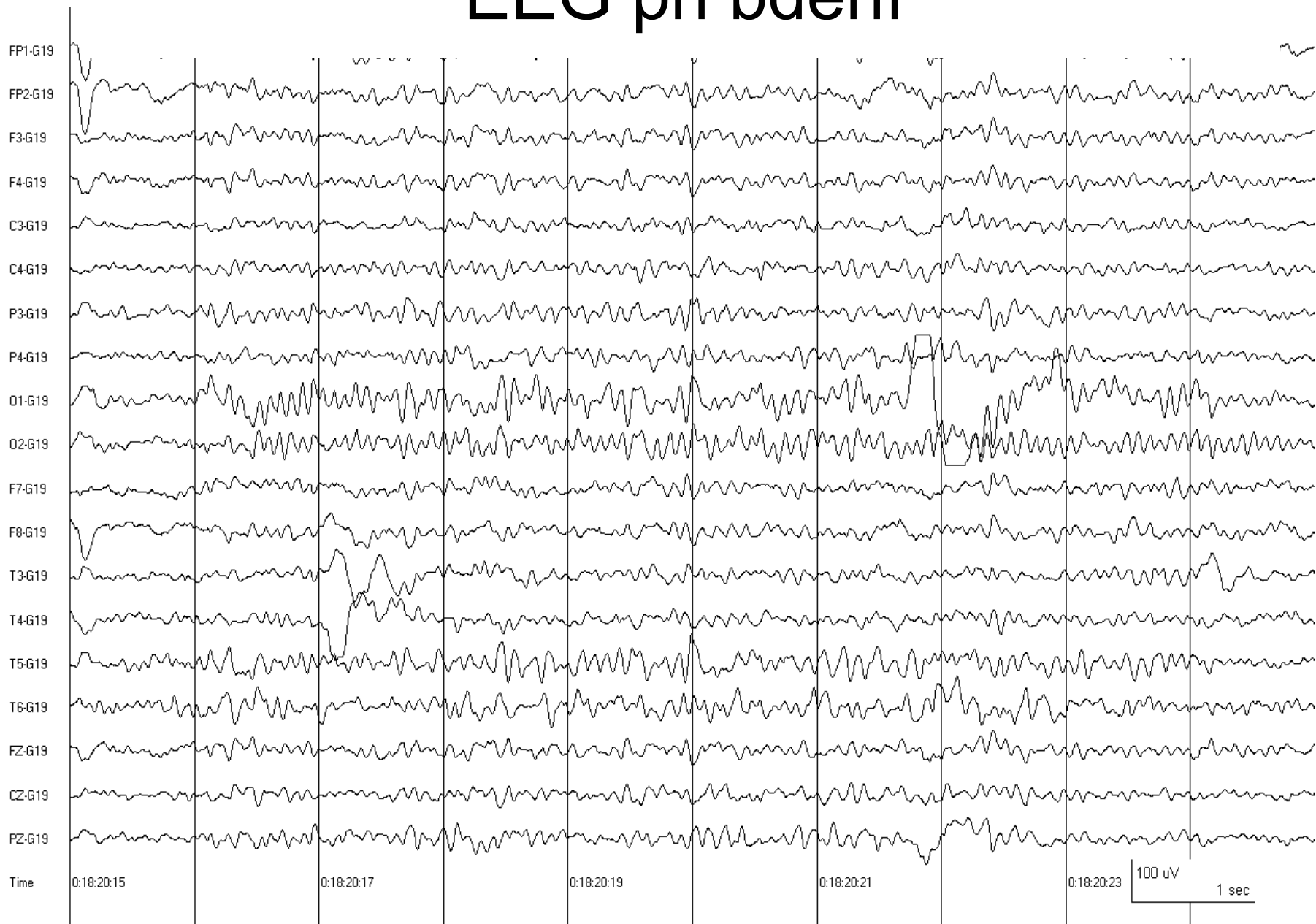
EEG - sfenoidální elektrody

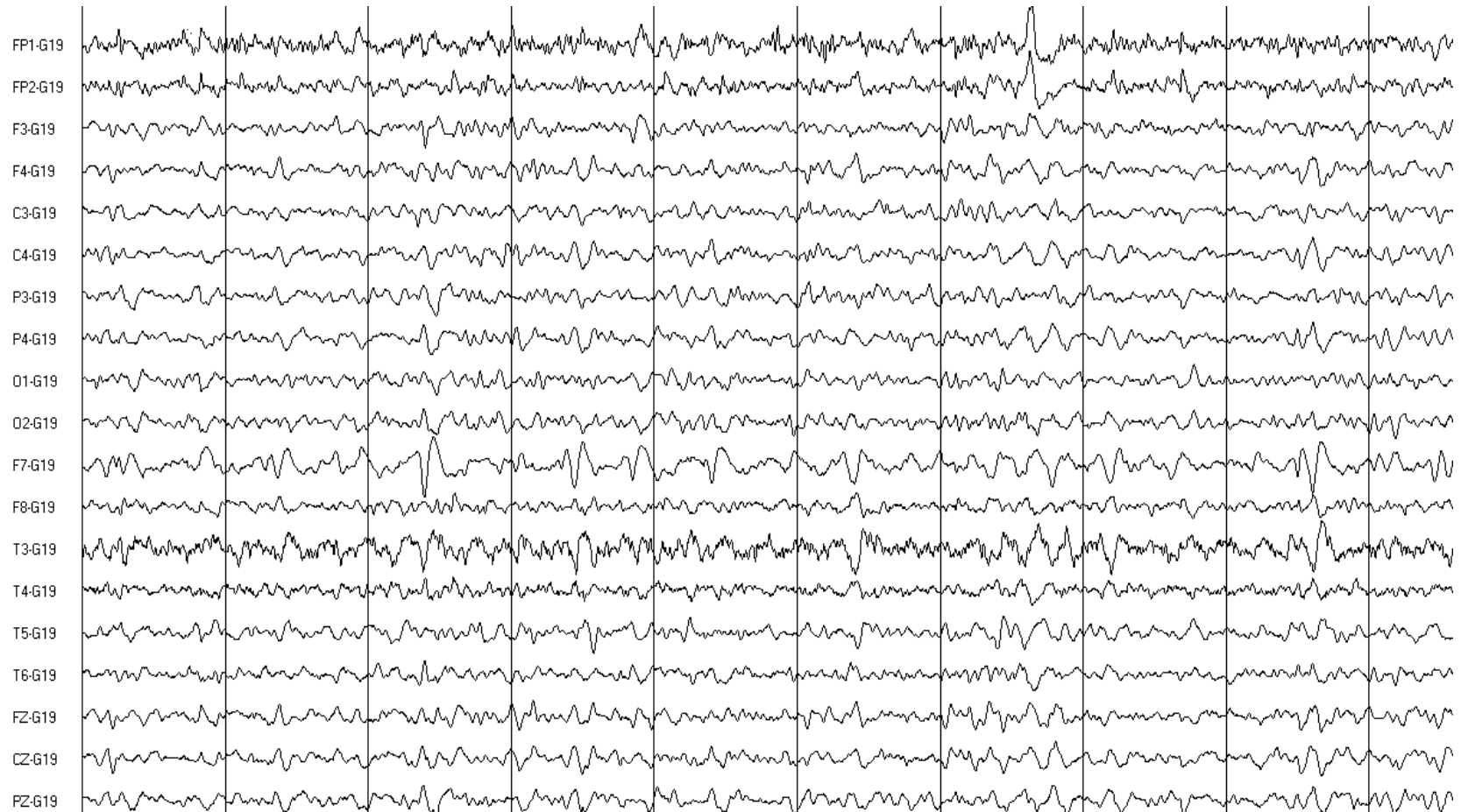
Intrakraniální (invazivní) EEG

EEG při bdění

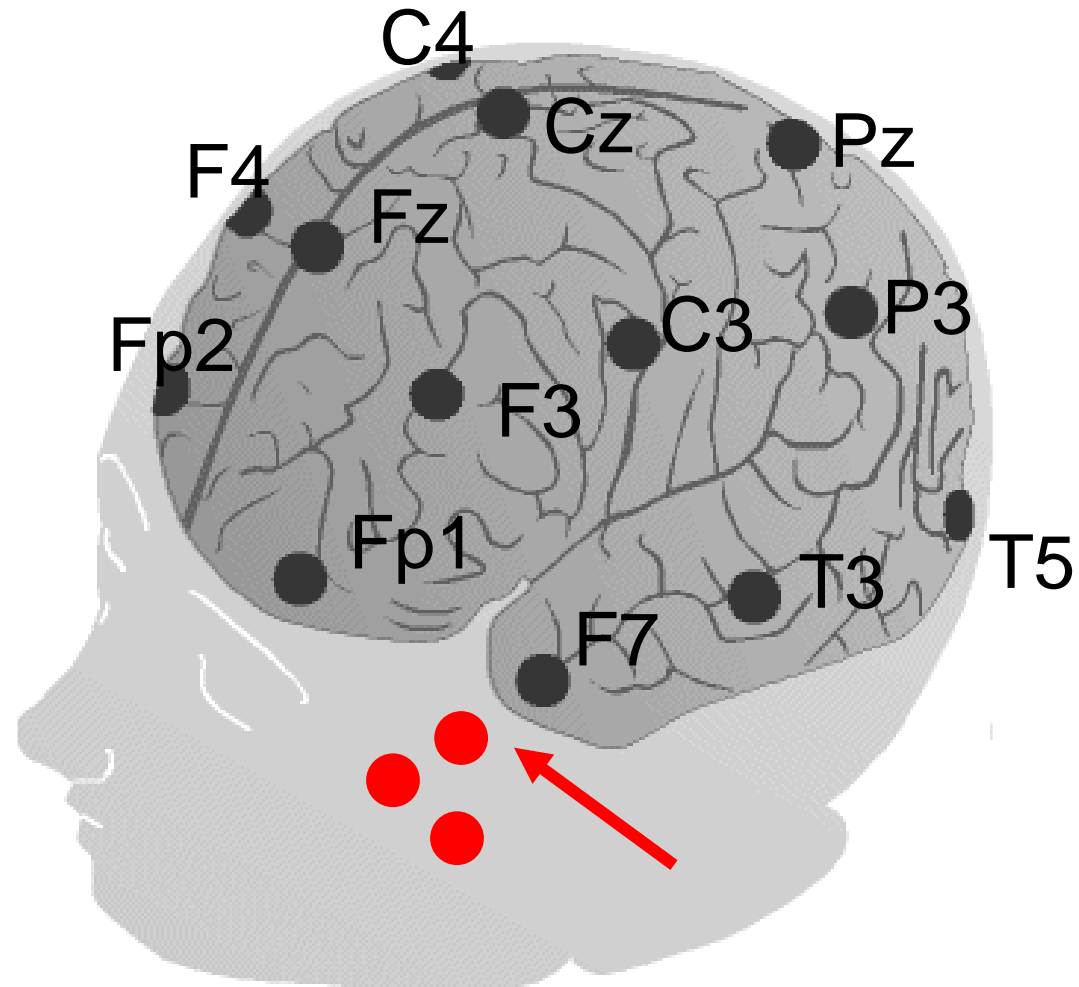
EEG - temporální epilepsie

EEG - temporální epilepsie

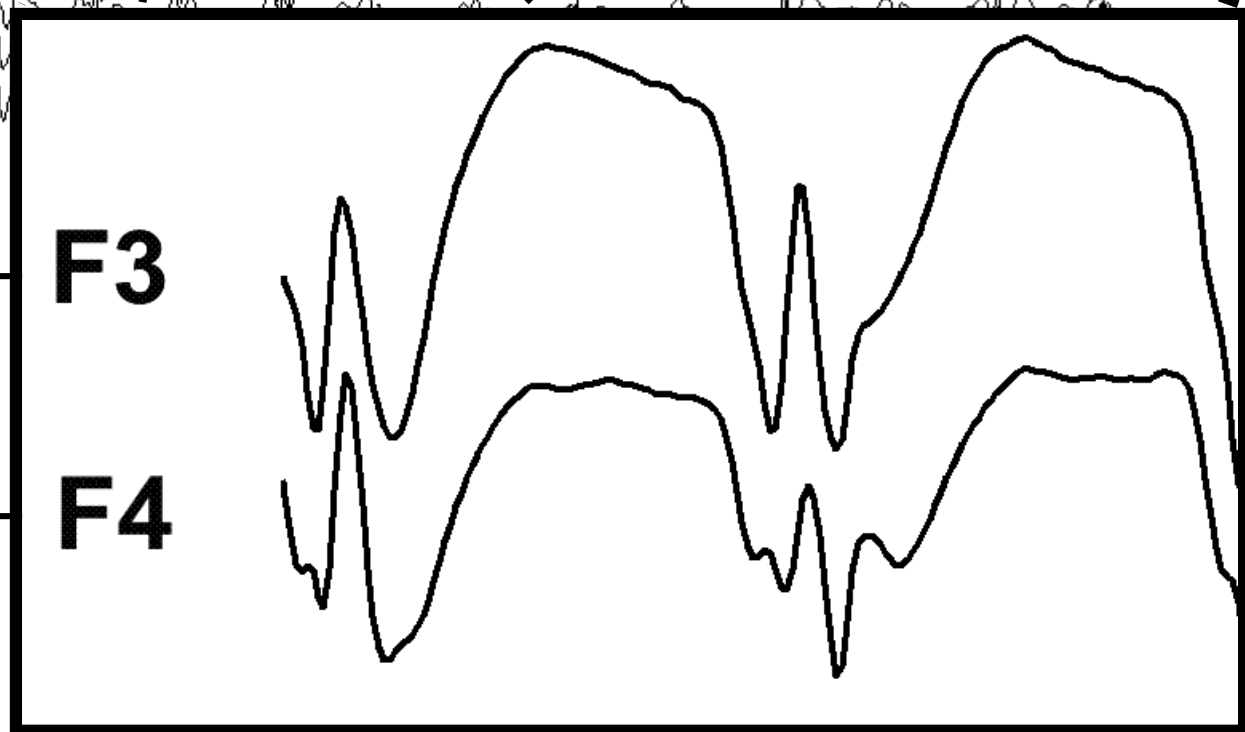
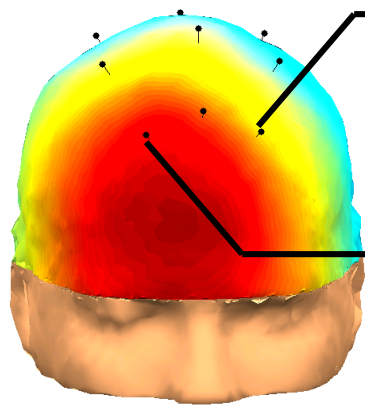
EEG - přídavné přední temporální elektrody

EEG - temporální epilepsie

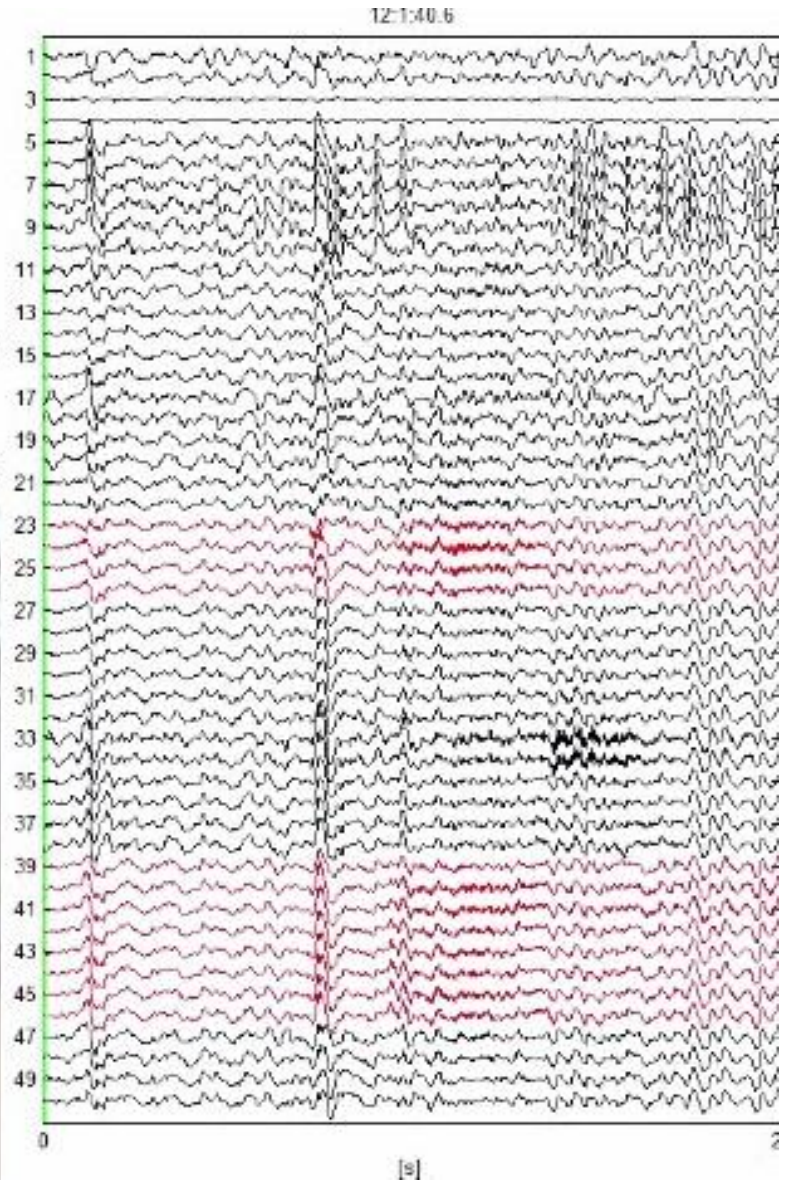
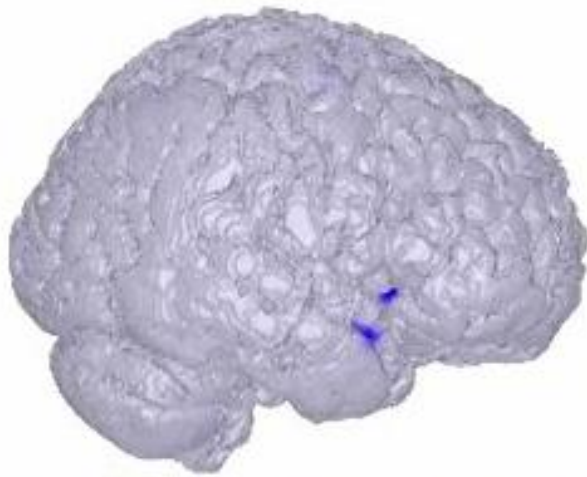

EEG – záchvat absencí

Intrakraniální EEG

Spánek

Spánek

- Základní fyziologická potřeba
- Behaviorální stav
  - Snížená odpověď na podněty
  - Nízká interakce se zevním prostředím
  - Snížená motorická aktivita
  - Stereotypní postury
  - Reverzibilita

Spánek

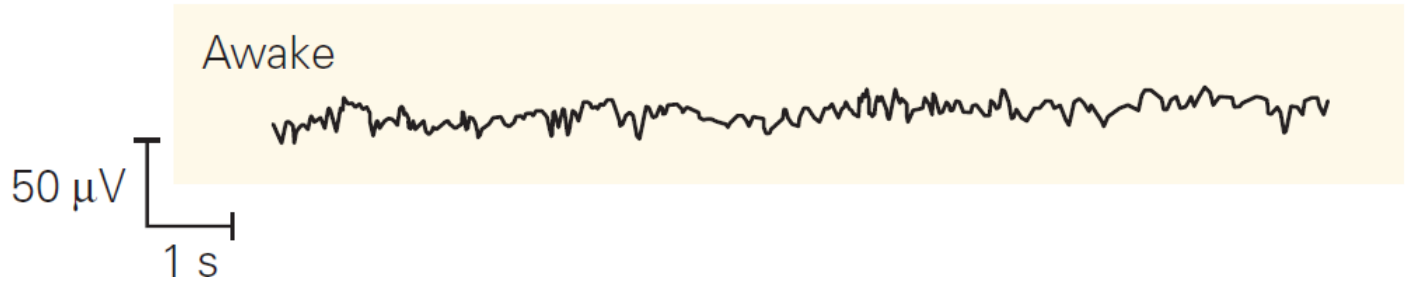
- Monitorace fyziologických změn
  - EEG
  - EMG
  - EOG
  - EKG
  - Respirace
- Klasifikace
  - Non-REM
  - REM (rapid eye movement)

Non-REM spánek

- Neuronální aktivita nízká
- Metabolismus mozku na nejnižší úrovni
- Pokles sympatické aktivity
- Svalový tonus a reflexy intaktní
- NREM 1-3

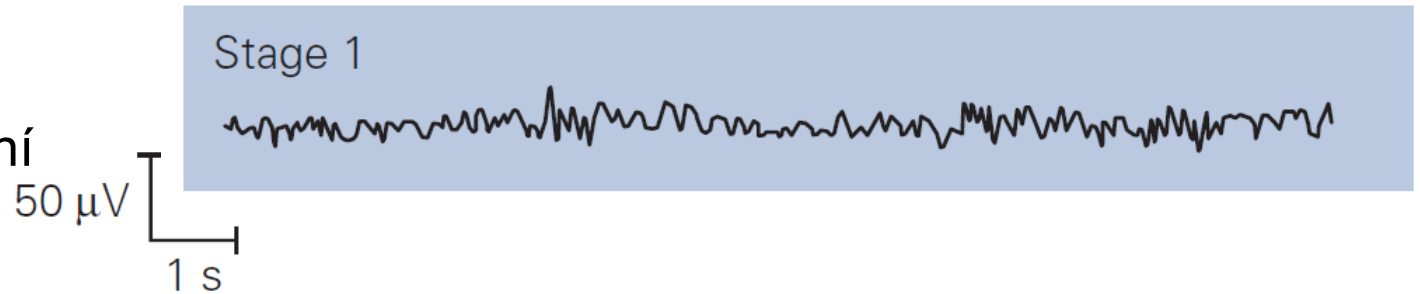
Non-REM spánek

Bdění

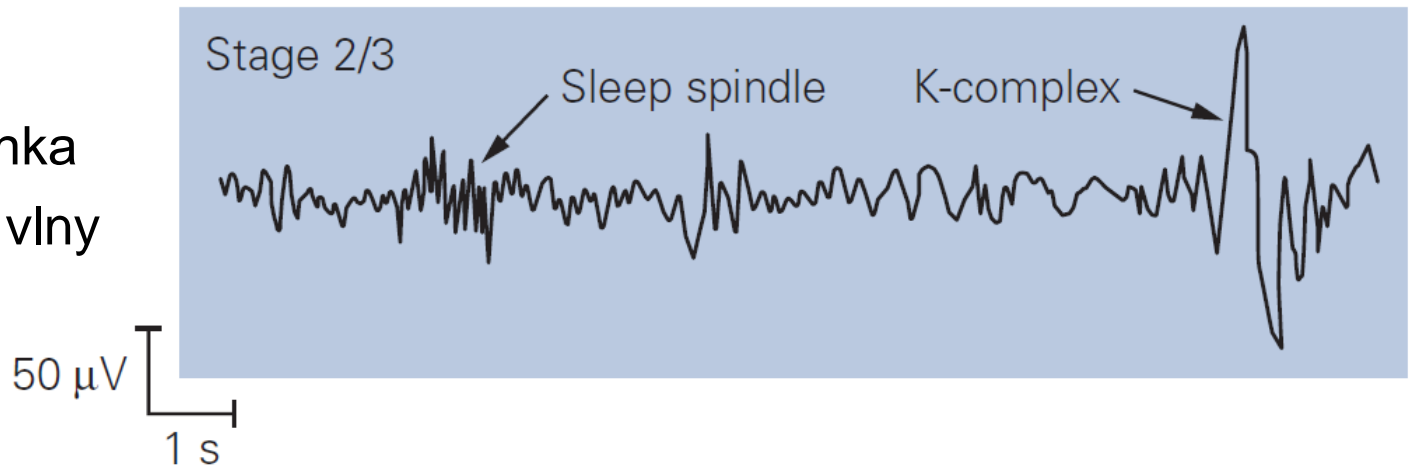
NREM 1

Přechod z bdění

NREM 2

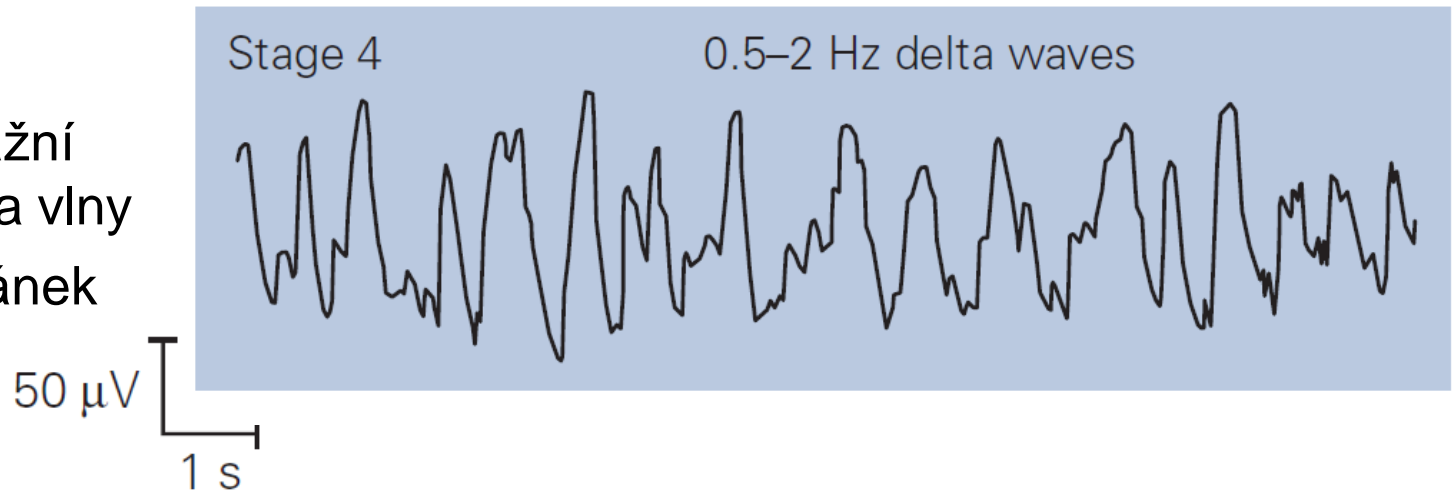
Spánková vřeténka
Vertexové ostré vlny
K -komplexy

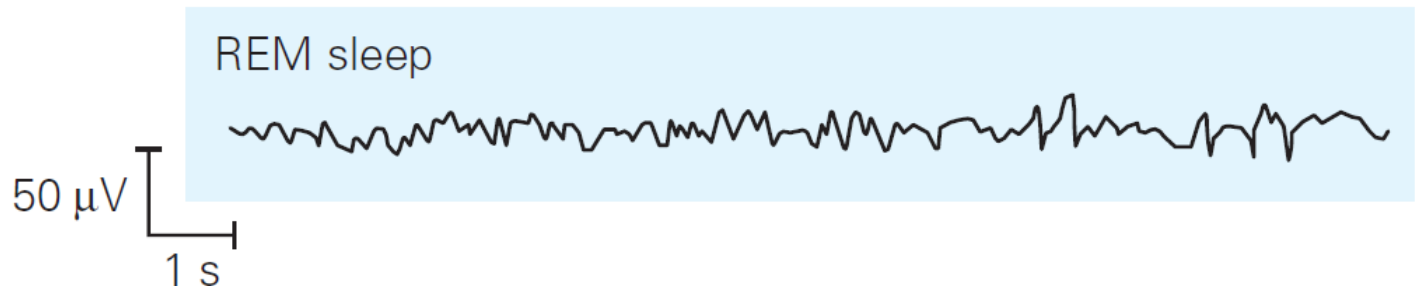
Non-REM 3 a REM spánek

NREM 3

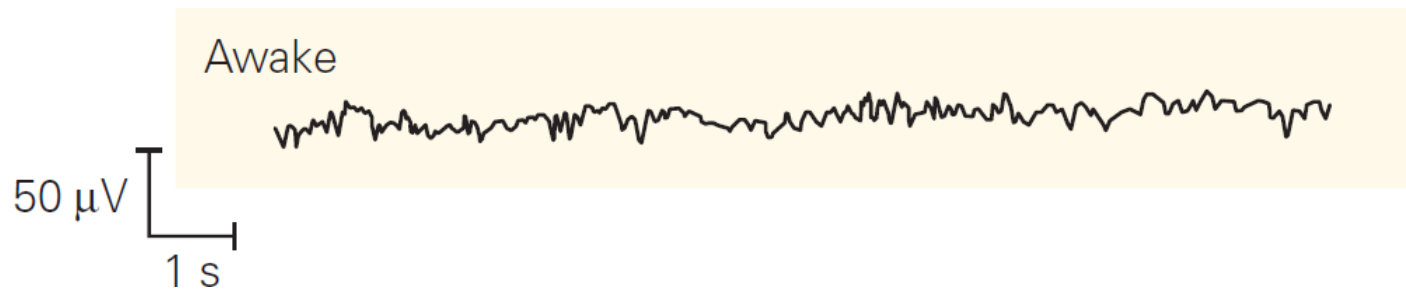
Vysokovoltážní
pomalé delta vlny
Hluboký spánek

REM

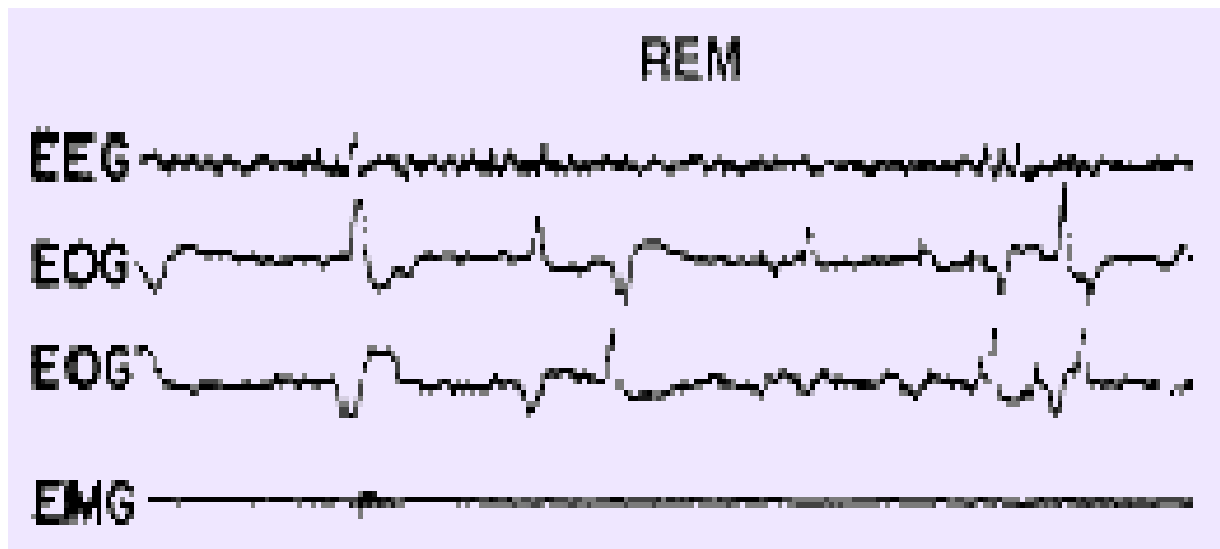

Bdění

REM spánek

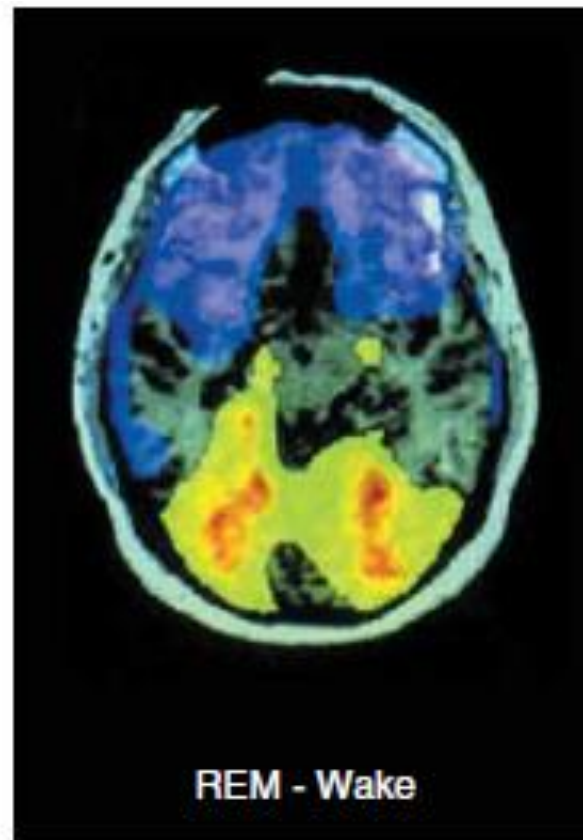
- Paradoxní spánek
- EEG nízkovoltážní směs různých frekvencí
- Rychlé pohyby očí (REM)
- Vymizení svalového tonu (atonia)
- Erekcce penisu

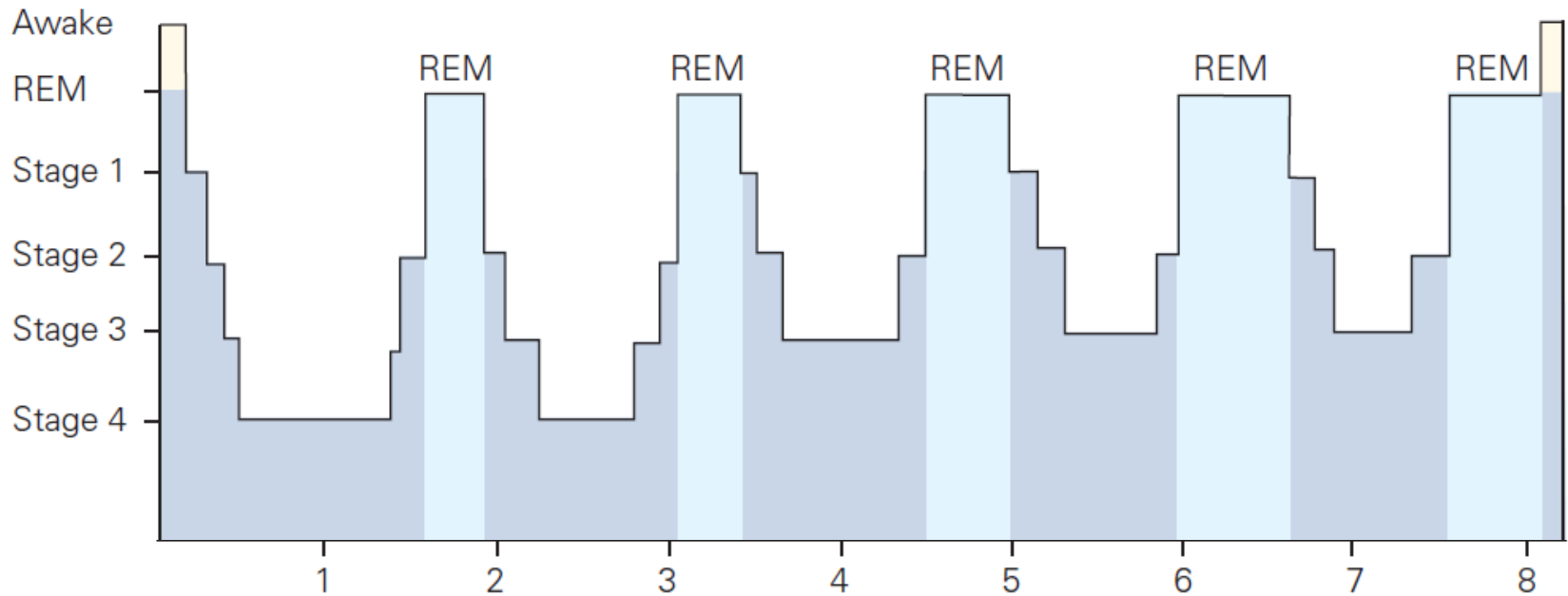

REM spánek

- Vzestup neuronální aktivity
- Zvýšený metabolismu
- Oslabené homeostatické mechanismy
  - Odpověď na teplo
  - Odpověď na CO₂
- Živé, barevné sny
- Halucinující mozek v paralyzovaném těle

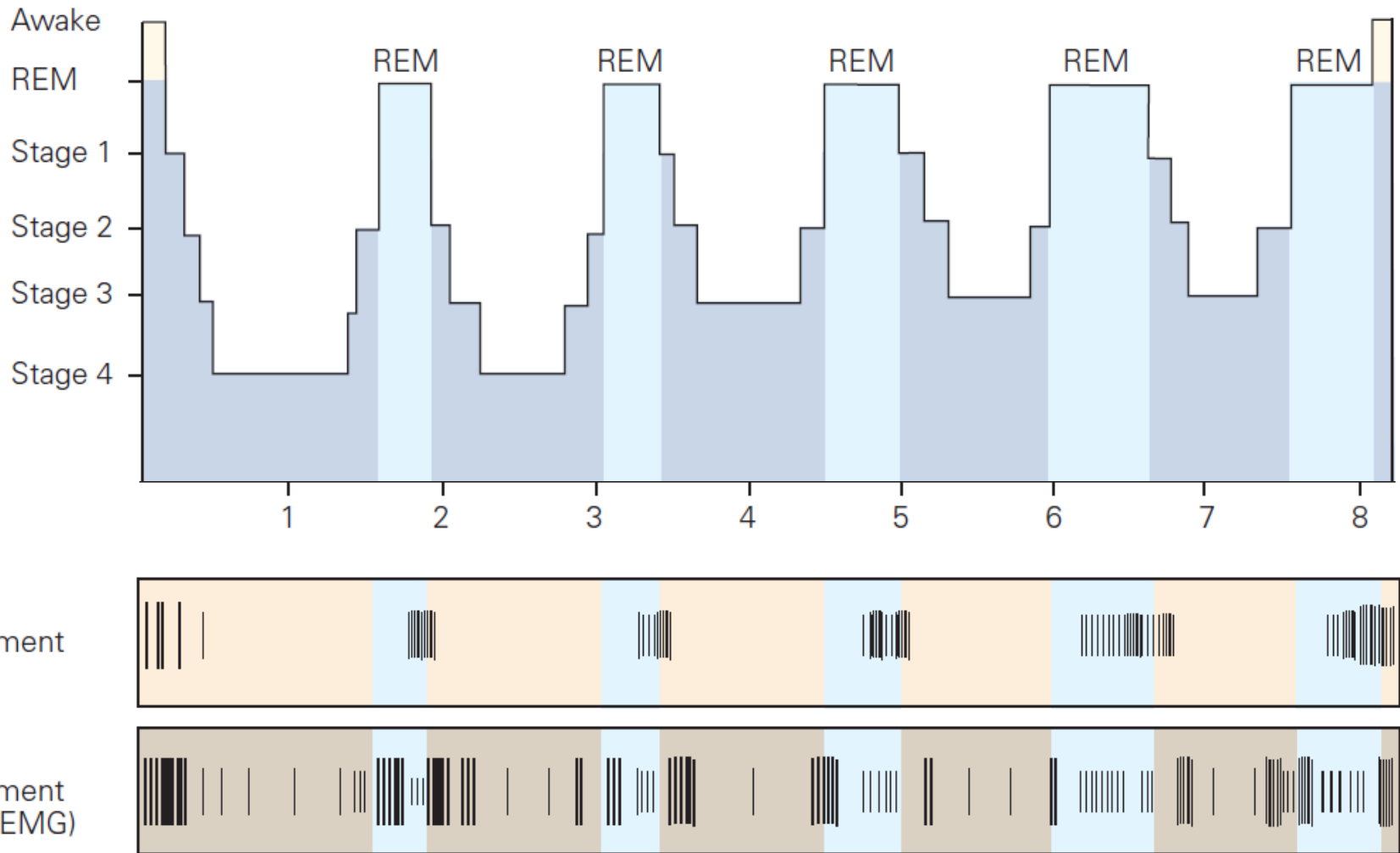

Hypnogram a spánkový cyklus

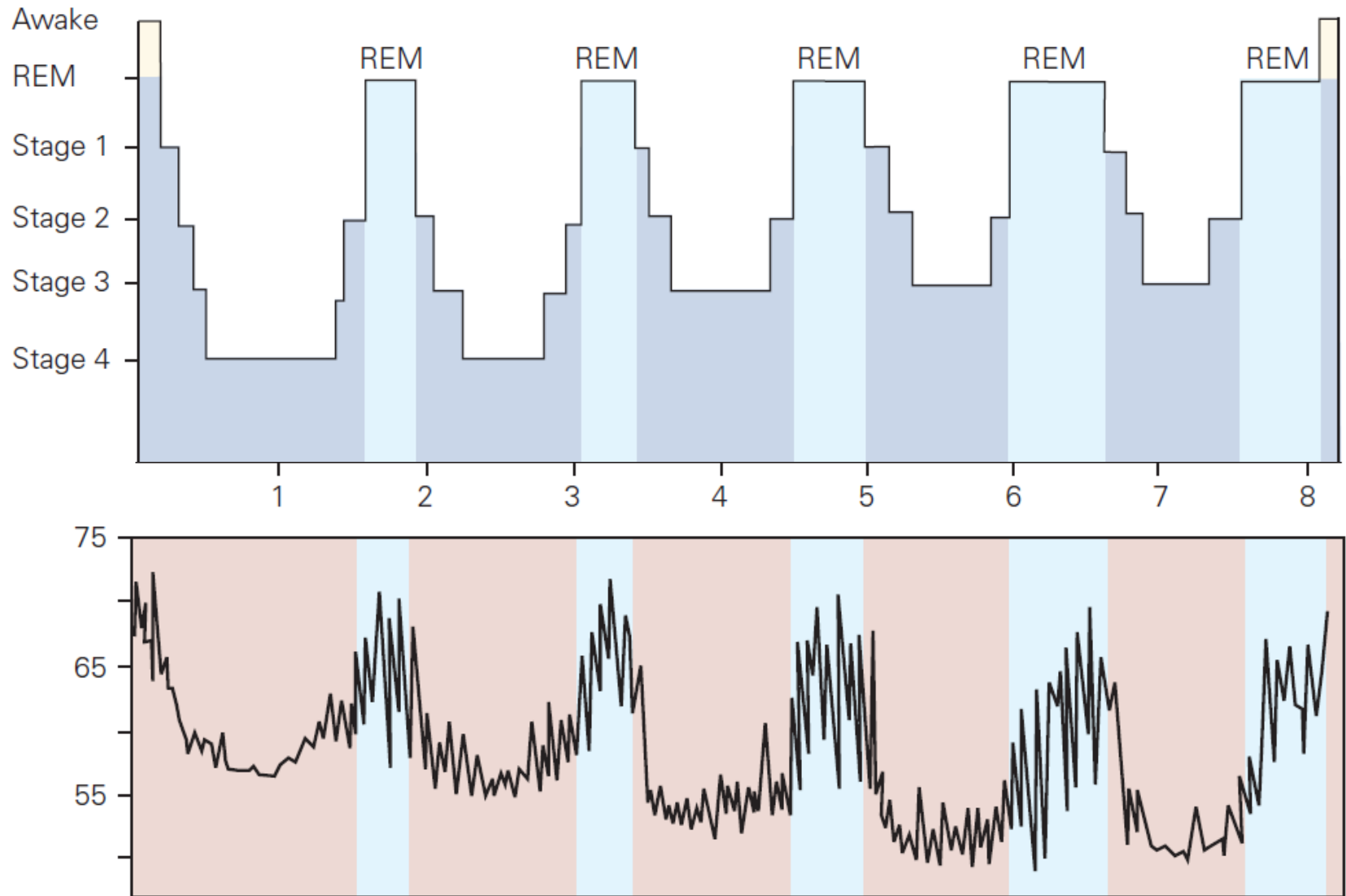

- Trvání cyklu 90-110 min.
- Opakovaně 4-6/noc
- Jednotlivý cyklus
  - 50-60 % NREM 3
  - 20-25% REM
  - 15-20% NREM 2
  - 5% NREM 1

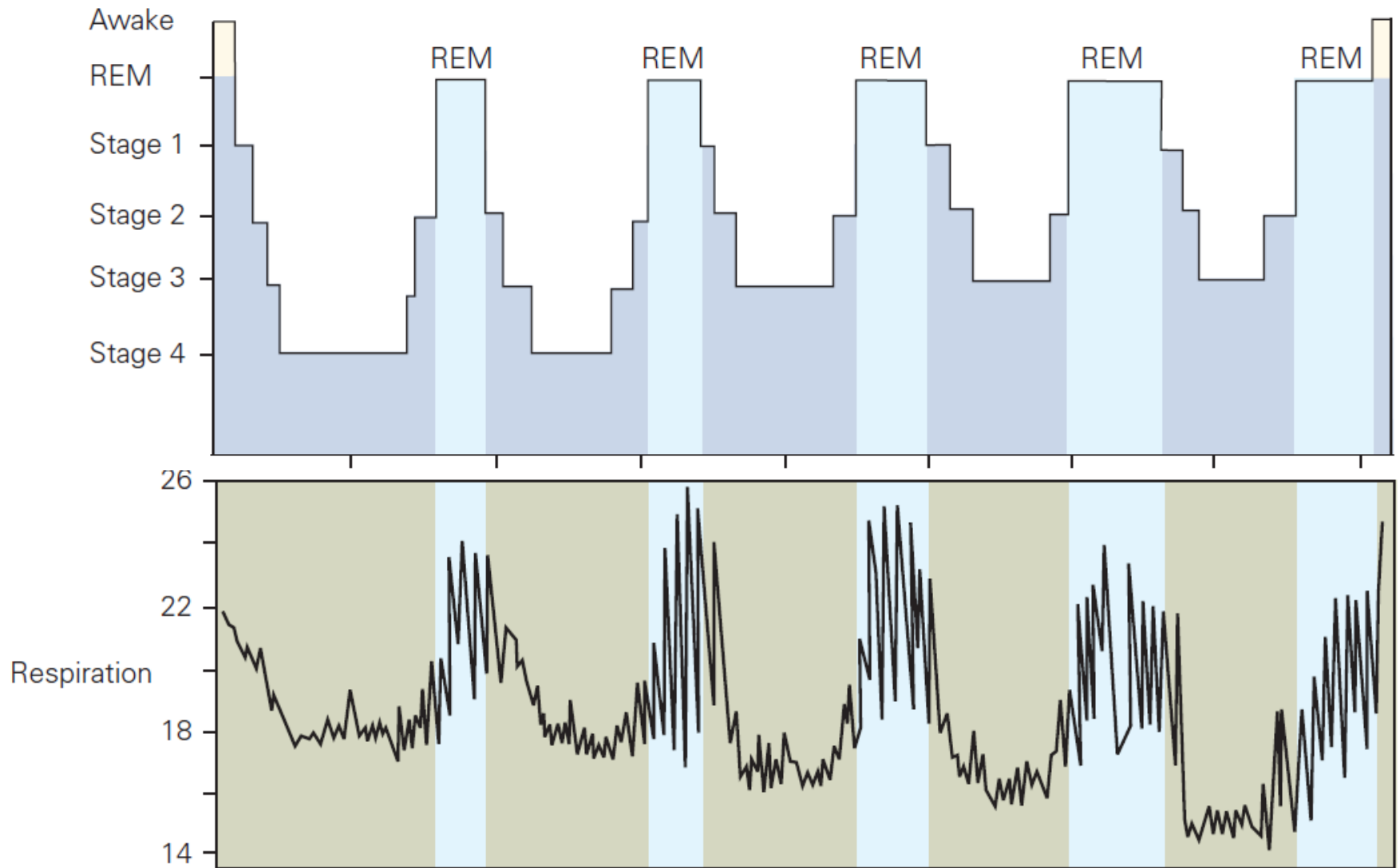
Fyziologické změny během spánku

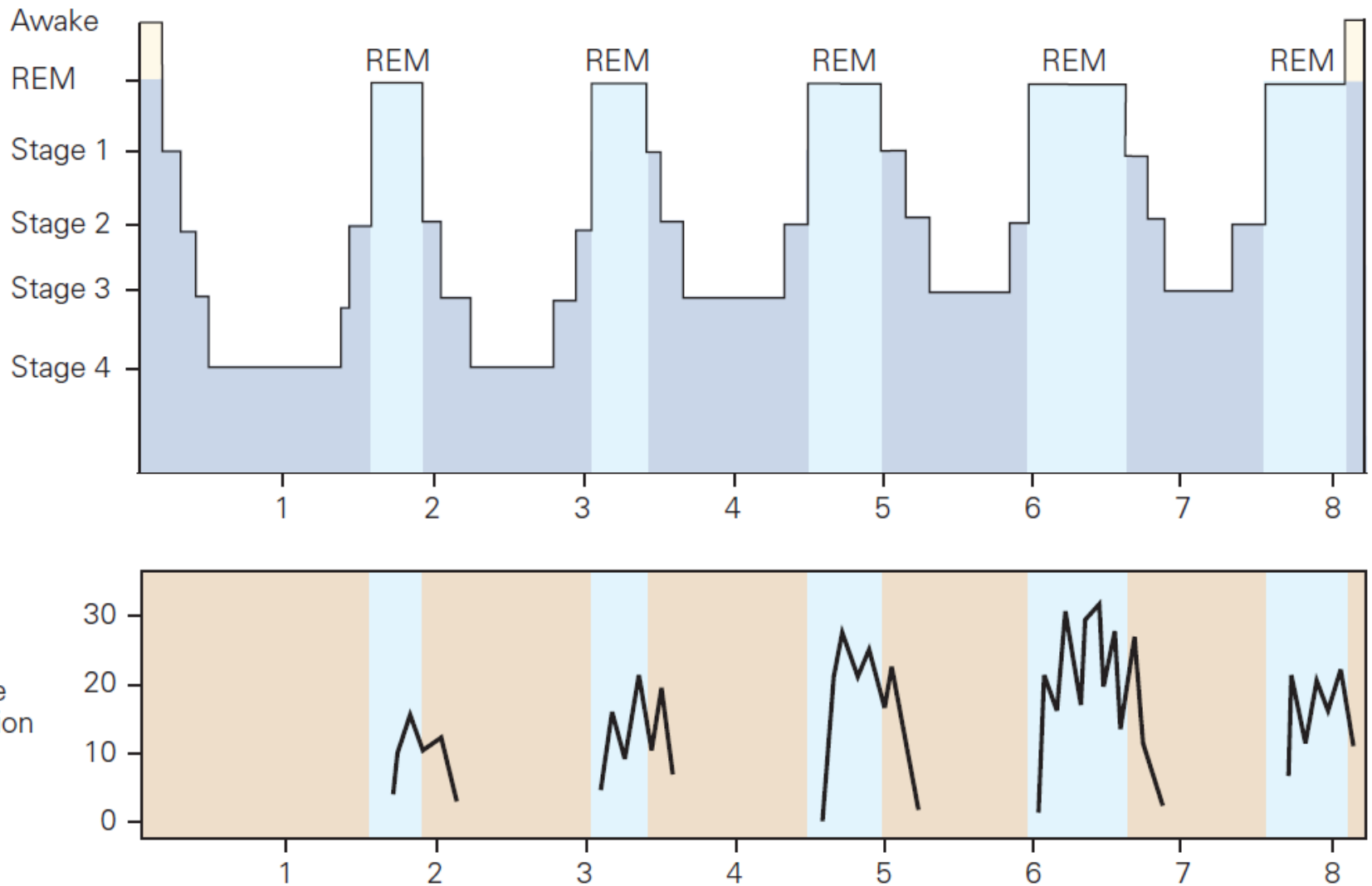
Fyziologické změny během spánku

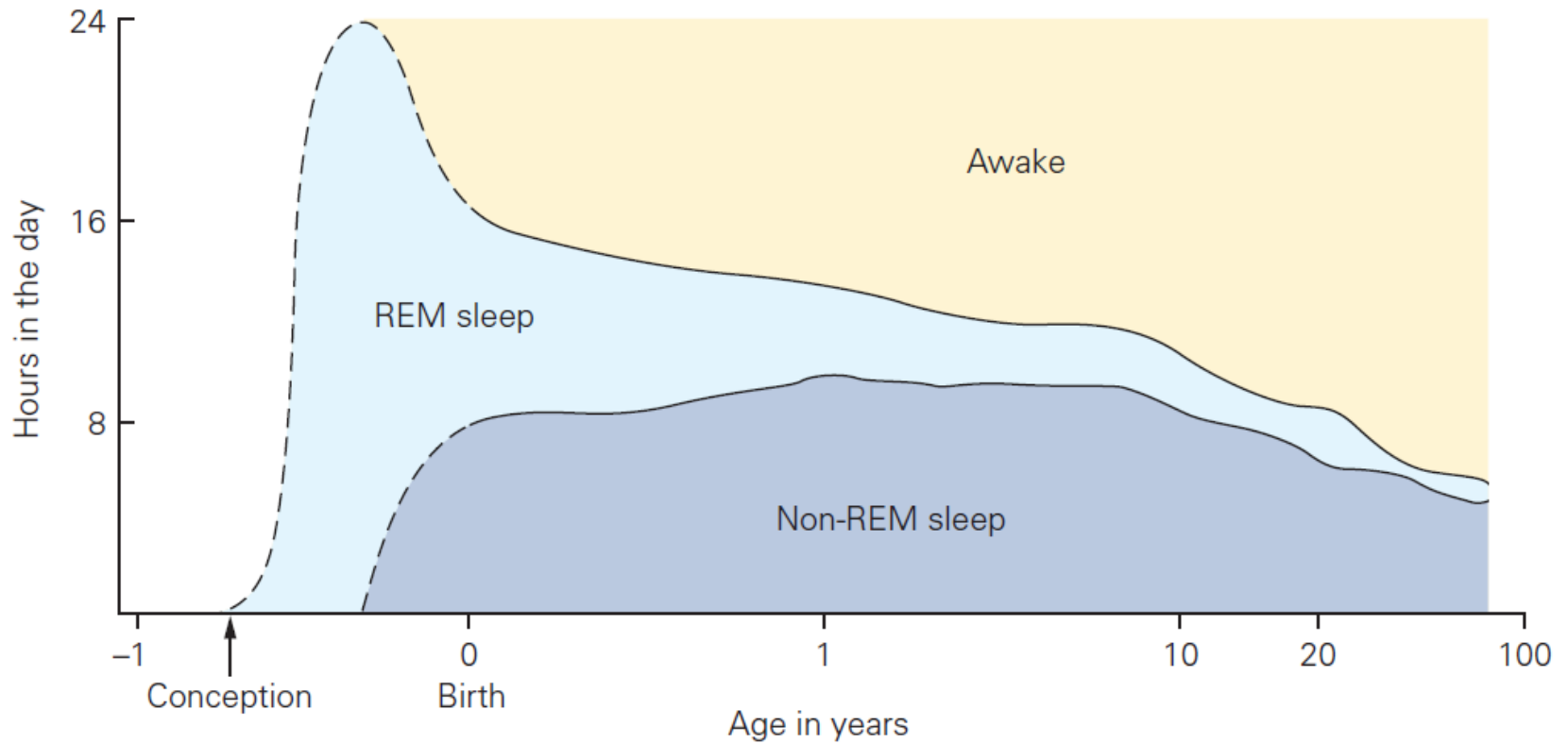
Fyziologické změny během spánku

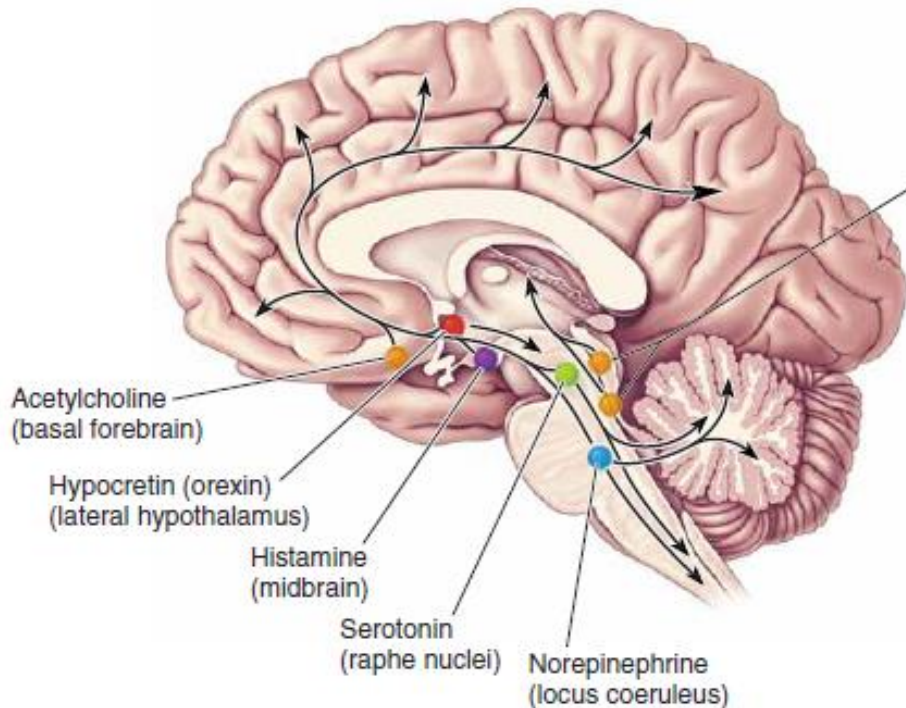
Fyziologické změny během spánku

Spánek v průběhu vývoje

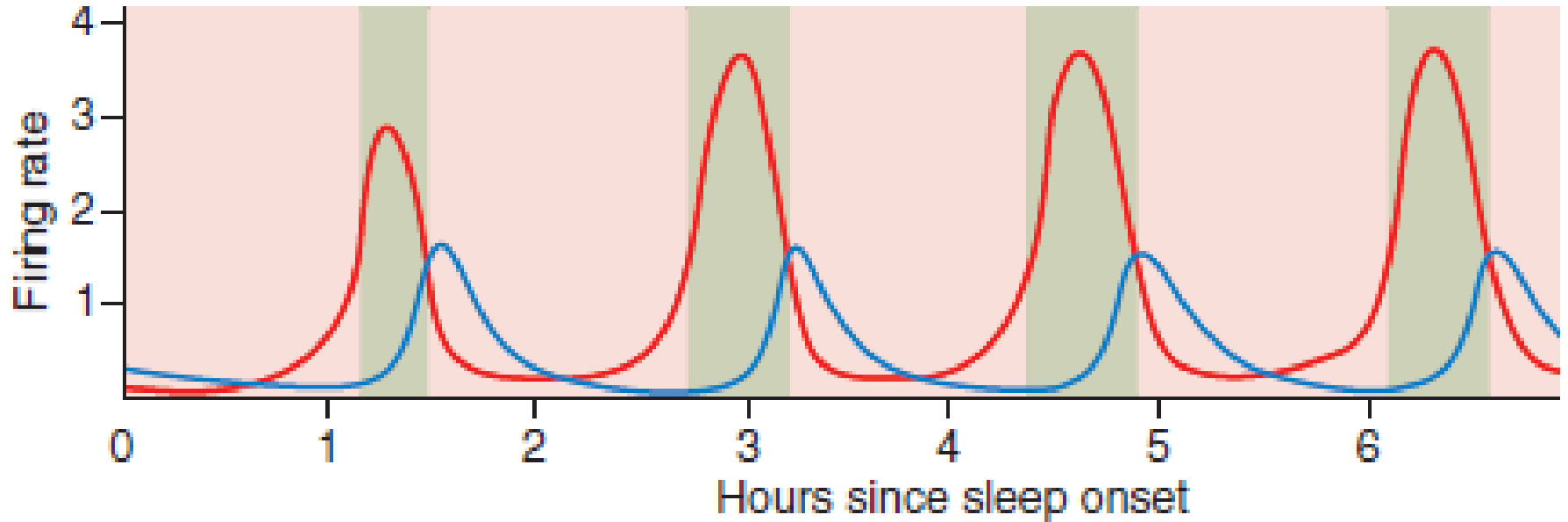
Bdění a probuzení

- ARAS
- Léze mediálního tegmenta
  - NREM
- Stimulace mediálního tegmenta
  - Probuzení
- Před probuzením aktivace neuronů
  - Locus coeruleus (noradrenalin)
  - Ncl. raphe (serotonin)
  - Cholinergní jádra
  - Histaminergní jádra
  - Orexin (hypokretin) neurony

Mechanismy spánku

- Cholinergní neurony (REM-on)
- Noradrenergní a serotonergní neurony (REM-off)

Narkolepsie

- Porucha spánku a bdění
- Excesivní potřeba spánku
- Náhlé záchvaty spánku s poklesem svalového tonu
- Přejít do REM spánku
- Hypnagogické halucinace
- Kataplexie
  - Náhlý pokles svalového tonu při zachování vědomí
  - Descendentní inhibiční systém

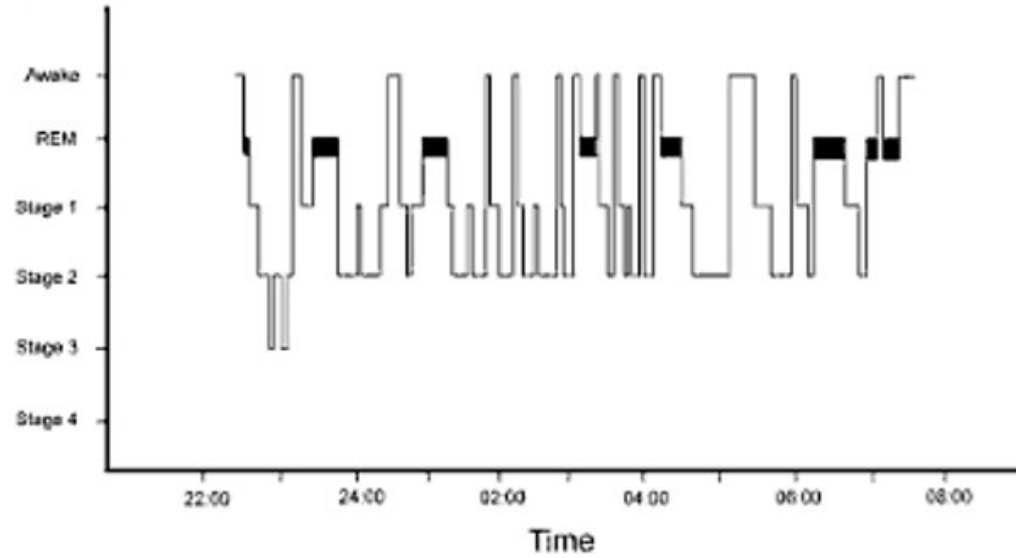
Narkolepsie

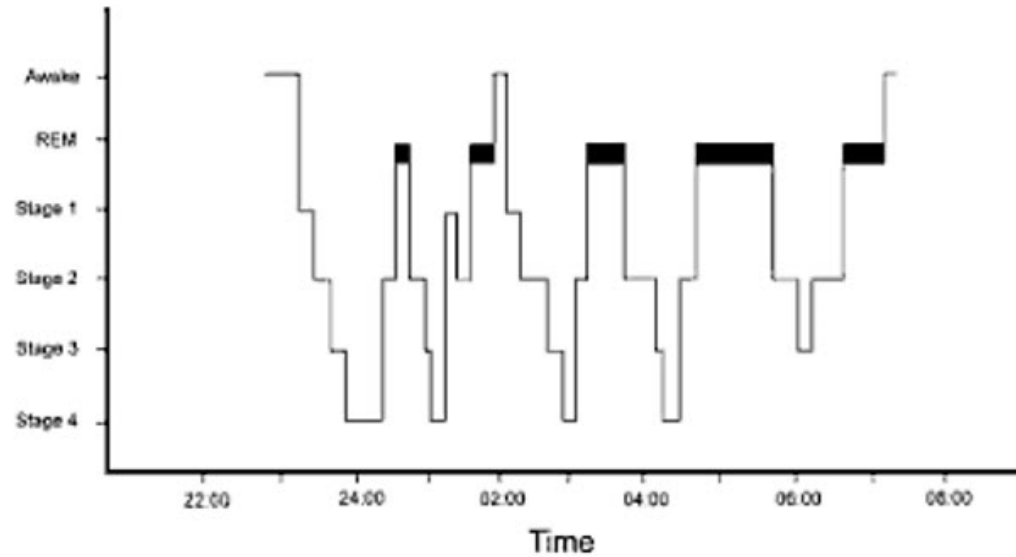
- Porucha spánku a bdění
- Excesivní potřeba spánku
- Náhlé záchvaty spánku s poklesem svalového tonu
- Přejít do REM spánku
- Hypnagogické halucinace
- Kataplexie
  - Náhlý pokles svalového tonu při zachování vědomí
  - Descendentní inhibiční systém

Narkolepsie

narcolepsie

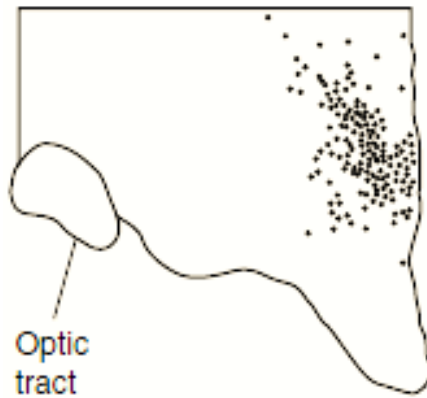

normální
hypnogram

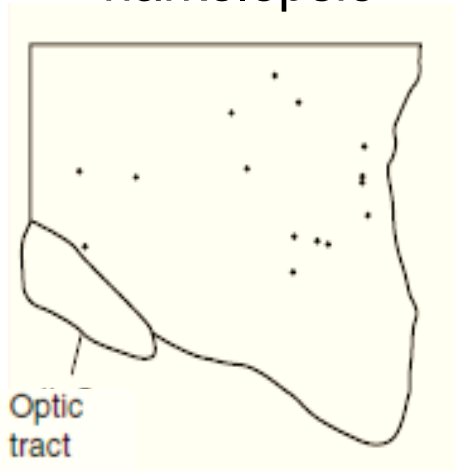

Narkolepsie - patofyziologie

normální hypothalamus

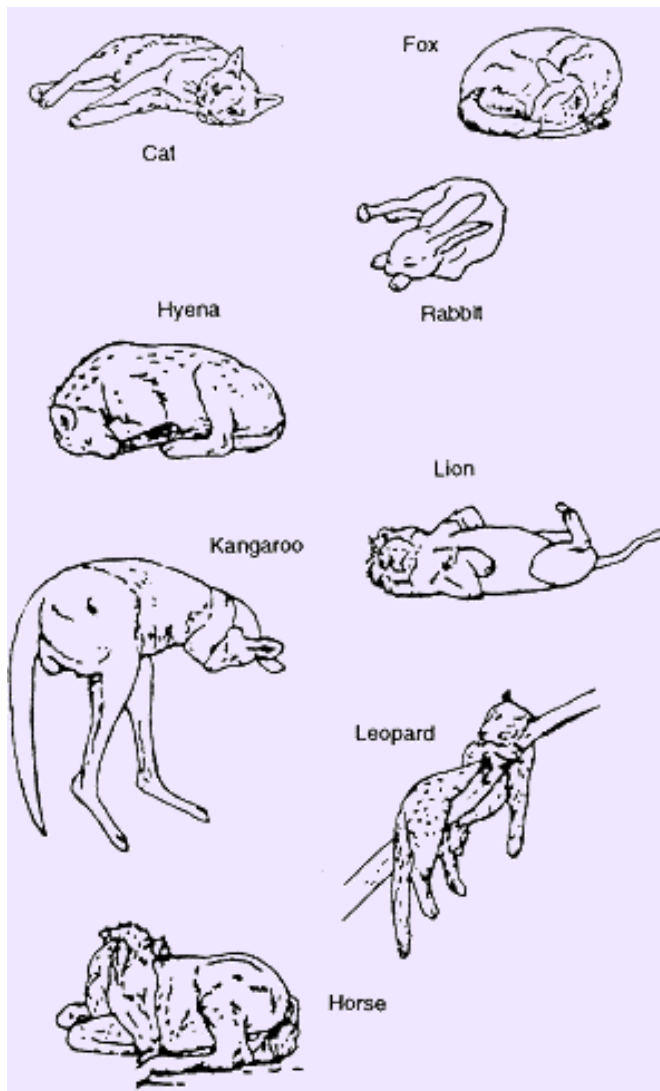

narkolepsie

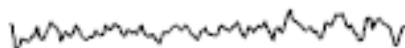
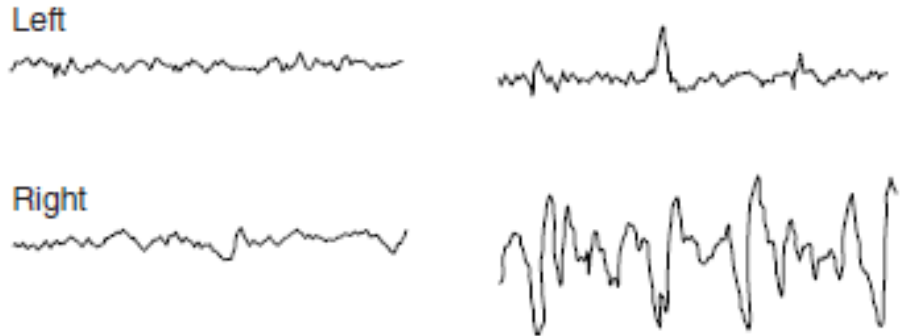
- Genetická predispozice
  - Asociace se specifickým HLA
- Faktory prostředí
  - Respirační infekce (H1N1)
  - Autoimunita
- Pokles počtu hypokretin secernujících neuronů (<10%)
- Léčba
  - Amfetaminy
  - Tricyklická antidepresiva
  - Hypokretin

Spánek a jeho adaptace

- Spánek u savců, ptáků a plazů
- Délka spánku
  - Netopýr, kočka – 18 hodin
  - Kůň, žirafa – 3 hodiny
- Adaptace spánku u ptáků
  - krátké fáze NREM a REM (9 vteřin)
  - plavání či let během spánku
  - absence atonie v průběhu REM

Spánek a jeho adaptace

5 sec

(c)

- Delfín I
  - spí pouze jedna hemisféra (2-1-2 hodiny)
- Delfín II
  - mikrospánek
  - 6-7 vteřin
  - v kumulaci 7 hodin

Spánek - význam

- Kognitivní funkce
  - deprivace – zhoršení intelektu a duševních problémy
- Zrání nervového systému
- Podpora učení a paměti
  - učení i bez spánku
- Duševní zdraví
  - absence REM způsobí duševní poruchy

Spánek - význam

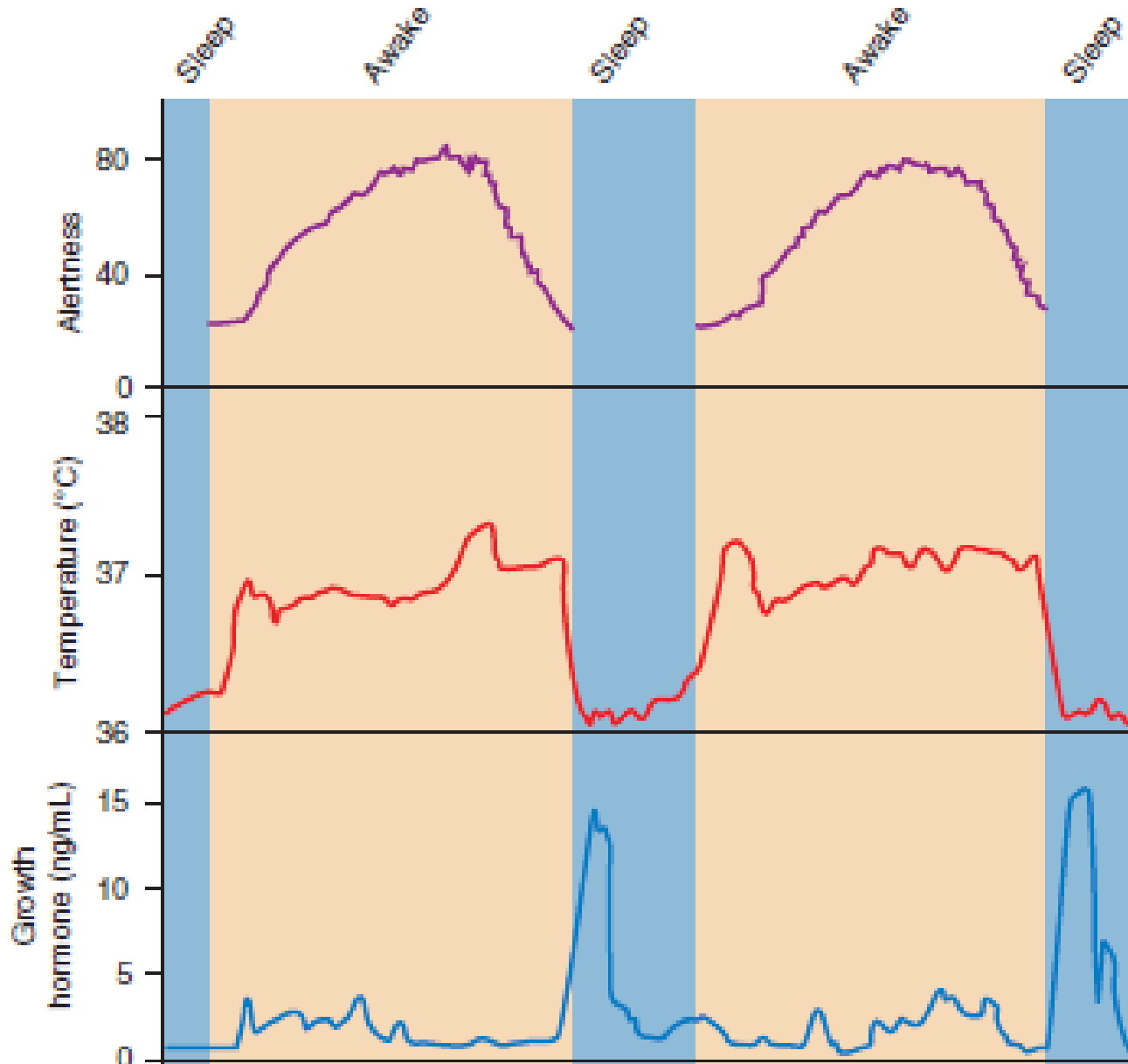
- Deprivace spánku
  - u laboratorních zvířat – úmrtí – STRES!
  - deprivace následována kompenzací
- Ukládání energie
  - deprivace spánku zvyšuje příjem potravy
- Podpora odpočinku a restituce organismu
  - nejvíce spí malá zvířata s vysokým metabolismem,
  - mohou však odpočívat i bez změny vigility ☹
  - odpočatí po spánku
  - čeho restituce ☹
- Adaptivní úloha
  - Klid v určitých fázích dne

Cirkadiánní rytmus

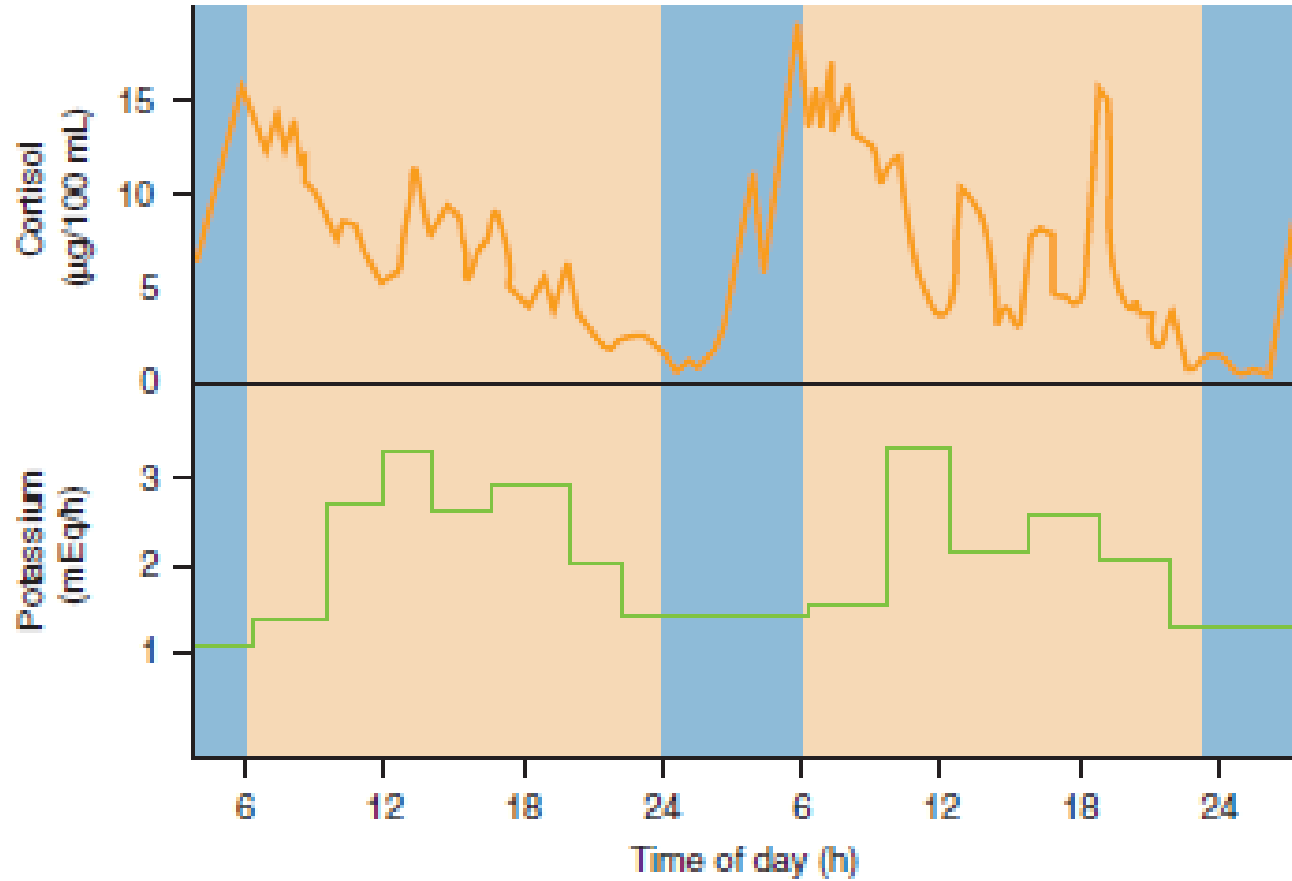
Cirkadiánní rytmus

- Změny v chování v důsledku cyklických změn světla a tmy
- Střídání spánku a bdění
- Změny v biochemických a fyziologických procesech
  - Teplota
  - Krevní průtok
  - Tvorba moči
  - Sekrece hormonů
  - Metabolismus

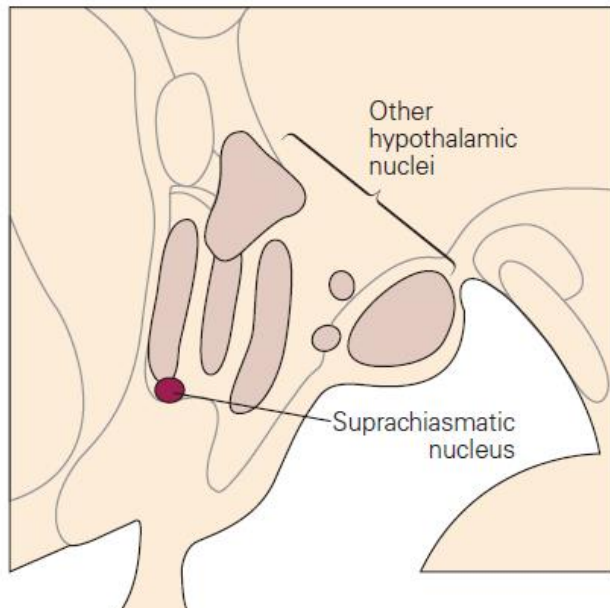
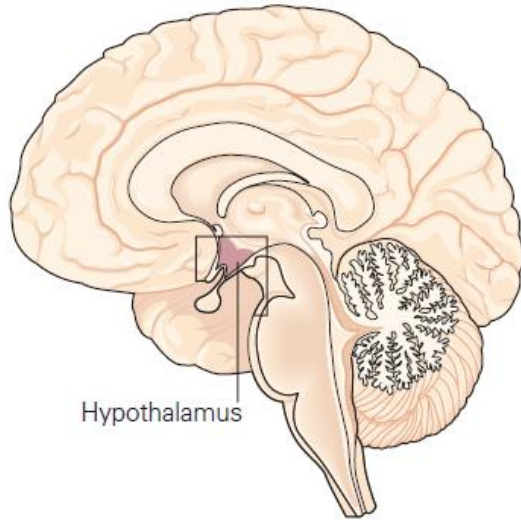
Cirkadiánní rytmus

Cirkadiánní rytmus

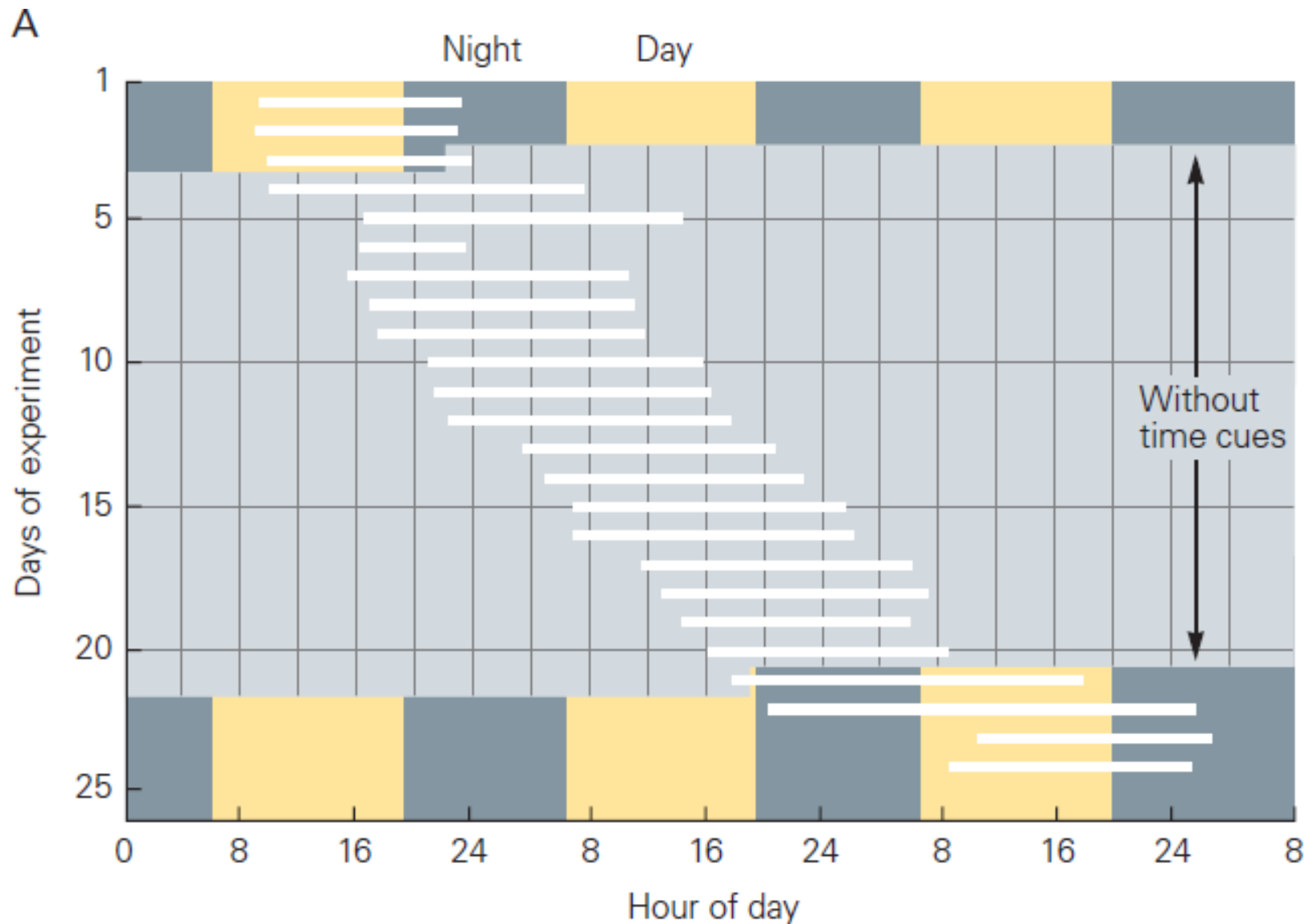

Cirkadiánní rytmus – vnitřní hodiny

- Pacemakerová aktivita neuronů nucleus suprachiasmaticus
- Modulace světlem
- Retino-hypothalamická dráha
- Přetrvává i po odstranění zevních vlivů
- 24.5-25.5 hodin

Cirkadiánní rytmus – vnitřní hodiny

Cirkadiánní rytmus – poškození SCN

